32 OLDAL * ÁRA 4 DINAR

Poštarina plaćena u gotovini

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVIII. évfolyam. Szubotica, 1927. VASÁRNAP, április 10. 98. szám

Telefon: Kiadóhivatal 8—58 Szerkesztőség 5—10, 8—58
Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben

Előfizetési ár negyedévre 165 din.

Szerkesztőség: Zmaj Jovin trg. 5. szám (Minerva-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Zmaj Jovin trg 5. (Minerva-palota)

Virágvasárnap

A tragikumnak milyen csodás gazdagsága zsufolódik össze a nagyhétben, amelynek komorságán, mint gyászdrapérián az illatos gyöngyvirágcsokor, pompázik virágvasárnap.

A szimbolumokat imádó jámbor hit szentelt barkával köszönti annak a napnak emlékét, amikor a Mester bevonult a szent városba, hogy felvegye a harcot a farizeusok ellen. De az is, akinek lelke nem rezdül fel a vallás szellemének szárnysuhogására, ösztönösen a harcos elszánás tavaszi kivirágzását ünnepli ezen a napon, amelyet a bibliai tradicio a vasárnapok koszorujának egyik legszebb ékességévé avat.

Zendül az életöröm és hozsannázik a hála, hogy az élet küzdelmében nem vagyunk a saját törpeségünkre utalva, hanem mellénk szegődnek a természet erői, amelyek az emberi gondolatot örökösen uj revelációkra nyitják. De felhőbe hanyatlik a nap és a levegő langy hullámait bőjti szelek borzolják. Judásszemek villognak a bokrok mögül: ismeretlen borzalmak szisszegnek a holnap mélyéből. Kopácsolás hallszik a messzeségből: keresztfát ácsolnak. A virágokból, amiket Dávid Fiának lábai elé szórtak, kiszedik a töviseket, hogy koronát rakjanak össze belőle a Megváltó homloka köré. Nagypéntek szörnyü szenvedései leselkednek a nagy célokat munkáló akaratra, a melyben az egész emberiség vágyai összpontosulnak. De a Nagyhét porbasujtó gyászát beragyogja a megpróbáltatások tisztitó és termékenyitő hatalmának virágvasárnapi eszméje. Virágvasárnap és husvét vasárnapja: két hidfője a sóhajok hidjának, amely a fejlődés partjait összeköti.

Minden idők nemzeti, társadalmi és kulturális erőfeszitéseinek sorsát jelképezi a Nagyhét legendája. Virágvasárnap optimizmusát Nagypéntek kétségbeesése felhőzi el, de a borut csakhamar eloszlatja a feltámadás kiirthatatlan reménye. Amióta Locarnóban felvirradt Európa virágvasárnapja, hányszor sötétlett már ránk a veszélyeztetett béke bőjti hangulata, hányszor rajzolódott az aggódás elé a Golgotha utja, amelyet négy irtózatos éven át jártunk a béke feltámadásáért. A szkepszis mereszthetí ujjait a vérző sebek felé és kételkedhetik a béke feltámadásában, de az események minden fenyegető kanyarulat ellenére visszazökkennek a békehit igazolásának irányába.

Európa negyven milliónyi népkisebbségével szemben is mintha bontakozni kezdene a megértés tavasza. Az utódállamok magyar kisebbségei elvitázhatatlanul nagy előrehaladást tettek az inferioritásnak abból az állapotából, ahova közvetlenül a háboru után zuhantak. Ugy nálunk, mint Romániában és Csehszlovákiában jelentős tényezőnek ismerik el a magyar kisebbséget, sulyt helyeznek politikai állásfoglalására és a pártok versenyeznek szavazatáiért. A kisebbségek természetszerüen mindenütt a kormányzat felé orientálódnak, hogy sérelmeik orvoslásának esélyeit ilyen módon javitsák meg. Ennek a paktumos politikának sincsenek azonban zavartalan sikerei és a bizakodás virágvasárnapi felendülését időnként csalódások böjti keserüsége váltja fel. A kisebbségi nyelv használati joga körül a bácskai tartománygyülésen támadt affér fokmérője azoknak a nehézségeknek, amelyekkel a kisebbségeknek meg kell birkózniok, hogy a faji többséget törvényes kivánságaik teljesitésére lágyitsák.

Engedjük át magunkat a csüggedésnek és rakjuk lábhoz a fegyvert, mert a célbavett eredmény elérése elé még arról az oldalról is akadályokat gördítenek, ahonnan csak támogatást várhatnánk? Ha a pillanat támaskodásra unszol is, nem szabad feladnunk a hitet, hogy a kormánypárttal való együttmüködés harmóniájáért hozott áldozataink igazunk diadalát érlelik. A megegyezés virágvasárnapjától, ha böjti napokon keresztül is, el kell jutnunk a kisebbségi jogok husvéti feltámadásáig.

Még nem kezdődtek meg a tárgyalások Jugoszlávia és Olaszország között

Rakics Milán római követnek külön futár vitte a kormány instrukcióit

Beogradból jelentik: A jugoszláv-olasz konfliktus ügyében a közvetlen tárgyalások még nem indultak meg.

A kormány instrukcióit külön futár vitte Rakics Milán római jugoszláv követnek.

Rakics és Mussolini között a tanácskozások megkezdését a jövő hét elejére várják. Ezek a tárgyalások fogják bevezetni a preliminális tárgyalásokat, miután

Rakics előbb beszámol a kormánynak az olasz álláspontról és arról, hogy Mussolini a közvetlen tárgyalásokat milyen keretek közt kivánja lefolytatni.

A jugoszláv-olasz viszony további alakulása iránt politikai körökben változatlanul nagy érdeklődés nyilvánul meg különösen a magyar-olasz szerződés óta.

Radikális-demokrata koalició előtérben

A radikális-párt frakcióharcai és a többi párt surlódásai megnehezitik a kibontakozást — Mi az oka a Radics-párt felkinálkozásának? — Az udvar elérkezettnek látja az időt, hogy a politikai helyzetet behatóan tanulmányozza

Nem maradhat fenn a jelenlegi kormánykoalició

Beogradból jelentik: Politikai körök a helyzetet egyre idegesebben itélik meg. Napról-napra ujabb kombinációk merülnek fel, ami megnehezíti az eshetőségek objektiv megitélését. Az egyes érdekelt csoportok nemcsak a kulisszák mögött folytatnak tárgyalásokat, hanem a sajtó utján is lanszíroznak ujabb és ujabb verziókat, amelyek most már teljesen egymásba kuszálódnak.

Komplikálja a helyzetet, hogy a radikális párt, amely természetszerüen minden kombináció középpontjában áll, nem egységes és elsősorban *a radikális párton belüli erők elosztásától függ, hogy a válság milyen irányban nyerhet megoldást.* Hozzájárul a helyzet bonyolultságához, hogy

a többi pártok közt is egyre ujabb ütközőpontok jelentkeznek.

A Radics-párt felkinálkozása, a mely a csütörtöki klubhatározatban jutott kifejezésre, nem talált arra a visszhangra, amelyet a párt remélt és

radikális körökben inkább hajlanak a demokratákkal való koalicióra.

De a demokratákkal is különböző nehézségek vannak. A demokrata párt ugyanis nem akar elállni azoktól a személyi feltételektől, amelyeket eddig felállitott, sőt *ma már Makszimovics Bózsón kivül Uzunovics személyét is kifogásolja.* A demokrata párt egyik vezető tagja kijelentette, hogy

a demokraták a legszivesebben a válság olyan megoldását látnák, amely a választások kiirásával járna, de természetesen csak abban az esetben, ha a választások vezetésében a párt döntő szerephez jutna.

A demokraták körében nem nézik jó szemmel a szlovén néppárt magatartását sem. Azt hangoztatják a demokraták, hogy nekik

a szlovén néppárttal titkos megállapodásuk volt, amely szerint, ha közülük valamelyik belépne a kormányba, a másikkal szemben bizonyos kötelezettségeket vállal.

Ezeket a kötelezettségeket a szlovén néppárt nem tartotta be, ami a két párt jövőbeli együttmüködésének esetleg akadálya lehet.

Ami a Radics-pártot illeti,

a demokraták szerint valami nagy oka lehet annak, hogy a Radics-párt mindenáron be akar jutni a kormányba.

A demokraták tudni vélik, hogy ez az ok az, hogy

a radikálisoknak bizonyos adatok kerültek a kezükbe, amelyek a Radics-párt egyes vezetőire kompromittálóak.

A demokraták nem tekintik kizártnak, hogy ezek a készenlétben tartott adatok nem valódiak, de ha ilyen bizonyitékok nem állnának a radikálisok rendelkezésére, érthetetlennek tartják, hogy miért akarnak Radicsék mindenképp visszakerülni a kormányba

»Feltétlenül változásnak kell bekövetkezni«

A kormány helyzetére felette jellemző az a nyilatkozat, amelyet a kormány egy radikális minisztere tett a *Bácsmegyei Napló* munkatársa előtt.

Arra a kérdésre, hogy lehetségesnek tartja-e, hogy a mostani helyzet megmaradjon és a jelenlegi kormány nagyobb változások nélkül tovább müködjék, a miniszter a következőképp válaszolt:

— Ez teljesen kizárt dolog. Feltétlenül változásnak kell bekövetkezni.

— Mégis vannak bizonyos csoportok, amelyek a jelenlegi helyzet fenntartását kivánják — mondotta munkatársunk.

— Ezt elhiszem, azonban ehhez az akarat nem elég. Arra is szükség van, hogy *ujabb harminc-negyven képviselővel töltsék be azt az ürt, ami mutatkozni fog.*

— Milyen csoportok bevonásáról lehet szó?

— Ez mindig attól függ, hogy milyen a feladat, amivel megbiznak bennünket — fejezte be nyilatkozatát a miniszter.

Feltünést keltett, hogy *Vukicsevics* Velja közoktatásügyi miniszter, akinek a neve ujabban ismét előtérbe került a kormánykombinációkkal kapcsolatban, hosszu megbeszélést folytatott *Sumenkovics* Iliiával, aki a demokrata pártban egyik legerősebb képviselője a kormánybalépés gondolatának.

Uzunovics döntő audienciáját várják

A szombati nap folyamán beavatott politikai körök várták Uzunovics audienciáját, amelynek döntő jelentőséget tulajdonitanak a helyzet további kifejlődésére nézve. Ez az audiencia azonban a késő esti órákig nem következett be, de ugy hirlik, hogy a legrövidebb időn belül megtörténik, mert az udvar elérkezettnek látja az időt arra, hogy behatóan tanulmányozza a költségvetés megszavazása után keletkezett helyzetet.

Az esti órákban *Srskics* Milán igazságügyminiszter volt rövid ideig az udvarnál.

Kölcsöntveszfel Vrsac város

Száz százalékos lesz a városi pótadó

Vrsacról jelentik: Vrsac város kiszélesitett tanácsa most foglalkozott a városi tanács ujabb indemnitási kérelmével. A tanács az ez évi költségvetésében négyszáz százalékos városi pótadót irányzott elő, a kiszélesitett városi tanács azonban kétszáz százaléknál többet nem volt hajlandó megszavazni. November óta folytak már ebben az ügyben a tárgyalások és minthogy eredményre jutni nem tudtak, Vrsac város költségvetése még mindig nem készült el és a szükebb városi tanács csak indemnitással dolgozott. A kiszélesitett városi tanács most eddigi álláspontját megváltoztatva elhatározta, hogy *száz százaléknél magasabb pótadót nem hajlandó megszavazni* és a szükebb tanácsnak csak azzal a feltétellel adott április 30-ig ujabb indemnitást, hogy ez alatt okvetlenül el kell készíteni az uj költségvetést.

Az uj költségvetés terhére nem engednek semmiféle beruházást. A takarékossági elveket minden vonalon végrehajtják és a tisztviselői létszámot is csökkenteni akarják.

A szükséges beruházásokra, épitkezésekre és utjavitásokra a város hosszu lejáratu kölcsönt vesz fel, amit azután amortizálni fognak. A mult évben *két és fél millió dinárt költöttek utjavitásokra, ami kétszázötven százalékos pótadónak felel meg.* A kiszélesitett tanács álláspontja szerint a lakosságnak egy évben ilyen nagy beruházási megterhelése méltánytalan.

A városi tanácsot utasitották, hogy pontos tervezetet dolgozzon ki a szükséges beruházásokról és ennek elkészülte után megteszik a szükséges lépéseket az amortizációs kölcsön felvétele ügyében.

Ismét szedik az árvizadót

A mozielőadások bevételének tiz százaléka a Vörös keresztet illeti meg

A szuboticai pénzügyigazgatósághoz néhány nappal ezelőtt leirat érkezett a pénzügyminisztérium utján a belügyminisztériumból, amelyben a belügyminisztérium felhivja a pénzügyigazgatóságot, hogy a mozi és egyéb előadások után *továbbra is szedje be az elfogyott belépőjegyek értékének tiz százalékát.* A minisztériumi átirathoz egy jegyzőkönyv van csatolva, amelyet mult év november 10-én fogadtak el a Vöröskereszt egyesület és a vajdasági mozitulajdonosok egyesületének Noviszadon megtartott közös értekezletén. A jegyzőkönyv szerint a mozitulajdonosok kötelesek az árvizkárosultak javára havonkint előadásokat rendezni. Olyan városokban és községekben, ahol naponta egy mozielőadást tartanak, egy jótékonycélu előadást kell rendezni, ahol naponta két előadás van — kettőt, ahol három előadás van — hármat.

A mozitulajdonosok maguk választhatják ki azokat a napokat, amelyeken a jótékonycélu előadást megtartják. Az ilyen előadásokra nem a mozi, hanem a Vöröskereszt egyesület adja ki a belépőjegyeket rendes áron. A mozitulajdonosnak ezzel szemben joga van az előadás összes költségeit levonni a bevételből de ha az előadás netán deficittel zárulna, a mozitulajdonos köteles a bruttó bevétel huszonegy százalékát az árvizkárosultak részére a Vöröskereszt egyesületnek átadni. Abban az esetben, ha a mozitulajdonos nem hajlandó jótékonycélu előadást rendezni, a pénzügyigazgatóság köteles a mozitulajdonossal minden nap az eladott jegyek értékének tiz százalékát befizettetni.

A mozielőadásokon kivül minden más előadás után a bruttó bevétel tiz százaléka fizetendő az árvizkárosultak fölsegélyezésére. A rendelet, amelyet a noviszadi tartományi pénzügyigazgatóságnál 12341. szám alatt iktattak, november elsejétől 1928 augusztus 30-ig bezárólag, vagyis tiz hónapig érvényes.

Az árviz-előadások rendezésének kötelességét a belügyminisztérium január hónapban megszüntette. Most ismeretlen okból ujból megküldte a pénzügyigazgatóságoknak a rendeletet, amely a tiz százalékos adó szedését elrendeli. Nem lehetetlen, hogy az ügyiratok tévedésből érkeztek le a pénzügyigazgatóságokhoz. Értesülésünk szerint a vajdasági mozitulajdonosok egyesülete lépéseket tesz a rendelet visszavonására.

Balkán-bizottságot alakitanak a nagyhatalmak

A Beogradban székelő bizottság fogja a jövőben elejét venni az albán kérdés elfajulásának

Berlinből jelentik: A párisi, londoni és berlini külügyminisztériumok közötti tárgyalások, amelyeket az albán kérdésről heteken át folytattak, befejeződtek. A *Berliner Zeitung am Mittag* értesülése szerint

a nagyhatalmak között elvi megegyezés jött létre, amelyhez Jugoszlávia, Olaszország és Albánia is hozzájárult.

A megállapodás szerint a jövőben hasonló viszály felmerülése esetén nyomban megkezdi müködését az angol-francia-német vizsgálóbizottság.

A három nagyhatalom képviselőiből álló és Beogradban székelő Balkán-bizottság megalakulása már biztositva van.

Ha a jövőben a mostanihoz hasonló viszály támadna,

a beogradi Balkán-bizottság nyomban a helyszinre utazik és megejti a vizsgálatot,

hogy ezzel elejét vegye a konfliktus elmérgesedésének.

Szép játékkal döntetlenül végzett a SAND Budapesten

SAND—Pesterzsébet-Husos-Kossuth kombinált 0:0

Budapestről jelentik: A jugoszláv-magyar sportbéke megkötése után a szuboticai SAND-nak jutott az a szerep, hogy először képviselje a jugoszláv futballt a magyar fővárosban. Szubotica sportközönsége aggódó szeretettel tekintett a szuboticai fiuk első budapesti szereplése elé és örömmel állapithatjuk meg, hogy

a SAND csapata a várakozásnak megfelelően pompásan megállta helyét és méltóan képviselte a Vajdaság futballsportját Budapesten.

Péntek este érkezett meg Budapestre a szuboticai csapat és az állomáson a rendező pesterzsébeti egyesületek képviselői fogadták. Szombaton délelőtt dr. Obendick, Pesterzsébet helyettes polgármestere a szállodájukban kereste fel a szuboticaiakat és a városi tanács nevében üdvözölte őket. Délután Chikan Béla polgármester üdvözölte a pályán a csapatot és örömét fejezte ki, hogy a jugoszláv-magyar sportérintkezés megindult és ezentul jugoszláv csapatok játszhatnak a magyar városokban. A SAND-ot mint az első jugoszláv csapatot köszöntötte, amely Budapesten játszik

Reméli, hogy a jövőben a kapcsolat a két ország sportolói között mind szorosabb lesz.

A polgármesternek, aki előbb németül, azután magyarul beszélt, dr. *Piskulics* Zvonimir válaszolt, megköszönve az üdvözlést s annak a reménynek adott kifejezést, hogy a budapesti csapatokat minél gyakrabban keresik föl Jugoszláviát. Piskulics szavait *Bénis* Simon tolmácsolta magyarul, majd

Pesterzsébet város emléktárgyat, a pesterzsébeti egyesületek pedig selyemzászlót nyujtottak át a SAND-nak.

A játék

Siszler József biró sipjelére pontosan félötkor a következő összeállitásban állnak fel a csapatok: Siflis — Beleslin Weisz — Bence, Held, Kopilovics — Inotay, Kovács, Becics, Horváth, Szilágyi. A kombinált: Bereczki (Pesterzsébet), — Kalmár (Pesterzsébet), Suk (Kossuth) — Melczer (Husos), Simon (Kossuth), Kovács I. (Pesterzsébet) — Bruda (Kossuth), Fieger (Husos), Schmidt (Husos), Kovács II. (Pesterzsébet), Lovicsek (Kossuth).

A SAND választ kaput és a kombinált kezd. A SAND az első percekben kissé elfogódottan játszik, de később belejönnek a szuboticai fiuk.

Rendkivül érdekes, izgalmas, heves játék folyik.

Az első percben Kovács II. lövését Siflis védi, majd a SAND ellen büntető. Csak a harmadik percben van alkalma a SAND-nak először támadni, de Becicset a halfsor szereli. A SAND tovább támad Kovács előreadott labdája azonban autra megy. A negyedik percben büntető a SAND ellen, de Schmidt tiszta helyzetből fölé lő. Néhány SAND támadás következik, azonban a csatársor akcióit nem tudja befejezni, főképen azért, mert

a halfsor, amely a játék elején indiszponáltan mozgott, nem támogatja eléggé.

Később azonban a halfsor játéka is kielégitett. A nyolcadik percben

Horváth pompásan kiugrik — lövése az üres kapu mellé megy.

Ezután Inotay ad egy hosszu labdát Becicsnek, aki élesen kapufát lő. A visszapattanó labdára Kovács startol, de Berecki véd. A 14-ik percben Weisz labdáját Melczer visszavágja és

Siflis gyönyörüen lehuzza.

A 15-ik percben Szilágyi szökteti Becicset, aki tiszta helyzetből mellé lő. Néhány percig a kombinált van ismét frontban és Siflis bravurosan tesz ártalmatlanná néhány lövést, Lovicseknek pedig a lábáról szedi le a labdát. A 21-ik percben korner a kombinált ellen. A SAND tovább támad, de Kovács beadását a védelem elhalássza. A kombinált ellentámadását Weisz fault-tal akasztja meg, a büntető eredménytelenül marad. A 29-ik percben Held faultja miatt itél a biró büntetőt. A 31-ik percben azonban már a SAND támad, de Becics lövését a kapus kiüti.

Több rendkivül izgalmas helyzet a kombinált kapuja előtt,

a védelem azonban mindent tisztáz. Néhány percnyi SAND támadás után a pestiek vezetnek szép akciót, amely a 38-ik percben csak kornert eredményez. A félidő végéig változatos, heves játék.

A második félidőben a kombinált csapatban változtatásokat eszközölnek. A halfsor a következőképpen áll fel:

Veszter (Pesterzsébet), Melczer, Kovács I., a csatársorban pedig Schmidt helyett Vanicsek áll be.

A SAND csapatában nem eszközölnek változást. Először a szuboticai csapat támad, majd a kombinált van frontban. A 8-ik percben már ismét Szilágyi kiszökése veszélyezteti Berecki kapuját, de a SAND csak kornert ért el. A 13-ik percben büntető a kombinált ellen.

Held tizenhatosról mellé lő.

Most a kombinált csapat nyomult fel, de Siflis pompás védéseivel a legnehezebb labdákat is ártalmatlanná teszi. A 15-ik percben korner a SAND ellen, a következő percben pedig hends miatt itélnek 16-os büntetőt a szuboticai csapat ellen. A lapdát Siflis elvetéssel fogja. Aztán felszabadul a szuboticai kapu, Szilágyi megszökik és kornert ér el, majd a budapesti jobbösszekötő lövését küldi kornerba Siflis. A 27-ik percben Horváth szökik meg, de fölé lő, majd

Kovács lő tiszta helyzetből kapu mellé.

A 29-ik percben Vanicsek éles lövését védi Siflis, majd a 34-ik percben a Held faultja miatt itélt büntetőt teszi a szuboticai kapus ártalmatlanná.

A játékosok

A szuboticai csapat és egyben a mezőny legjobb embere Siflis kapus volt. Bravuros védéseit sokszor megtapsolta a közönség. A hátvédek közül Weisz játszott ki jobb formát, Beleszlin, valamint Held is, az első félidőben kissé indiszponáltnak látszott. Kopilovics kitünően bevált és jól végezte feladatát Bence is.

A csatársorban Horváth és Szilágyi voltak a legjobbak. Inotay szintén kielégitett, mig Kovács és Becics csak a mezőnyben tudtak jót produkálni, a kapu előtt azonban *nem volt* szerencséjük.

A budapesti csapatban a halfsor és a védelem volt a legjobb. Berecki kapus elsőrangu és hátvédei is biztos játékosok. A csatársorban a két szélső Bruda és Lovicsek tetszett legjobban.

A SAND játékával a budapesti kritika teljes mértékben meg volt elégedve.

A csapat egységes szép játékot mutatott, bár bizonyos tekintetben lábában érezte, hogy a héten már két mérkőzést játszott. Nem konveniált a szuboticai csapatnak a homokos és rövid pálya sem, mindamellett

a SAND egy árnyalattal jobb volt ellenfelénél,

különösen az első félidőben volt többet frontban.

A szépszámu közönség soraiban megjelent *Vulovics*, a budapesti SHS követség első titkára és Pesterzsébet város egész tanácsa.

A Ferrum és a vaggonjavitó munkások

Az ideiglenes megrendelésekre a minisztérium a réginél roszszabb feltételt szabott

A szuboticai Ferrum-gyárban, mint jelentettük, a hosszabb idő óta szünetelő vagonjavitási munka még mindig nem indulhatott meg, mert *a munkások hátrányosnak találták az igazgatóság legutóbbi akkordbérajánlatát.* Harminchat vagon kijavitására szándékozták felvenni a munkásokat, miután a gyár ezuttal ennyi megrendelést kapott a közlekedésügyi minisztériumtól.

Március 31-ikén végezte be a gyár a *mult* évi szerződésben vállalt vagonjavitási munkát. Az 1927. évi uj szerződés megkötése iránt most folytat tárgyalásokat a közlekedésügyi minisztérium az ország vagongyáraival, de addig is, amig az uj szerződés életbe *nem lép*, az öt vagongyár között kétszáz vagont osztott szét javitás végett. A Ferrum-gyárhoz ebből harminchat vagon került. A minisztérium azonban egyuttal eltért a régi szerződés rendelkezéseitől és erre a munkára már *leszállitotta a minisztérium a régi akkordrendszer szorzószámát hét dinárról hat dinárra.* A Ferrum igazgatósága ezért közölte a munkásokkal, akik a munkahiány miatt hetek óta nem dolgoznak, hogy a harminchat vagon kijavitására hajlandó őket alkalmazni, ugyanolyan feltételek mellett, amilyeneket a közlekedésügyi *minisztérium* szabott meg a gyárnak.

A munkások mindezideig nem válaszoltak még a gyárigazgatóság felszólitására és igy a munka egyelőre nem is kezdődhetett meg.

HUSVÉTRA A LEGSZEBB AJÁNDÉK EGY CSOMAG
Ruff-bonbon

A régenstanács veszi át az uralmat Romániában Ferdinánd király halála után

Averescu miniszterelnök felhatalmazást kapott arra, hogy a király halála esetén azonnal hirdesse ki az ostromállapotot

Részletek a király haldoklásáról és a romániai helyzetről

Bukarestből jelentik: Bár a hivatalos orvosi bulletin állandóan a király állapotának javulását jelenti, a kormány mégis minden intézkedést megtett Ferdinánd király halálának esetére.

A minisztertanács felhatalmazta Averescu miniszterelnököt, hogy a király halála után nyomban hirdesse ki az ostromállapotot,

hogy ezzel elejét vegyék minden rendzavarásnak.

Politikai körökben egész bizonyosra veszik, hogy

Ferdinánd király utódjaként a régenstanács veszi át az uralmat.

Általános az a meggyőződés, hogy a Romániában várható uj rendet Károly volt trónörökös részéről fenyegeti a legkisebb veszedelem, mert mint Károly extrónörökös hivei mondják, Károly egyáltalán nem szándékozik puccsal, vagy erőszakkal magához ragadni a hatalmat

Budapestről azt jelentik, tekintettel arra, hogy Romániából a külföldre nem lehet egyetlen igaz hirt sem küldeni,

a világsajtó Romániába kiküldött tudósitóinak egy része Budapestre jött, mert csak innen továbbithatják hireiket változatlanul.

A bolgár határon feladott táviratok a román cenzurába ütköznek és bár a román hatóságok állandóan hangsulyozzák, hogy a cenzura nem müködik, a tény az, hogy a román cenzura soha ilyen szigoru nem volt mint jelenleg. A legtöbb távirat a postán végleg elsülyed és minden olyan külföldre irányuló közlés, amelyben csak egyetlenegy gyanus momentumot fedeznek fel, Averescu miniszterelnök kabinetirodájához kerülnek. ahol külön osztály dolgozik ezeknek a tudósitásoknak az átvizsgálásán és átdolgozásán, a legtöbb tudósitás azonban a papirkosárba kerül. A román kormánynak ez az eljárása felelős elsősorban azért, hogy *külföldön rémhirek terjedtek el a román állapotokról.*

A király lassu haldoklása, amely a ráknál igen gyakori, változatlanul tart

Ferdinánd király állapota percenkint rosszabbodik és halála minden percben bekövetkezhet.

A király maga is tudja, hogy hosszu haldoklása milyen borzalmas állapotokat teremtett a romániai viszonyokban és a mikor néha-néha bizalmas embereivel beszél, valósággal bocsánatot kér, amiért ilyen nehezen hal meg. Averescu miniszterelnök naponta meglátogatja az uralkodót. A kiszivárgott hirek szerint Ferdinánd király legutóbb, amikor a miniszterelnök látogatása elején jobban érezte magát, a következőket mondotta Averescuank:

— *Higyje el, nagyon nehéz meghalni azzal a tudattal, hogy az ember mindent a legnagyobb rendetlenségben hagy hátra.*

A király erősen lefogyott és testsulya ma már csak negyvenhét kilogram. Ferdinánd a legszigorubb diétán él, már csak zöldségből főzött levesklinatot és zsir valamint vaj nélkül készitett zöldfőzeléket kap. A király bizalma Sluys dr. belga orvosban szinte határtalan és azt hiszi, hogy élete meghosszabbitását csak neki köszönheti, mert hiszen orvosai már hónapokkal ezelőtt lemondtak életéről és megállapitották, hogy *a rák a tüdőre ment.* Sluys dr. hosszabb vizsgálat után ezt a diagnózist tévesnek találta és az ő véleménye szerint a rák nem támadta meg a tüdőt. A király már régebben tüdőgyengeségben szenved és csak erős szervezetének köszönheti, hogy még mindig életben van. Ferdinánd király egyetlen vágya, hogy Olaszországba menjen és halála előtt pápai áldásban részesüljön.

Az Averescu és Bratianu közt legutóbb létrejött megállapodásnak **kardinális pontja, hogy**

a király halálának pillanatában kihirdetik a hadiállapotot összehivják a nemzetgyülés, amely a szenátus és a kamara tagjaiból áll és ezzel kimondatják az alkotmányváltozást, a régenstanács felállitását.

A régenstanács tagjai Miklós herceg Károly extrónörökös öccse, Miron patriarcha és Buzdugan, a legfelsőbb semmitőszék elnöke. Ez

a régenstanács Averescu és Bratianu protektorátusa alatt vezeti az ügyeket, mindaddig, amig Mihály, a jelenlegi trónörökös eléri 18-ik életévét.

Abban az esetben, ha időközben a régenstanács bármely tagja meghalna, a parlament választja meg az utódát. A közhangulatban nem mutatkozik a legkisebb jele sem annak, mintha bárki is kivánná, hogy Mária királynő is tagja legyen a régenstanácsnak. Az ország különben is apatikus és a nép szélesebb rétegei nem törődnek a várható eseményekkel.

Orosz csapatmozdulatok a kinai határon

Rendkivül kiélesedett a helyzet Pekingben — A kinai rendőrség megkezdte a kommunisták üldözését — A sanghaii szovjetkonzulátus még rendőri őrizet alatt áll

Az angol munkásság Kina kiüritését kivánja

Londonból jelentik: Az angol távirati ügynökségek skandináviai hireket közölnek arról, hogy

Szovjetoroszország óriási hadielőkészületeket tesz a mongol földön és a transzszibériai vasutvonal mentén, a melyek kétség kivül arra irányulnak, hogy az orosz haderő a szárazföld felől és a keletszibériai folyókon behatolhasson Charbinba és Peking ellen is támadjon.

A közlemények szerint az oroszok négy gyaloghadosztályt és három lovasdandárt vontak össze ezen a vidéken és a csapatok fokozatosan vonulnak Keletszibéria felé. Igy akarja a közvélemény *előtt igazolni a brit kormány, hogy további erősitő csapatokat küld Kinába.*

Az angol munkáspárt májusi kiáltványa

A kinai bonyodalom kapóra jön *Baldwin* miniszterelnöknek, hogy a konfliktust belpolitikai téren gyümölcsöztesse. Lord *Birkenhaed* péntek este éles támadást intézett a Labour Party ellen, a mely szerinte vaknak mutatkozik, amikor még mindig tiltakozik a kinai angol expedició ellen, amiáltal a munkáspárt erkölcsileg és politikailag bebizonyitotta teljes képtelenségét arra, hogy mégegyszer kormányra kerüljön, vagy egyáltalán döntő szerepet vihessen Anglia közéletében. A kormány tudja — mondotta Birkenhaed — hogy az uj szakszervezeti törvény elkeseredett harcokat fog előidézni a munkáspártban, de

el van tökélve arra, hogy ezt a küzdelmet megvivja, ha keserves lelki tusába kerül is szembenállni a munkásokkal.

Snowden a következő kommentárokat füzi lord Birkenhaed beszédéhez:

— A szakszervezeti törvényjavaslat olyan, mintha tébolydában levő őrült szövegezte volna, mert csak *gyógyithatatlan elmebajos vállalkozhat arra, hogy amikor Anglia a legsulyosabb gazdasági válságot éli át, harcot idéz fel a tőke és a munka között, ami az ipar talpraállitását évekre kitolja.*

Az angol munkásság május elsejének ünnepét az idén a Kina melletti agitációra fogja felhasználni.

A munkáspárt májusi manifesztuma már elkészült és többek közt hangsulyozza, hogyha az angol proletárság nem is képes a kinai proletár tömegeket közvetlenül támogatni, tüntetni akar az imperialista kizsákmányolók ellen, akik fegyverrel tartják fenn Kinában kiváltságaikat és a szégyenletes koncessziók rendszerét.

A manifesztum követeli hogy a külföldi hatalmak üritsék ki Kinát és rendeljék vissza haladéktalanul hadihajóikat és csapataikat.

Az angol munkáspárt májusi kiáltványa Albániáról is megemlékezik és azt mondja, hogy

Olaszország gyarmatává akarja alacsonyitani Albániát és attól sem riad vissza, hogy a Balkánon uj háborut idézzen elő. Ezért a szocialisták világszerte hangoztatni fogják a jelszót, hogy a Balkán a balkáni államoké és a balkáni államok tömörüljenek egy szövetségbe

Az amerikaiak kiüritik Pekinget

A *Times* értesülése szerint a pekingi szovjetnegyedben eszközölt házkutatásokról elterjedt első hirek erősen tulzottak voltak.

A szovjetnegyedben lefoglalt fegyverek száma egészen jelentéktelen és bombát nem találtak.

A *Daily Telegraph* szerint a lefoglalt iratokból kétséget kizárólag megállapitást nyert, hogy

a szovjetkormány irányitotta az angol, francia és japánellenes propagandát.

Pekingben három orosz bizottság müködött, amelynek hatásköre szigoruan meg volt szabva.

A Daily Telegraph pekingi értesülése szerint a kantoni haderők három oszlopban nyomulnak előre. A balszárny, amely Hankau irányából indult, elérte Hsinjang várost, a középső, amely Kiukiangból indult el, elfoglalta Ten-Jang városát, a jobbszárny pedig átlépte a Jangcsekiang folyót és egész Kaujunig nyomult előre. A három hadoszlop közös célja Junghai városa. A kantoni és az északi csapatok erőviszonyai körülbelül egyenlők.

A Pekingben élő amerikai állampolgárok utasitást kaptak már, hogy legyenek készen Peking kiüritésére.

Az amerikai asszonyokat és gyermekeket már a legközelebbi napokban az amerikai hadihajók fedélzetére viszik.

Mint Newyorkból jelentik, az amerikai kormány intézkedésére ujabb ezerötszáz amerikai tengerészt inditottak utba Kinába. Ezzel együtt a Kinában állomásozó amerikai katonaság száma ötezerre emelkedik.

Tömegesen tartóztatják le a kommunistákkal rokonszenvező kinaiakat

Pekingből jelentik: A kinai külügyi hivatal a szovjetügyvivőnek jegyzéket nyujtott át, amely felsorolja azokat a bizonyitékokat, amelyből kitünik, hogy a pekingi szovetkövetségnek része van a kinai kommunista mozgalom szitásában.

A kinai külügyi hivatal fenntartja magának azt a jogot, hogy ebben az ügyben még további lépéseket tegyen.

A jegyzék névszerint sorol fel négyezer kinai kommunistát, mint akikkel a szovjetkövetség érintkezésben volt.

A pekingi rendőrség nagy apparátussal megkezdte azoknak a kinaiaknak a letartóztatását, akik a szovjetkövetségen lefoglalt iratok szerint összeesküvést készitettek elö.

A rendőri eljárás különösen az egyetemeken idézett elő nagy izgalmat, mert főképp az egyetemi hallgatók vannak belekeverve a kommunista mozgalomba.

Csun-Kiangban is tömegesen tartóztatják le a kommunistákkal rokonszenvező kinaiakat,

akiknek vezérét lelőtték. Az angol és amerikai állampolgárok tömegesen menekülnek a hadihajókra.

Még mindig őrzik a sanghaii szovjetkonzulátus épületét

Milanóból jelentik: A *Corriere della Sera* sanghaii jelentés szerint

a sanghaii szovjetkonzulátus épületét még mindig őrzik.

Péntekre virradó éjjel a kinai szabadcsapatok megtámadták a japán védelmi vonalat. A japánok viszonozták a tüzelést. Olasz matrózok szétverték Sanghaiban egy kinai bandát, amelynek tagjai fel akarták gyujtani az épületet.

Radics-ellenes gyülések Horvátországban

Zagrebből jelentik: *Radics* István szombaton délután *Herceg* Rudolf kiséretében Szlavóniába utazott. A vasárnapi napon Garisnica és Veliki-Zdenci szlavóniai községekben gyülést, Bjelováron pedig előadást fog tartani Radics.

A horvát föderalista párt vasárnap gyülést rendez a zagrebi Metropolmoziban. A gyülésen *Trumbics* Ante, *Polics* Ladiszláv, *Zsanics* Milován és *Bazala* Albert képviselők, azonkivül *Krcselics* zagrebi alpolgármester fognak beszélni. Ezen a gyülésen előreláthatólag erős támadások hangzanak majd el Radics István ellen.

Vasárnap Zagrebba érkezik *Marinkovics* Voja volt külügyminiszter, demokrata képviselő több társával együtt. A képviselők a zagrebi demokrata pártszervezettel konferenciát fognak tartani a horvátországi demokrata szervezkedés ügyében.

Az elismert divat 677
POUDRE MON PARFUM
BOURJOIS-PARIS

A cégtáblaadó

A szuboticai közgazdasági egyesületek április 20-án ankétot tartanak az adó kivetése ügyében

A szuboticai polgármesteri hivatal szombaton délelőtt körlevelet küldött a szuboticai közgazdasági egyesületeknek, amelyben felszólitja őket, hogy nevezzenek meg két tagot, akik résztvesznek a cégtábla-adókivető bizottság munkájában. Ilyen körlevelet küldtek a Lloydnak, az Ipartestületnek, a szuboticai orvosok egyesületének, a jogász-egyesületnek, a mérnökök egyesületének, a kiskereskedők és iparosok radikális klubjának és fölhivták az egyesületek vezetőségeit, hogy küldjenek ki két delegátust arra a megbeszélésre, amelyet Gyorgyevics Dragoszláv polgármester elnöklete alatt fognak április 20-án délelőtt tiz órakor megtartani a városháza kistanácstermében.

Szuboticán a kereskedők, ügyvédek és orvosok körében nagy elkeseredést keltett a cimtábla-adók kivetése, amit eddig a város pénzügyi osztálya vetett ki tulmagas összegben. A legutolsó városi közgyülés napirendjén a cégtáblaadó ellen beadott mintegy hatvan felebbezést tárgyalták le. Ugyanakkor *Damjanovics* Milánnak, a Lloyd titkárának előterjesztésére elhatározták, hogy az adózók a közgazdasági és társadalmi egyesületek köréből négyes bizottságot választanak, amely mint tanácsadó bizottság vesz részt a cimtáblaadó kivetésében. A közgyülés e határozata folytán hivta össze Gyorgyevics Dragoszláv polgármester a felsorolt egyesületek kiküldöttjeit.

Értesülésünk szerint a bizottság elkésziti azoknak az adózóknak a névsorát, akik cimtáblaadót fizetnek és feltünteti, hogy a bizottság véleménye szerint hányadik csoportba oszthatók be az egyes adóalanyok. Remélik, hogy ilyen módon megszünik az elégedetlenség és sikerülni fog a cimtáblaadót igazságosan, az adózó anyagi viszonyaihoz mérten kivetni.

Három ajánlat

a noviszadi vásárcsarnok felépitésére

A „Stabil" budapesti cég ajánlata a legkedvezőbb

Noviszadról jelentik: A noviszadi vásárcsarnok ügye döntő stádiumba jutott. A város kiszélesitett tanácsa által kiküldött bizottság pénteken *Lakics* János polgármesterhelyettes elnökletével megtartott ülésen behatóan tárgyalta a vásárcsarnok kérdését, amelynek felépitésére három ajánlat érkezett: a budapesti »*Stabil*« részvénytársaságtól, a zagrebi *Erlich* Jenő és József cégtől és *Brasován* Dragisa beogradi mérnöktől.

A bizottság hosszas tanácskozás után azt a határozatot hozta, hogy a kiszélesitett városi tanácsnak a *Stabil* ajánlatát ajánlja elfogadásra, mert ennek feltételei a legkedvezőbbek és a gondosan elkészitett ajánlat pontos rentabilitási számitást, törlesztési táblázatot, müszaki leirást és kész szerződésmintát tartalmaz.

A Stabil a város előzetes anyagi hozzájárulása nélkül épiti fel az uj vásárcsarnokot, amely impozáns emeletes épület lesz, hatalmas csarnokkal, 346 elárusitó helyiséggel, 74 uccai külső üzlethelyiséggel, három irodahelyiséggel, egy vendéglővel. A javadalmi hivatal is ott lesz és a javadalmi hivatali főnök lakása és a vásárcsarnoki alkalmazottak számára lakáshelyiségek lesznek.

Az egész épitkezés tizenöt millió dinárba kerülne, amely összeget a Stabil előlegezné és a város évi kétmilliókétszázezer dináros részletekben törlesztené. Az első részlet három nappal a vásárcsarnok elkészülte után volna fizetendő. Az évi annuitás eszerint 13.9 százaléknak felelne meg.

A rentabilitási számitás szerint a vásárcsarnok jövedelme 4.590.000 dinárt tenne ki évente, ugyhogy a kétmillió-zába, ott bemutatkozott *Szántó* feleségének, mint a szuboticai államügyészség jegyzője, egy levelet adott át Szántónénak és azt mondotta, hogy ha *Szántóné* azonnal ad neki 3000 dinárt, kieszközli, hogy *Szántó* Józsefet szabadon bocsájtják, további 3000 dinárt pedig akkorra kér, amikor már *Szántó* szabad lesz. *Szántóné* átadta a 3000 dinárt és midőn *Szántóné* másnap bejött Szuboticára, itt megtudta, hogy csalás áldozata lett.

Radivojevics első izben 1926 julius hó 19-től október 8-ig volt vizsgálati fogságban, utána pedig 1926 október 25-től fogva mostanáig. Közben követte el a Szántó-féle csalást.

A szombati főtárgyaláson a közvádat *Makszimovics* Szvetiszláv államügyész képviselte, a védelmet *Petrovics* Márkó dr. ügyvéd látta el.

A jó megjelenésü, ápolt fekete bajuszu vádlottat szuronyos börtönőr vezeti a tárgyalóterembe. Jól szabott zakkó öltöny van rajta. Hófehér kemény gallér és divatos nyakkendő.

Amidőn az elnök ismerteti vele előbb a sikkasztási vádpontokat, kijelenti, hogy nem érzi magát bünösnek, mert a pénzeket nem sikkasztotta el. Megtörtént, hogy lefizettek nála a hivatalában többen bizonyos összegeket, ő a pénzt a fiókba tette, amelyben nem volt zár és hogy abból ki mennyit vett ki, azt ő nem tudja.

Ezután a V. K. hatéves kisleány elleni erőszakos merénylet ügyére térnek át. Ezt is tagadja a vádlott és előadja, hogy amikor egyszer Szuboticán a piacon sétált, talált egy nyomorék asszonyt, aki koldult. Ő megsajnálta, érdeklődött helyzete iránt, elment a lakására, ahol több gyermek között a kis V. K. is játszadozott. A gyermeknek adott cukorra egy dinárt. Amikor aztán később villanyoson Alekszandrovóra ment, a kislány is vele tartott, de csak játékból és önként. Kint Alekszandrovón elmentek egy kocsmába, rövid ideig ott tartózkodtak, azután a kislány ismét hazament. Tagadja, hogy a leánykához csak egy ujjal is hozzányult volna.

A Szántó Józsefnéval szemben elkövetett háromezer dináros csalásra vonatkozólag előadja, hogy ő azért ment ki Molra, hogy ügyvédcserét közvetitsen, illetve hogy Szántó régi ügyvédje helyett uj ügyvédet ajánljon, erre kérte a háromezer dinárt.

A vádlott után a tanukat hallgatja ki a biróság. Herczeg Károly bajmoki tanu, földmives a vádlottat ismeri. Amikor az elnök megkérdezi, honnan ismeri, a vádlott azt feleli: — Onnan, hogy a pénzemet elvitte. — Elmondja ezután a tanu, hogy elment a községi adóhivatalba 1922 novemberében és ott lefizetett a vádlott kezéhez 1772 dinárt, amivel örökösödési illetékért tartozott. A vádlott kijelentette, hogy neki kell a pénzt lefizetnie és ő majd azt beviszi Szomborba az adóhivatalhoz.

Az elnök kérdésére a tanu kijelenti, hogy később az összeget ujból meg kellett neki *fizetnie az adóhivatalnál, miután a vádlott azt nem fizette be.*

Bünös szerelem

Az erkölcstelen merénylet ügyében kihallgatják a kis hatesztendős koronatanut.

Az elnök bátoritó szavai hatástalanok. Hiába próbálja az elnök szóra birni, a kisleány makacsul hallgat. Ekkor *Makszimovics* Szvetiszláv államügyész kezd kérdéseket intézni a kisgyermekhez, mire egyszerre megered a nyelve. Értelmesen elmondja, hogy a vádlott, akit felismer, cukrot adott neki és *rábeszélte, hogy menjen vele villanyoson Alekszandrovóba.* A kisgyermek szivesen elment, kint a vádlott elvitte egy kocsmába, ott bort hozatott, amivel a kisleányt megkinálta, de a gyermek nem ivott a borból. Ekkor elvezette a falu végére a kukoricásba és ott erkölcstelen merényletet követett el ellene. Ez délután egy óra után történt. A kisleány délután négy órakor jött haza. Anyjának, aki nyomorék koldus asszony, egy lába sincs, mert a lábait felsőlábszárban a vonat elvágta, nem merte megmondani, hogy mi történt vele, *mert félt, hogy az anyja megöli.* Pár nappal később fedezte fel az anya, hogy mi történt kis gyermekével, mire azonnal jelentést tett a dologról.

A kisleány után annak anyját hallgatja ki a biróság. A tanuk részére elkülönitett helyről egy férfi *ölben hozza be a terembe a nyomorék asszonyt, a kinek egy lába sincs* és leültetik egy székre a birói emelvény elé. Az asszony elmondja, hogy *neki is tett szerelmi ajánlatot a vádlott, de ő azokat elutasitotta.* Ami a kislányával történt, azt az eset után pár nappal magától a gyermektől tudta meg. A biróság a nyomorék asszonyt megesketi vallomására.

A rabtárs pénze

Ezután a háromezer dináros csalási ügyet tárgyalta le a biróság. Az első tanu, Szántó Józsefné elmondta, hogy a vádlott, akit felismert, eljött hozzá október 8-án a mult évben egy keddi napon délelőtt kilenc-tiz óra között. Kocsival jött a házához és pénzt kért, azt mondta, adjak neki háromezer dinárt és akkor szabadon engedik az uramat, ő azt keresztül tudja vinni. Átadtuk neki a háromezer dinárt és az összeggel ő elment. A legközelebbi napon Szuboticán meggyőződtem, hogy csalóval volt dolgom, tudniillik bejöttem az uramhoz, akivel a fogházban beszéltem, elmondtam neki a dolgot és ő mondta, hogy bizonyosan Radivojevics csapott be.

Pataki Mária tanut hallgatták ki ezután, Szántó József sógornőjét, aki elmondta, hogy a vádlott mint ügyészségi jegyző mutatkozott be.

Utolsó tanuként Szántó Józsefet hallgatta ki a biróság. A fogházból elővezetett tanu elmondta, hogy Radivojevics látta, hogy a munkateremben sir, mire vigasztalta és azt mondta, ne sirjon, ő most kiszabadul és majd jó ügyvédet keres Szántónak és ő is ki fog szabadulni. Szántó egy levelet adott át Radivojevicsnak, hogy adja ezt át feleségének, de másnapra meggondolta magát és a levelet visszavette.

Azután Perazsics Bozsidár dr. és Jeremics Risztó dr. törvényszéki orvosok terjesztették elő orvosi szakvéleményüket a kisleány sérüléseiről, mire a bizonyitási eljárás véget ért.

Amikor a tárgyalás berekesztése előtt az elnök kérdést intézett a felekhez, hogy van-e előterjesztésük, felállott a *vádlott* és ezt mondta:

— Beismerem, hogy a pénzeket felvettem és elköltöttem.

Az elnök ezután a tárgyalást berekesztette és folytatását *hétfő* reggelre tüzte ki.

„Én soha nem ugrálhatok mert nincs már lábam"

Négyéves kisgyerek, akinek a vonat levágta lábait

Bjelináról jelentik: Tragikus szerencsétlenség történt a Bjelina mellett fekvő *Dvor* községben.

Tanaszics Péter dvori jómódu gazda négyéves kisfia a vasuti sinek közt játszott, amikor arra haladt egy személyvonat. A kisfiu *annyira elmerült a játékba, hogy nem vette észre a veszélyt és a mozdonyvezető is csak az utolsó pillanatban látta meg a sinek közt játszadozó kisgyereket.* Bár mindent elkövetett, hogy a vonatot megállitsa, a szerencsétlenséget nem sikerült elháritani: a *kisfiu a vonat kerekei alá került, mely mindkét lábát lemetszette.*

A kisfiut nyomban kórházba szállitották, ahol operációt hajtottak rajta végre Mikor az operáció után a kórházban magához tért, *azt kérdezte ágya mellett sirdogáló apjától:*

— *Ugy-e édesapám, én soha többé nem ugrálhatok, mert nincs már lábam?*

A szomoru eset mély részvétet keltett az egész községben.

Bajmokon sikkasztott,

Szuboticán gyermekrontást követett el s Beogradban rendőrtisztviselőnek nevezték ki

Érdekes bünügyben tartott főtárgyalást szombaton a szuboticai törvényszéken *Pavlovics* István törvényszéki elnök büntető tanácsa.

A bünper vádlottja *Radivojevics* Alekszander volt, aki 1922. és 1923. években *Bajmok* községben, mint községi végrehajtó müködött, majd 1926. évben Beogradban rendőrségi irnok volt. Mindkét minőségében a bünselekmények egész sorozatát követte el.

Az előzékeny végrehajtó

A vádirat három csoportba osztva sorolja fel a *Radivojevics* által elkövetett bünselekményeket. Az első csoportban vannak a *bajmoki* esetek. Itt, mint községi végrehajtó behajtott *Herczeg* Károly bajmoki gazdálkodótól illeték fejében 1772 dinárt, azzal, hogy ezt az összeget beszolgáltatja a *szombori* adóhivatalba, nyugtát is adott a teljesitett befizetésről, de az összeget elsikkasztotta. Hasonló módon járt el *Francz* György bajmoki gazdálkodóval, akitől 363 dinárt szedett be. *Schill* Martin bajmoki gazdálkodón 1178 dinár 60 parát hajtott be és sikkasztott el. *Krizsán* Máriát megfenyegette, hogy ha az 1920 dinárnyi hátralékos illetéket azonnal be nem fizeti, végrehajtást vezet ellene. Az asszony többektől kölcsönkért pénzt, hogy az összeget lefizethesse, amelyet aztán *Radivojevics* elsikkasztott. Rajtuk kivül még három bajmoki lakostól sikkasztott több száz dinárt.

Sikkasztóból rendőrtiszt

A második csoportba vannak sorolva a »hivatalnok ur« beogradi bünselekményei. A vádlott, mint rendőrségi irnok, Beogradban beszedett *Jovanovics* Milos kereskedőtől 3000 dinárt, *Vladiszavljevics* Annától 422 dinárt, mely összegeket mind elsikkasztotta.

Az államügyészség ezért tiz esetben azzal vádolja, hogy mint közhivatalnok, kezelés végett rábizott pénzt jogtalanul eltulajdonitotta és ezzel a hivatali sikkasztás bünselekményét követte el.

A harmadik csoportban az a vád szerepel, hogy a vádlott Szuboticán V. K. hat éves kisleány — egy koldusasszony lánya — ellen 1926. év julius hó 1-én erkölcstelen merényletet követett el és a fejletlen kisgyermeket megfertőzte, ugy hogy azt több hétig a városi kórházban kezelték.

Végül azzal vádolják, hogy 1926 október 19-én elment *Szántó* József vizsgálati fogságban levő moli kereskedő hánu, földmives a vádlottat ismeri. Ami-

Alaptalan vád után ujabb anonim feljelentés

Névtelen levelek áruelrejtéssel vádolják a csődbejutott szuboticai üvegkereskedőt

A szuboticai államügyészséghez névtelen feljelentés érkezett a csődbejutott *Weisz* Sámuel üvegkereskedő cég ellen. A feljelentés azt tartalmazza, hogy a cég nagymennyiségü árut vont ki a csődtömegből és azt egy magánházban rejtette el. E feljelentés alapján az államügyészség kötelességszerüen elrendelte a bünügyi vizsgálatot a cég ellen.

Már a mostani feljelentést megelőzően is volt a csődeljárás folyamán egy névtelen bejelentés, amelyben a bíróság figyelmét arra hivták fel, hogy Weisz Sámuelnek nagymennyiségü elrejtett áruja van egyik szuboticai ház pincéjében. A megjelölt helyen valóban találtak üvegárut, amelyről azonban a csődbiztosnak és dr. *Pataki* Antal csődtömeggondnoknak amugyis tudomása volt már, mert a csődnyitás alkalmávaal ezt is leltárba foglalták és a pince kulcsát magukhoz vették. Ez az anonim feljelentés tehát alaptalannak bizonyult. Nincs kizárva, hogy ugyanaz a névtelen levélíró tett most feljelentést az ügyészségnek az emlitett helyen lévő áruról.

TINTA

Jules Romains

Kevés költő van a világon. Ezek közül egy, ez a negyvenkét esztendős fiatalember, az unanimisták vezére, aki itt ül velem szemben egy könyvtárszoba sarkában.

Gapjas, hollófekete haj borul auvergnei koponyájára. Egészséges, fehér fogai, melyek még nem szenvedtek a fogorvosok köszörüitől, mosolyognak. Acélkék szeme megvilágitja arcát. Vidámság tükröződik benne, ezer és ezer ugratás, diákcsiny, kópéság emléke. Álla erős. A mult század nyavalyatörősei másképp képzelték a költőt.

Teázunk, beszélgetünk. Előre megfogadjuk, hogy őszinték leszünk egymáshoz.

— Mi érdekli itt legjobban?

— A hangszerük, a nyelvük.

— Milyennek hallja?

— Nagyon keménynek, férfiasnak. Mondja, miért ejtenek ki önök minden szót külön-külön?

— Bocsánat, miért nem ejtenek ki önök minden szót, külön-külön? Ez a nyelvünk muzsikája, mely éppen ellentétes az önökével. Ninesenek szócsoportjaink, az első szótagot hangsulyozzuk s nem az utolsót. Gyermekkoromban, mikor először hallottam franciául, tátva maradt a szám. Ugy tetszett, hogy a szók tótágast állanak, a kezükön járnak. Nyilvánvaló, hogy az első benyomás önre is idegenszerü.

— A finneknél, rokonainál, hasonlót éreztem. Mintha megannyi kis kavics csörgött volna. Akkor megkértem valakit, olvasson föl a Kalevalából. Csak ugy ismerhetünk meg egy idegen nyelvet, ha verseket hallunk rajta. A szinpadi beszéd [illegible]. Nem hallhatnék néhány magyar verset?

Vendégünknek elszavalják a »Szeptember végén«-t.

— Nos?

— Most már érzem, anélkül, hogy érteném. Érdekes, furcsa, nagyon érdekes.

— Budapestben mit lát?

— Város, modern város. Látszik, hogy sietve épült, átugorva egész történelmi korszakokat. Egyes uccáit, tereit akárhova el lehetne tólni. Buda más. Annak meg van a jellege. Nem gondolja, hogy innen nő ki majd az igazi város?

— A hét unanimista még együtt van?

— Lélekben.

— Mit tart müködésük lényegének?

— Talán azt, hogy leromboltuk a régi, regényes pátoszt s ujat alkottunk, az egyszerüség pátoszát.

— Áll még a »költők iskolája«, melyet ön alapitott?

— Csak két évig tartottuk fönn. Miután a tanitás által tisztáztuk a versről való elméletünket, abbahagytuk. Célunk nem az volt, hogy költőfiókákat neveljünk.

— Mit csinálnak a dadaisták?

— Mi már tulvagyunk a kisérletezéseken, a divatokon. Ezeket az irányokat a háborus csömör szülte, egy meddő, müvészi bolsevizmus. Az az iró, akinek oly kevés a belső mondanivalója, hogy unja az anyagot, a nyelvet, nem iró.

— Politizál?

— Hitem: a béke. A balpártiakra csak azért haragszom, hogy nem állandóan a békével foglalkoznak, hogy nem igyekeznek lehetetlenné tenni mindenféle háborut. Egyénien kell küzdeni. A kommunizmus, melynek első feladata volt a vörös hadsereget megteremteni, minden értelmes ember előtt hitelét vesztette. Én Verdun ostromakor jelentettem meg Európa cimü költeményemet...

Hittel mosolyog. Erős, hatalmas paraszt-keze van. Jól esik vele kezet fogni.

Kosztolányi Dezső

Abánál pénzhamisitóbandakéttagját elfogta a becskereki rendőrség

Kovin volt a pénzhamisitók főfészke

Becskerekről jelentik: A becskereki rendőrség, mint megirtuk, már hetekkel ezelőtt észrevette, hogy nagyobb *menynyiségü hamisitott százdinárost van forgalomban Becskereken.* A hamis százdinárosokból ketet sikerült a rendőrségnek felkutatni: az egyiket az Orient hirdetőiroda küldte a postára, a másikat egy becskereki kereskedő kapta ismeretlen vásárlójától.

A rendőrség erélyes nyomozása, melyet Makszimovics Nikola az uj bünügyi rendőrkapitány vezetett szombaton eredménnyel járt: letartóztatták *Gyomparics* Andrija állásnélküli lakatossegédet és *Bunda* György kovini lakost, akik *résztvettek a hamis százdinárosok forgalombahozatalában. Gyomparics*, aki ezelőtt nagy szerepet játszott az egyik becskereki nacionalista egyesületben, beismerő vallomást tett és elmondotta, hogy *a hamis pénzeket Bunda György* *itt kapta.* A százdinárosokból alig egy párat tudott elhelyezni, mert a rendőrség rögtön értesült a hamisitásról, mire féltében *harmincöt darab hamis százdinárost elégetett.* A házkutatás során a rendőrség mindössze négy hamisitványt talált Csomparics lakásán, melyet lefoglaltak.

Bunda György beismerte, hogy a hamisitványokat tőle kapta a lakatos, azt állitotta azonban, hogy a hamisitványokat ő is *Gyila* Pája kovini embertől vette át, akit *pénzhamisitás miatt már régebben letartóztattak és most a noviszadi ügyészség foglya.*

A rendőrség megállapitotta, hogy egy jól szervezett pénzhamisitó bandáról van szó, melynek még *több tagja van szabadlábon.*

Gyomparics Andriját és *Bunda* Györgyöt szombaton átkisérték az ügyészségre.

Támogatást és jóakaratot kérnek a bácskai németek

A német párt deklarációja a szombori tartománygyülésen

Szomborból jelentik: A tartománygyülés ülését szombaton délelőtt fél 10-kor nyitotta meg Terzin Pál alelnök. A jegyzőkönyv felolvasása után *Schnel* Ferenc dr. a német párt nevében a következő deklarációt terjesztette elő:

— *Tisztelt közgyülés! A tegnapi ülésen dr. Mócs Sándor beszédében a közgyülés nagy többségének hallgatólagos helyeslése mellett bábuknak nevezte a német és magyar képviselőket, akik az államnyelvet nem beszélik és csak lopják a napot a tartománygyülésen, csak szavazó gépnek használhatók, hol tetünek, hol felállnek. — Mi a német klub nevében elhatároztuk, hogy visszautasitjuk az ilyen tapintatlan és lovagiatlan eljárást amely nemcsak a tartománygyülés német képviselőit, hanem a bácskai tartomány egész németségét sérti. Ezért az állapotért, amelyet a németek igaztalannak tekintenek, nem vállalnak felelősséget. A jelenlegi állapot csak a szerb nép érdekeire van tekintettel és tőlünk nem kivánhatja senki, hogy rövid néhány év alatt tökéletesen elsajátitsuk az állam nyelvét ugy, hogy nyilvános beszédekben szerb nyelven képviselhessük és védhessük jogainkat és kivánságainkat. Ehhez legalább két generációra van szükség iskolákkal és katonáskodással. A régi államban kétszáz éven át mint szervezett kisebbségek éltek a szerbek és mégis erősen érezték annak szükségességét, hogy a közéletben saját anyanyelvüket használják és ezt a természetes jogokat tiszteletreméltó kitartással és erővel védték is.*

— *Nem kivánhatják hogy a németség, amely a bácskai tartomány lakosainak negyven százalékát teszi ki, ne vegyen részt a tartományi önkormányzat intézésében, csak azért, mert nem beszéli tökéletesen az államnyelvet.*

— *Uraim! Mikor mi a megváltozott viszonyok minden nehézsége ellenére munkatársakul akarunk szegődni és önöket a köz érdekében barátsággal segiteni, hogy a bácskai tartomány önkormányzata ugy legyen megszervezve és vezetve, hogy az egész tartomány minden népének érdekét szolgálja, nem volna szabad az önök részéről gunnyal válaszolni, hanem liberálisan, megértően kellene átérezni a mi helyzetünket, jóakaratunkat és minden lehető módon megkönnyiteni a mi közreműködésünket, mert ezt követeli az egész tartomány jól felfogott érdeke. Ha mi nem fogunk ezzel a megértő szellemmel találkozni, ha önök nem könnyitik meg helyzetünket, hogy teljes mértékben élhessünk jogainkkal akkor kénytelenek leszünk dr. Mócs urnak hozzánk intézett kérdésére, hogy jelenlegi helyzetünket nem tartjuk-e méltóságunkon alulinak kénytelenek leszünk azt válaszolni, hogy igen is kénytelenek leszünk levonni minden konzekvenciát, mert ezt méltóságunkon alulinak és tekintélyünkhöz nem illőnek tartjuk.*

— *Végül csodálkozunk az elnökségen, mert dr. Mócs beszédét megjegyzés nélkül hallgatta. Azt kivánjuk, hogy az elnökség annak jeléül, hogy elitéli dr. Mócsnak sértő beszédét, jegyzőkönyvi megrovásban részesitse Mócsot.*

A német párt deklarációja nagy hatást keltett.

Ezután Palásthy Ödön szólalt fel a házszabályokhoz, mert az elnök a pénteki ülésen az ő távollétében inditványát visszavontnak tekintette. Véleménye szerint az elnök megsértette a házszabályokat, mert az inditványt csak akkor tekinthetik megszüntnek, ha visszavonták vagy elintézték azt.

Terzin Pál alelnök kijelentette, hogy nem történt házszabálysértés, mert az ilyen esetekre a házszabály nem rendelkezik. Valakinek kötelessége, hogy initiativát gyakoroljon és ezért a tartománygyülésnek határozni kell ilyen esetekben.

Klicin Mita felszólalása után Nikolics Bránkó demokrata képviselő kérte, hogy döntsön a közgyülés, minthogy ez veszedelmes precedensül szolgálhatna. Inditványozta, hogy a kérdést tanulmányozás végett tegyék át a szabályrendeleti bizottsághoz, hogy állapitsák me történt-e házszabálysértés és tegyenek javaslatot.

Ezután dr. Deák Leó személyes kérdésben szólalt fel, mert a németek pénteki deklarációjukban azt mondották, hogy neki nem volt joga a németek nevében beszélni. Megnyugtatja a németeket, hogy beszédének csak az első részében szólt az ő nevükben is, amikor köszönetüket fejezték ki, hogy megengedték a magyar és német felszólalást. Beszédének második része, amelyben a törvény magyarázatáról volt szó, az ő egyéni véleményét fejezte csak ki. Véleményének nyilvánitása semmiképpen sem lehet az állam szuverénitásának a megsértése, mert jugoszláv állampolgár nem sértheti meg a jugoszláv állam szuverénitását. Végül kérte, hogy adjanak felvilágositást, lehet-e a tartománygyülésen a kisebbségi nyelveket használni.

Deák Leó szavait a radikálisok nagy nyugtalansággal fogadták és követelték, hogy térjenek a napirendre.

— *Nem akarjuk hallani, dolgozni akarunk!* — kiáltották a radikálisok

Deák Leó: Hajlandó vagyok azonnal eláll'ni a szótól, amint felvilágositást adnak.

Terzin Pál alelnök figyelmeztettte a szónokot, hogy a felvilágositást az előző ülés jegyzőkönyvében megtalálhatja.

Ezután a tartománygyülés dr. Nikolics Bránkó inditványát egyhanguiag elfogadta.

Ezután áttértek a napirendre és letárgyalták a tartományi épitésügyi hivatal szabályrendeleteit. Délelőtt tizenegy órakor már a 36-ik szakaszig jutottak, amikor Terzin elnök a közgyülést berekesztette és folytatását hétfőn délutánra tüzte ki.

Hétfőn délelőtt pártközi konferencia lesz, melyen a tartománygyülés elnöksége egyhangu határozatra akar jutni a jövő héten tárgyalásra kerülő költségvetés, továbbá a választmányi tagok között felosztandó resszortok, a tisztviselők fizetése és a napidijak ügyében. A hétfői ülésnek az a célja, hogy a költségvetést még április 23-ika előtt letárgyalják. A tartománygyülés előreláthatólag a jövő hét csütörtökig marad együtt

Harc a váci mandátumért

Andrássy Gyula hiveit pénzzel és fenyegetéssel vették rá a petició aláirásának visszavonására

Budapestről jelentik: A közigazgatási biróság szombaton folytatta Szabóky Alajos államtitkár váci mandátuma ellen gróf Andrássy Gyula párthivei által beadott petició tárgyalását. A Szabóky-párt megbizásából dr. Lányi Márton ügyvéd, a mandátum védője az érdemi tárgyalások megszakitását kérte azon az alapon, hogy *a peticiót olyanok is aláirták, akiknek nem volt választójoguk és az aláirók közül 218-an visszavonták aláirásukat.* Erről az ügyvéd jegyzőkönyveket csatolt be.

A peticiót benyujtó dr. Tömösvári Tivadar ügyvéd három közjegyzőileg hitelesitett jegyzőkönyvet mutatott be, a mely szerint hatvanhárom váci *választó visszavonja visszavonó-nyilatkozatát.* Az ügyvéd rámutatott arra, hogy a biróság asztalára került peticiós kérvény aláirói megtévesztették, befolyásolták és pénzzel kényszeritették az aláirás visszavonására. Ennek bizonyitására jegyzőkönyveket terjesztett be és a *biróság asztalára helyezte azokat a százezer koronától egymillió koronáig terjedő bankjegyeket, amelyeket azoknak fizettek, a kik aláirásukat visszavonták.*

Lányi dr., a választást védő ügyvéd magából kikelve hevesen tiltakozott ezek ellen az állitások ellen és hangsulyozta, hogy mindez csak hangulatkeltés és a biróság meg nem engedett befolyásolása. Egyben bejelentette, hogy *Tömösvári ellen rágalmazási pört indit.*

Az ügyvédek összeütközése után a biróság tanácskozásra vonult vissza.

A közigazgatási biróság elutasitotta a Szabóky-párt megszüntetési kérvényét azzal, hogy a biróság ugy látja, hogy *a közérdek kivánja annak a kivizsgálását, hogy történtek-e jogsérelmek.* Ezért a közigazgatási biróság elrendeli a petició érdemi tárgyalását és azt április 30-ára tüzi ki.

HIREK

VÁROSI SZINHÁZ. Hétfőn, április 11.: *Szép Heléna,* Offenbach operettje. A cimszerepben Popova, a beogradi Opera tagja. A noviszadi operett-társulat vendégjátéka.

Kedden, április 12-ikén: *Klo-Klo,* Lehár Ferenc operettje. A noviszadi operett-társulat vendégjátéka.

VÁROSI MOZI. Csütörtöktől—vasárnapig: *A Schimek-család gyámja* vigjáték, a főszerepben: Olga Cschova és Xenia Desni. *Jymmy milliói,* kalandor vigjáték, a főszerepben: Richard Talmadge, a gummi ember.

— **Hétfőn nyitják meg ünnepélyesen Beogradban a bizánci kongresszust.** Beogradból jelentik: Hétfőn kezdi meg Beogradban tanácskozását a nemzetközi bizánci kongresszus, amely április 16-ig tart. A kongresszusra négyszáz tudós érkezik a világ minden részéből Beogradba. Az ünnepélyes megnyitóülést hétfő délelőtt tartják meg az egyetem aulájában és azt Őfelsége Alekszandar király nyitja meg. A kongresszus alkalmából a posta külön bélyegzőt készit »II. Nemzetközi bizánci kongresszus — Beograd, Tudományegyetem« felirással, amellyel valamenyynyi olyan levelet lebélyegeznek, amelyet a kongreszusról adnak fel.

— **A Dunamelléki tartománygyülés a bánáti utak javitásáért.** Vrsacról jelentik: A Duna-melléki tartománygyülés elhatározta, hogy a teljesen megrongált délbánáti országutakat a legrövidebb időn belül rendbehozzák. Az utak ma már valósággal használhatatlanok. Egyelőre a következő hét utnak a helyrehozatalát határozták el. Ulyma—Sztrasznya 70.000, Velikigaj 90.000, Mariolana 50.000, Velikoszrediste—Markovác 86.300, Belacrkva—Krucsica 1 millió 061.000, Tomasev—Alibunár 264.000 és Boraniste—Kovin 118.000 dinár előirányzott költséggel. Ezek szerint összesen 1,739.300 dinárt forditanak a bánáti utak javitására.

— **A noviszadi kereskedő-testületek ünnepi bankettet rendeznek az uj telefonközpont megnyitása alkalmával.** Noviszadról jelentik: Mint ismeretes, a noviszadi postaigazgatóság április tizenhatodikán helyezi forgalomba Jovanovics Vásza postaügyi miniszter jelenlétében *az uj telefonközpontot.* A noviszadi kereskedők és gyáriparosok egyesülete ezzel kapcsolatban elhatározta, hogy felhivja valamennyi kereskedelmi testületet, hogy együttesen rendezzenek banketett a megjelent előkelőségek tiszteletére. A noviszadi kereskedelmi testületek a jövő hét elején konferenciát tartanak, amelyen részletesen meg fogják beszélni *az ünnepség* és a bankett rendezésének részleteit.

— **Fantasztikus hir orosz monarchista forradalomról.** Párisból jelenti a Havas-ügynökség: Sztambulból jelentik a lapok, hogy angorai jelentés szerint Oroszországban állitólag monarchista forradalom tört ki. A hirt a legnagyobb fenntartással kell fogadni.

— **Szetyerov Szlávkó beszámolója Novakanizsán.** Novakanizsáról jelentik: tik: Setyerov Szlávkó dr. felsőbánáti demokrata képviselő csütörtökön *beszámoló beszédet tartott* Novakanizsán. Az általános politikai helyzetről beszélt, majd kifogásolta, hogy az adóegységesitést a kormány elodázza. Beszélt a tervezett kataszteri adókulcsról, amely elsősorban a Vajdaságra hátrányos, mert a tervezet szerint elsősorban a vajdaságban *dolgoznák fel ujra a katasztereket* és a tiszta jövedelmet körülbelül a kétszeresére értékelnék. Csak ennek megtörténte után kerülne a sor azokra az országrészekre, ahol még nincs kataszter és a kataszterek felállitása hosszu évek alatt történhetik csak *meg.* A községi választásokról beszélt még, majd a magyar pártot támadta élesen. Utána *Zsarics* Száva tartományi képviselő tartott beszédet és kijelentette, hogy a tartománygyülés rengeteg pénzbe kerül és nem csinál semmit.

A Marek-házaspárt felmentették a biztositási csalás vádja alól

Az esküdtszék csupán hamis tanuzásra való felbujtásban mondta ki őket bünösnek

Bécsből jelentik: A *Marek*-házaspár biztositási csalási bünpörének főtárgyalása szombaton befejeződött. Utolsónak *Marek* Emil mérnök szólalt fel. A tárgyalóteremben siri csend támadt, amikor a nagybeteg nyomorék ember védekezésül a következőket mondotta:

— Az egész bizonyitási eljárás igazolta, hogy mindig és mindenben az igazat mondottam. Ott van a feszület — mondotta két ujját a biróság asztalán álló feszület felé nyujtva — *a szentségre esküszöm, hogy velem baleset történt,* szerencsétlenségnek estem áldozatul és nem követtem el csalást. Isten engem ugy segéljen!

Az esküdtszék este hét órakor hirdette ki az itéletet. *Marek Emil mérnököt, feleségét, Marek Mártát az esküdtszék felmentette a biztositási csalás vádja alól és csupán hamis tanuzásra való felbujtásban mondotta ki bünösnek. Marek* Emilt négy havi, Mareknét három havi, Marek sógornőjét szintén három havi, Mráz Károly kórházi szolgát pedig hat heti fogházra itélték. A vizsgálati fogsággal valamennyi vádlott büntetését kitöltöttnek vették és *elrendelték szabadlábrahelyezésüket.* Marek és felesége este elhagyták a fogházat.

Szmederevóban szabad beszélni anyanyelvén a tartományi képviselőnek

A német felszólalást csendben és figyelemmel hallgatták

Azt hisszük, hogy nem tulozunk, amikor megállapitjuk, hogy a szombori tartománygyülésen jelenlevő tartományi képviselők *kilencven százaléka tud magyarul,* az is valószinü, hogy a szmederevói tartománygyülésen *nagyon* kevesen vannak, akik németül tudnak. A szmederevói tartománygyülés tagjainak nagyon kis hányadát választhatták még nemzetiségi szavazatokkal, a szmederevói tartomány képviselői előtt aligha él a régi magyar nemzetiségi *törvény* emléke, amely az önkormányzatban nemcsak *türte,* hanem kifejezetten megengedte a nemzetiségeknek az anyanyelv használatát. A szmederevói képviselők emlékében aligha élnek azok a *szerb* ősök, akik a nemzetiségi kérdés liberálisabb kezeléséért küzdöttek... Szmederevóban eddig nem ismerték a nemzetiségi kérdést... És Szmederevóban *mégis megengedték, hogy egyik képviselő német nyelven szólaljon fel.*

A szmederevói tartománygyülést az a meggondolás vezette, hogy a nemzetiségek képviselőit nem lehet kizárni az autonómiai ügyek intézéséből, ha nem is tudják eléggé az államnyelvet.

A szmederevói tartomány, amelyhez Bánát egy része is tartozik, a tartományi költségvetést tárgyalta. A vitában felszólalt dr. *Kelner* Gyula vrsaci képviselő s a maga megjegyzéseit *német nyelven* mondta el. A képviselők a legnagyobb csendben, érdeklődéssel s élénk figyelem mellett hallgatták végig a hosszu *német* beszéd alapos okfejtéseit, senkinek eszébe sem jutott, hogy ezen megütközzék, vagy hogy az országgyüléshez irjon fel az anyanyelv jogának szabályozása érdekében, szerbiai komeszárokkal, eltiprással sem fenyegetett senki s mi ugy érezzük, hogy Szmederevóban ennek ellenére sem esett csorba sem az igazságon, sem az állam tekintélyén, sem a nemzeti szuverénitáson.

Szmederevótól tanulhatnak Szomborban.

— **Rádióval szerelik fel a rendőröket Amerikában.** Newyorkból jelentik: Az Egyesült-Államok New-Jersey államában érdekes ujitást eszközölt a rendőrség az elszaporodott bankrablások és nagy betörések megakadályozására. A rendőrlegénységet ugyanis rádiófelvevő készülékekkel látták el, melyek nem nagyobbak, mint egy szivartárca és könnyen elfér a zsebben. A rendőrlegénységet ilymódon pillanatok alatt értesitheti a központ a város bármely részén történt eseményről és az igy alarmirozott rendőrőrszemek elzárhatják az esemény szinhelyét. Az amerikai rendőrhatóságok nagy előnyöket várnak ettől az ujitástól, amely ha beválik, egész Amerikában ilyen kis készülékekkel szerelik fel a rendőröket.

— **Tanitói áthelyezés.** Sztarakanizsáról jelentik: A közoktatásügyi miniszter Harmath Pál sztaramoravicai tanitót Sztarakanizsára helyezte át.

— **Hétfőn nyitják meg a noviszadi napközi gyemekotthont.** Noviszadról jelentik: Hétfőn délelőtt nyitják meg nagy ünnepélyességek között a noviszadi egészségügyi palotában a napközi gyermekotthont, amelyet az Ingyenkenyér egyesület agilis tagjai hoztak létre. Az egészségügyi felügyelőség több helyiséget bocsátott e célból az egészségügyi palotában az Ingyenkenyér egyesület részére és ezeket a helyiségeket a legmodernebbül szerelték fel. A napközi gyermekotthonban egyelőre husz gyermek részére lesz hely, akik naponta gondos ellátásban és felügyeletben részesülnek. A *napközi otthon megnyitásán* résztvesz Stampar egészségügyminisztériumi osztályfőnök is, valamint dr. Markovics Láza noviszadi egészségügyi inspektor. A gyermekotthont a megnyitás után azonnal átadják rendeltetésének.

— **Dohánycsempészek, akik amnesztiát kaptak.** Noviszadról jelentik: A beogradi egyedárusitási vezérigazgatóság az igazságügyminisztérium utján szombaton arról értesitette a noviszadi ügyészséget, hogy a dohányjövedéki kihágásért elitélt tiz egyénnek megkegyelmezett és hátralévő büntetését elengedte. Ez a rendelkezés az uj pénzügyi törvény 67. paragrafusa alapján történt. Az ügyészség mind a tiz elitéltet azonnal szabadlábra helyezte.

— **Női holttest a pocsolyában.** Noviszadról jelentik: Ritter Ferenc, a futaki uradalom főkertésze az országut mentén, az erdészlak közelében levő pocsolyában egy ötven év körüli női holttestet talált. Nyomban jelentette a csendőrségnek, amely dr. Jelasics községi orvossal kiszállt és megállapitotta, hogy a holttest öt-hat napja lehet a vizben. Szombaton dr. Novák Tomiszláv vizsgálóbiró és dr. Vukojovác Zsárkó államügyész helyszini szemlét tartottak és a holttest felboncolását eszközöltették. A holttest személyazonosságát nem állapitották meg.

— **Odessza és Moszkva között kifosztották az uj moszkvai olasz követet.** Rómából jelentik: A külügyminisztérium péntek este táviratot kapott Olaszország uj moszkvai követétől Cherutti lovagtól, aki közli, hogy ismeretlen tettesek Odessza és Moszkva között kirabolták. Cherutti Odesszán keresztül utazott uj állomáshelyére és péntekre virradó éjjel ismeretlen tettesek hatoltak be a diplomáciai pecséttel lezárt vasuti kocsiba, ahol podgyásza el volt helyezve és abból négy ládát magukkal vittek. Az *odesszai rendőrség* erélyes nyomozást inditott, az orosz vasutigazgatóság pedig közölte a követtel, hogy teljes kárát megtéritik.

A Grossinger-féle

Szent Háromság patika

Noviszadon házlebontás miatt a szemben levő sarokra, a na-y tem lom mel é költözik át.

Alapitva 1771-ben.

2 09

— **A szuboticai Jogászegylet segélyalapja.** A szuboticai Jogászegyletnek Pleszkovics Lukács dr. ismeretes parlamenti beszédével kapcsolatban közzétett nyilatkozatába tévedésből az a passzus csuszott be, hogy a »Jogászegylet segélyalapja a tagdijakból tevődik össze«. Veréb Gyula dr., a Jogászegylet pénztárosa most annak közlését kéri, hogy a Jogászegylet segélyalapja nem a tagdijakból, hanem a tagok külön hozzájárulásából jött létre.

Házasság. *Weisz* Artur Oszijek és *Eisler* Panni Szubotica f. hó. 10-ikén, vasárnap d. e. 11 órakor tartják esküvőjüket. (Lakás: Badalićeva ul. 3.) Minden külön értesités helyett.

— **Nagypénteken Szubotícán játszik a budapesti III. kerület.** A Bácska vezetosége nagypéntekre lekötötte a budapesti elsőosztályu profiliga egyik vezetőcsapatát, a III. kerületet. A kitünő proficsapat ellen a Bácska kompletten áll ki.

— **Az amerikai külügyminisztériumból ellopták a Mexikóra vonatkozó titkos levelezést.** Párisból jelentik: A Newyork Times jelentése szerint hivatalos vizsgálat alapján megállapitották, hogy az Egyesült-Államok külügyminisztériumából elrabolták a Mexikóra vonatkozó titkos levelezést. Az iratokat Mexikóba küldték, ahol eladták azokat Calles elnöknek, aki az iratokat átvizsgálta, majd visszaküldte Washingtonba. Az a gyanu, hogy a diplomáciai iratokat a belügyminisztérium egyik tisztviselője adta el készázötvenezer dollárért.

Az Adrián **GRADO** a legjobb strand

Pension Handler (Villa Lydia)

Szigoruan כשר

Első osztályu ház, ujonnan megnyitva, megbizhatóságról elsőrendü referenciák. Jó magyar és bécsi konyha. Május 5-től junius 15-ig jelentékeny ármérsé és. Prospektus. — Legjobban ajánlható husvéti tartózkodás 2889

— **Nyolc nap egy télikabátért.** Noviszadról jelentik: A noviszadi járásbiróság pénteken nyolc napi fogházra itélte Gale György beogradi munkást, aki ez évi január 25-ikén Vas Józseftől Noviszadon egy télikabátot lopott.

— **Husvétkor két mükedvelő társulat is bemutatja Vrsacon a »Preciosa« cimü operát.** Vrsacról jelentik: A vrsaci szakmunkások mükedvelő csoportja már hónapok óta készül Weber három felvonásos vigoperájának, a »Precisá«-nak bemutatójára. A cimszerepet Kernst Kató, a mükedvelő társulat tehetséges primadonnája fogja énekelni, mig a többi szerepekben *Brunó Ida,* Blaumüller Heda, Sladeck Ede, Beaden János, Scheer, Behr József, Rózsa János, Blaumüller és Zeller József fognak bemutatkozni. A darabot Korányi Arnold festőmüvész rendezi, a zenekart Hochstrasser Péter vezényli. Egyidejüleg a mezőgazdasági dalkör mükedvelői is betanulták ugyanezt az operát és Behr Fannyval a cimszerepben két nappal hamarább hozzák szinre. A többi szerepeket Letsch Róza, Éder Gerhadt, Seemayer Ferenc, Baszler Ferenc, Kempf József, Blum Károly, Hönig József, Oszwald Vetti, Seemayer Antal fogják énekelni, a darabot pedig Seemayer Gusztáv rendezi. A szakmunkások mükedvelő csoportjának bemutatója husvét másodnapján este a Munkás-Otthon szinháztermében.

„ERICSSON“ rádiók és alkatrészek

„PHILIPS“ rádió lámpák és egyenirányitók

„CORNALIT“ skálafejek, mi rodiálok kaphatók

MALLER BÉLA okl. gépészmérnöknél

Subotica, Petrogradska ul. 8

— **Felségsértésért elitélt gátör.** Noviszadról jelentik: Uvalik György sztarisziváci gátőrt a noviszadi törvényszék szombaton felségsértés miatt ötévi fogházra ítélte. Az elitéltet azonnal letartóztatták és a törvényszéki fogházba kisérték.

— **Leánykereskedéssel vádolnak egy noviszadi cselédközvetitőt.** Noviszadról jelentik: A rendőrség letartóztatta F. Kálmán noviszadi cselédközvetitőt, akit azzal gyanusitanak, hogy leánykereskedéssel foglalkozott. Szkopljéből több feljelentés érkezett F. ellen a belügyminiszteriumhoz, ahonnan áttették azokat a noviszadi rendőrséghez. A terhelő adatok alapján a rendőrség a cselédközvetitőt letartóztatta és átadta az ügyészségnek.

— **A kocsi alá került.** Noviszadról jelentik: Valentirov Koszta zsabalji gazda kocsin Noviszadra indult. Utközben a lovak megbokrosodtak, a kocsi felborult és Valentirov a kerekek alá került. Sulyos sérülésével a noviszadi közkórházba szállitották.

— **A noviszadi zsidó Szentegylet közgyülése.** Noviszadról jelentik: A noviszadi zsidó szentegylet vasárnap délelőtt kilenc órakor tartja meg rendes évi közgyülését.

— **A »Marica grófnő« Vrbászon.** Lapunk április 9-iki, szombati számában hirt adtunk arról, hogy Vrbászon nagy közönség előtt bemutatták a »Marica grófnő« cimü operettet. A darabot azonban nem a noviszadi operette együttes tagjai mutatták be, mint azt tévesen irtuk, hanem egy vidéki utazó szintársulat tagjai, melynek igazgatója Rajcsevics Raha.

— **Reménytelen szerelem és a zsirszóda.** Szomborból jelentik: Lengyel Jozefin huszéves leány pénteken este munkaadójának, dr. Avramovics szombori ügyvédnek Kralja Petra-uccai lakásán zsirszódával megmérgezte magát. Beszállitották a közkórházba, ahol dr. Rip Miklós orvos részesitette első segélyben. A leány reménytelen szerelme miatt keresett vigsztalást a zsirszódában. Állapota sulyos.

— **Tüzriadalom a belacrkvai mükedvelők főpróbáján.** Belacrkváról jelentik: A belacrkvai mükedvelők egy operettelőadásra készültek. A főpróbát nagy számu közönség jelenlétében tartották meg. Az egyik kis balett-táncosnőnek szerepében egy kézi-tüzoltókészülékkel kellett a szinpadra jönni, ami azonban váratlanul müködésbe jött és ontotta magából a vékony vizsugarat. A közönség köréből ekkor hirtelen valaki tüzet kiáltott, mire mindenki fejvesztetten a kijárat felé szaladt és egymást taposva igyekeztek kijutni a szabadba. Értesitették a tüzoltókat, akik nemsokára megjelentek a helyszinen. Közben azonban a kedélyek lecsillapodtak és kiderült a félreértés.

— **Csendháboritásért — pofon.** Becskerekről jelentik: Relics Alekszander jasatomicsi lakos a törvényszéken feljelentést tett Koszics Szlávkó jasatomicsi jegyző ellen. A feljelentés szerint Relicset, mert éjszaka az uccán hangosan énekelt, a község csendőrbiztosa bekisérte a községházára. Kocics Szlávkó jegyző a községházán megkérdezte tőle, hogy miért nem engedelmeskedett a rendőrbiztosnak, aztán háromszor arculütötte. A feljelentő szerint a jegyző hivatalos hatalmával visszaélt és könnyü testi sértést követett el.

GRADO OLASZORSZÁG
TENGERI STRAND
SAISON
April—okt. 35-45 lira
HOTEL PENSIO HUNGARIA
Külön GYERMEKÜDÜLŐ
szülői kiséret nélkül
MAGYAROK TALÁLKOZÓ HELYE
Elő- és utóidény nagy áreny edmény
(április-, május- és szeptemberben)
Kérjen prospektust! Tulajdonos SZÉCS LAJOS, mérnök

Röpcédulákkal agitálnak Radicsék a németek ellen

Szomborból jelentik: A tartománygyülés ülésén a német pártnak a nyelvhasználat kérdésében tanusitott magatartását a Radics-párt erősen ki akarja használni és ezért a vajdasági németlakta községeket röpcédulákkal árasztotta el. A röpirat a következőket tartalmazza:

— *Elhagyott német nép! Palásthy Ödön tartománygyülési képviselő a magyar nép nevében a tartománygyülésen inditványt tett az anyanyelv használatáról. Az ellenzéki pártok: a két demokrata párt és a Radics-párt teljes mértékben exponálták magukat a kisebbség érdekében és meg is lett volna a szükséges többség, de a német párt politikai gyávaságból és egyéb érdekből közvetitő tárgyalásokat kezdett a radikálisokkal és az anyanyelv használatának kérdésében az ellen foglalt állást. Dr. Krajt István a tárgyalásokon jelenvolt és hozzájárult a jogfeladáshoz, miáltal lehetetlenné tette, hogy a német nyelv, mint tárgyalási nyelv szerepeljen.*

Az ellenzék védi az anyanyelv jogát, Krajt és társai nem. Az urak elhagyták a német népet!

A röpcédulákkal, melyeket német nyelven irtak, különösen a Szombor-környéki német községeket árasztották el, de Noviszadon is sok került forgalomba.

— **Budapesten letartóztattak egy sztaramoravicai sikkasztót.** Budapestről jelentik: Néhány nappal ezelőtt a főkapitányság a jugoszláviai Sztaramoravicáról körözőlevelet kapott Fehér András ügynök ellen, aki harmincezer dinárt sikkasztott. A detektivek szombaton a Hollandia-szállóban elfogták Fehért, aki a főkapitányságon elmondta, hogy Luckovics Antal földbirtokosnak volt a bizalmi embere és állandóan Bécsbe és Berlinbe utazott, hogy a földbirtokos terményeit értékesitse. Legutóbb harmincezer dinárt inkasszált külföldön és elhatározta, hogy ebből a pénzből kereskedelmi vállalatot alapit. Előbb Berlinben, majd Bécsben próbálkozott, végül Budapestre jött, ahol két emberrel tárgyalt, de ezek becsapták és a pénzből mindössze hatezer dinárja maradt. A rendőrség Fehért letartóztatta és most erélyesen nyomoz a két megnevezett ember kézrekeritése érdekében is.

— **Az iglói diákok.** Vasárnap, április 10-én délután fél négy órakor felujitják a Népkörben Farkas Imre négyfelvonásos életképét, »Az iglói diákok«-at. Az előadást leszállitott helyárak mellett tartják meg. A főszerepeket Szkenderovics Bözsi, Várhegyi, Kókay, Bujdosó, Nagy Pali, Manuzsics és Garai játszák.

— **Diaz mexikói püspök jelentést tett a pápának a mexikói katholikusüldözésről.** Párisból jelentik: Diaz mexikói püspök, akit a mexikói kormány a mult év augusztusában kiutasitott és akinek tartózkodási helyét eddig nem ismerték, péntek este a Majestic gőzösön Cherburgba érkezett. A püspök azonnal folytatta az utat Rómába, ahol jelentést tesz a pápának a mexikói katholikusüldözésről.

— **Elitélt bérkocsis.** Noviszadról jelentik: Hadnagy Ignác bérkocsis 1925-ben elütötte kocsijával Vinogradov Dimitrije noviszadi lakost, aki sulyosan megsérült. A biróság a szombati tárgyaláson megállapitotta a gyorshajtással elkövetett gondatlanságot és ezért Hadnagy Ignácot egy havi fogházra itélte, de a büntetést felfüggesztette.

— **Betöltendő tanitói és tanitónői állások a Vajdaságban.** A közoktatásügyi miniszter folyó évi április 23-iki határidővel pályázatot hirdet a Vajdaságban megüresedett következő állásokra: Velikakikinda két tanitói, Belacrkva egy tanitói, Novibecsej egy tanitói, Kovin egy tanitói, Szenta egy tanitói és egy tanitónői, Zsabalj egy tanitói, Bácska Palánka egy tanitói, Apatin egy tanitónői, Batina egy vegyes és Dárda egy tanitói, illetve tanitónői állásokra. A kérvények kellően felszerelve és felbélyegezve közvetlenül a közoktatásügyi miniszterhez Beogradba nyujtandók be.

— **A vajdasági orvosszövetség képviselői a varsói kongresszuson.** Noviszadról jelentik: A május 26-ikán Varsóban megtartandó szláv orvoskongresszuson a vajdasági orvosszövetség is képviselteti magát. A vajdasági orvosszövetség részéről dr. Velicskovics-Szvinyarev Miladin elnök és dr. Nenadovics Jován főorvos jelenik meg a kongresszuson.

— **Macdonad Amerikában.** Londonból jelentik: Macdonald, a munkáspárt vezére háromhetes amerikai utra indult. Washingtonban Coolidge elnök is fogadja Macdonaldot, aki április végén tér vissza Londonba és a szakszervezeti törvényjavaslat parlamenti vitájában már résztvesz.

— **Ferenczy György szerzői délelőttje Becskereken.** Becskerekről jelentik: *Ferenczy* György vasárnap délelőtt 11 órakor tartja Becskereken a Balkán-mozgóban szerzői délelőttjét, mely iránt városszerte nagy az érdeklődés. A nivós müsor keretében *Braun* Boris, *Engel* Maca, *Kaross* Juci, *Kovacsik* Irma, *Trebics* Manó és *Weininger* Ernő, kik Ferenczy György verseiből szavalnak és sanzonjait adják elő. *Ferenczy* György irásaiból olvas fel szemelvényeket. A megnyitóbeszédet dr. *Borsodi* Lajos tartja.

— **A Narodna Banka és a kamatlábleszállitás.** Beogradból jelentik: A Narodna Banka igazgatótanácsa szombaton ülést tartott, amelyen azzal az expozéval foglalkozott, amit a belföldi pénzintézetek dolgoztak ki legutóbb a kamatláb leszállitásának kérdésében. Az igazgatóság megállapitotta, hogy azokon az okokon kivül, amelyeket az expozé felsorol, más körülmények is közrejátszanak abban, hogy a kamatláb magas és bár az utóbbi évekhez viszonyitva esett, még mindig rendkivül magas ahhoz, hogy a kereskedők és iparosok egészséges hiteleket vehessenek igénybe. Az igazgatóság elhatározta, hogy ebben a kérdésben terjedelmes jelentést fog kidolgozni, amelyet már legközelebb nyilvánosságra hoz. Elhatározták még, hogy mint minden évben, az idén is május 15-ikén végrehajtják a hitelek revizióját. Végül referáltak az igazgatósági ülésen arról is, hogy a földmivelésügyi miniszter a Topcsiderben telket adott a Narodna Banka nyomdája részére.

Ünnepélyre vagy előadásra ne menjen el ANACOT PASZTILLA nélkül, mert csak ezek óvják meg a szájüreg ragályos megbetegedéseitől.

— **Mennyi időt tölt az asszony a tükör előtt.** Stockholmból jelentik: Az egyik nagy svájci napilap hosszabb kisérlet-sorozatban igyekszik megállapitani, mennyi időt tölt egy asszony életében a tükör előtt. A közzétett kérdésekre több száz válasz érkezett be és ezek alapján a lap szerkesztőségében kiszámitották, hogy egy nő, ha hetven esztendeig él, hatezer órát tölt el összesen a saját tükörképének a szemlélésében. A születéstől egészen hétéves korig a gyermek alig néz tükörbe. Héttől tiz évig a fiatal svéd lány napjában átlag 7 percet tölt a tükör előtt. Ettől kezdve állandóan növekszik a tükör előtt eltöltött idő. 15 éves korban már egy negyedóra, 20 éves korban már 22 perc és ettől fogva egészen 70 éves korig napjában egy félóra. — Ez a megállapitás persze csak Svédországra és a svéd nőkre vonatkozik. Hogy a mi asszonyaink mennyi időt töltenek el a tükör előtt, arra nézve különböző a férjek és udvarlók véleménye.

TAVANNES WATCH Co
CYMA
világhirü
SVÁJCI PRECIZIÓSÓRÁK

— **Tanitók husvéti kirándulása Prágába.** Beogradból jelentik: Az országos tanitóegyesület kezdeményezésére az idei görögkeleti husvéti ünnepekre társas kirándulásra utaznak Prágába. A terv szerint a kirándulók közben Budapesten és Bécsben is kiszállnának. A kirándulás terve csak akkor valósul meg, ha legalább kétszáz jelentkező akad. A részvételi dij utiköltséggel és ellátással együtt személyenként ezer dinár.

— **A nemzeti kisebbségek a kormányt támogatják az osztrák képviselőválasztásokon.** Bécsből jelentik: Burgenlandban mintegy 40.000 horvát él, akiknek tulnyomó része külön kisebbségi pártba, a Hrvatska Stranka-ba tömörült. A Hrvatska Stranka választási paktumot kötött a keresztényszocialista párttal és a Hrvatska Stranka vezére, Karal dr., az egységes polgári lista egyik jelöltje biztos helyen a burgenlandi tartománygyülés képviselőtestületébe. A burgenlandi magyarok nagy része is a kormánypárttal szavaz.

— **A külföldre irányitott burgonyaszállitmányokat egészségügyi bizonyitvánnyal látják el.** Noviszadról jelentik: A noviszadi kereskedelmi és iparkamara megbizásából dr. Mirkovics Misa kamarai titkár interveniált a földmivelésügyi miniszternél, hogy a vajdasági export érdekében sürgősen küldjön ki szakértő bizottságot a burgonyatermés megvizsgálására. A kamara kérésének az a magyarázata, hogy Németország — mióta Csehszlovákiában a burgonyán rákbetegség tüneteit észlelték — csak olyan burgonyaszállitmányt enged be, melyről hatóságilag igazolták, hogy egészséges. A szakértő bizottság megvizsgálja a vajdasági burgonyatermést és a külföldre irányitott szállitmányok részére egészségügyi bizonyitványt állit ki.

— **Betörés fényes nappal Beograd központjában.** Beogradból jelentik: Szombaton délután két órakor Beograd legforgalmasabb pontján, a Knez Mihajlóván betörők jártak Gabaj Avram üzletében, ahonnan készpénzt és szöveteket vittek el. A rendőrség erélyes nyomozást inditott a vakmerő betörők kézrekeritésére.

— **A spliti tartománygyülés a nettunói szerződés ratifikálása ellen.** Splitből jelentik: A spliti tartománygyülés Radics-párti klubjában komoly bonyodalmakat okoz a két dalmáciai tartomány egyesitésének kérdése. Két napja viharos harcok vannak, amelyek folyamán három Radics-párti képviselő csatlakozott a disszidensekhez, ugyhogy veszélyeztetve van a Radics-párt tartománygyülési többsége. A tartománygyülés zárt ülése után szombaton rezolúciót fogadott el, amelyben felszólitja a kormányt, hogy ne ratifikálja a nettunói szerződést, mert a ratifikálás nemcsak az ország szuverénitását csorbitaná, hanem tönkretenné Dalmácia egész gazdasági életét.

Budapesti csapatok Noviszadon. Noviszadról jelentik: Husvétkor a budapesti profiliga egyik legjobb csapata, a III. ker. vendégszerepel Noviszadon. Az első nap az OSKV, másnap a NAK lesz az ellenfele. Görögkeleti husvétkor, április 24 és 25-én a Budai 33. FC játszik Noviszadon az első nap az OSKV-val, másnap a NAK-al.

Dr. HORVAT
ÜDÜLŐ OTTHONA
ABBAZIA
Eszrangu, modern kényelemmel berendezett uri magyar ház, saját nagy árnyas park, napos terraszok, minden szobából fels. tengeri kilátás, folyóviz. Hires bánáti konyha. Gyermekek 5 éven felül kiséret nélkül is. Orvos a házban. 148

— **Előadás a Polgári Perrendtartás tervezetéről.** A szuboticai Jogászegylet pénteken este látogatott értekezletet tartott a Bárány-szálloda különtermében, a melynek tárgya a Polgári Perrendtartás tervezetének ismertetése volt. Az előadások sorozatát már egy korábbi ülésen dr. Milics Ivó egyetemi tanár kezdette meg, aki a tervezetről összefoglaló áttekintést nyujtott. A részletek ismertetését dr. György Imre ügyvéd előadása vezette be, aki a birói szervezetről és a birói hatáskörről tartott érdekes, kritikai megjegyzésekkel kisért előadást. Dr. György előadása feletti vitában az egyesület minden tagja részt vehet és ennek lehetővé tétele céljából a vita nem indult meg azonnal, hanem keddre, folyó hó tizenkettedikére halasztatott. Ugyanekkor elhatározta a Jogászegylet, hogy a vitát minden kedden este kilenc órakor folytatja a Bárány-szálloda különtermében.

Crikvenicán Seidl Pensió családi-otthon üdülőknek. (Gyermekeknek kiséret nélkül is.)

— **A baranyai menekültek gazdasági egyesületének szuboticai csoportja** értesiti tagjait, hogy 1927 április 10-ikén a Spitzer-féle vendéglőben taggyülést tart. A vezetőség felhivja a tagokat, hogy tekintettel a tárgyalásra kitüzött ügy fontosságára, teljes számban jelenjenek meg. Felhivatnak a tagok, hogy hátralékos tagdijaikat feltétlen törlesszék, mert ellenkező esetben az egyesületből kizárják.

A »Planinka« gyógytea vérerősitő és vértisztitó hatásánál fogva kiválóan hat az anyagcserére, enyhiti a hurutokat, különösen kiváló hatással van a máj és bélmüködésre. Kérjen mindenütt eredeti »Planinka« gyógyteát, ahol nem kapható, küldjön be 20 dinárt közvetlenül Mr. ph. L. Bahovec gyógyszertár cimére Ljubljanába, ahonnan portómentesen kap 1 eredeti csomagot.

Dr. Vajda Félix fogorvosi rendelései f. hó 20-ig szünetelnek.

— **Beethoven-est Kikindán.** Kikindáról jelentik: Az orosz gimnázium március 27-ére hirdetett Beethoven-estjét április 10-én tartja a Nemzeti-szálloda nagytermében, gazdag müsorral. Az est megrendezésének kezdeményezője Erdélyi Boris gimnáziumi igazgató.

A fröccs is csak RADEINI ásványvizzel a legjobb! Csak egyszer kisérelje meg és ön is meggyőződik erről.

Dugulás és aranyeres bántalmak, gyomor- és bélzavarok, máj- és lépduzzadás, hát- és derékfájás ellen a természetadta »Ferenc József« keserüviz, naponkint többször bevéve, hathatós segitséget nyujt. Tudományos megfigyelések beigazolták, hogy a Ferenc József viz alhasi megbetegedések eseteiben gyorsan és mindig enyhén hat. Kapható gyógyszertárakban, drogériákban és füszerüzletekben.

REUMA

KÖSZÖNŐLEVÉL

Dr. I. RAHLEJEV úrnak Beograd Kosovska 43

Atyám évek óta szenved reumában. Ma legnagyobb örömömre azt az értesitést kaptam tőle, hogy néhány héttel ezelőtt ő is megkisérelte a világhirü és annyi beteg ember által dicsért RADIO BALSAMIKA gyógys er alkalmazását és már egy üveg használata után majdnem teljesen egészségesnek érzi magát. Sajnos, ott helyben nem kaphatott több gyógyszert és épen azért én arra kérem Önt, sziveskedjék vagy nekem, vagy közvetlenül atyám cimére még hat üveget ebből a csodaszerből elküldeni. Atyám betegsége alatt majdnem minden forgalomban levő gyógyszert és háziszert megpróbált; ha egyik-másik muló javulást eredményezett is, de egyik sem volt oly kiváló hatással, mint a RADIO BALSAMIKA gyógyszere.

Gospoić, 1924 október 2.

Janko Gracin.

RADIO BALSAMIKA gyógyszert készíti, forgalomba hozza és postautánvéttel szállitja Dr. I. Rahlejev, RADIO BALSAMIKA laboratorium, Beograd, Kosovska 43. 3226

SPORT

A Brigittenauer kedden Szuboticán játszik

A bécsi proficsapatnak a ZsAK—SAND kombinált lesz az ellenfele

A bécsi profiliga vezetőcsapata, a Brigittenauer kedden Szubotica vendége lesz. A kitünő osztrák együttes

a SAND—ZsAK kombinálttal játszik a SAND Szegedi-uti pályáján.

A Brigittenauer tavaly még a másodosztályban szerepelt és csak az őszi szezon óta játszik az elsőosztályban, melynek élére került. A csapatban igen sok nagyszerü játékos van, köztük Hoffbauer, akit már ismer a szuboticai közönség. A fiatal erők szintén nagytehetségü játékosok, akik nem egy nagy küzdelmet vivtak már meg.

A Brigittenauer vasárnap Beogradban játszik a BSK-val.

A szuboticai mérkőzés délután két órakor kezdődik.

Vasárnapi futballprogram. *Bácskapálya:* délelőtt 10-kor Bácska—Kula, biró: Krausz; délután egy órakor Ferrum I. B.—Szuboticai Sport I. B; délután háromnegyed háromkor SzMTC—Szentai AK, biró: Balázs; fél ötkor Szuboticai Sport—Szombori Soko, biró: Sztipics. *SAND-pálya:* Ferrum—Konobar, négykor Hakoah—Postások.

BEOGRAD:

Jugoszlávia—Brigittenauer 2:1 (2:0.) A Jugoszlávia erős küzdelem után győzött.

Szombat reggel érkezett Budapestre a jugoszláv válogatott. Budapestről jelentik: A jugoszláv válogatott csapat érkezéséről péntek estig semmi hir sem érkezett a budapesti professzionista szövetséghez és már attól tartottak, hogy valami akadály jött közbe és a válogatott mérkőzés elmarad. Később magánuton értesült a PLSz, hogy a jugoszláv reprezentativek szombaton hajnalban érkeznek Budapestre, de minden valószinüség szerint azért nem küldtek értesitést, hogy megkiméljék a PLSz vezetőségét a kora hajnali fogadtatástól. Mindamelett szombaton hajnalban a szövetség megbizottai várták a pályaudvaron a tizenkét főnyi jugoszláv csoportot, amelyet, de Marchi enök vezetett. Az állomásról azonnal az Imperial-szállóba autózott a csapat, ahol megfürödtek és megreggeliztek. Mintha szombat reggel hivatalos fogadtatás nem volt, vasárnap a mérkőzés előtt fogják ünnepélyesen üdvözölni a jugoszláv válogatott csapatot.

A bánáti bajnokság állása. Vrsacról jelentik: A vasárnapi forduló után a bánáti bajnokság állása a következő: Szrbija (Kikinda) 5 mérkőzés 7 pont. Obilics (Becskerek) 6 mérkőzés 7 pont. Dusán Szilni 5 mérkőzés 6 pont. ZsAK 6 mérkőzés 5 pont. Viktoria (Vrsac) 4 mérkőzés 1 pont. Az Obilics vasárnapi döntetlen eredményével a bajnokságra minden kilátását elvesztette. A mult évi bajnok pedig a harmadik helyre szorult.

Soko—Koszovo. Vrsacról jelentik: A Soko (Vrsac) és a Koszovo (Kikinda) vasárnap délután tartják bajnoki mérkőzésüket Vrsacon.

A Beogradi SK Sztaribecsejen. Sztaribecsejről jelentik: A sztaribecseji Soko uj pályájának épitése már a befejezéshez közeledik és husvétra teljesen elkészül. A Soko husvét vasárnap pályamegnyitó mérkőzést tart, amelyen a tervek szerint a BSK lesz a csapat ellenfele.

A sztaribecseji Tesla kerékpáregyesület kirándulása. Sztaribecsejről jelentik: A sztaribecseji »Tesla« kerékpáregyesület vasárnap reggel kirándulást rendez Novibecsejre.

KÖZGAZDASÁG

Házat épit a noviszadi Lloyd

Vasárnap tartja meg rendes évi közgyülését a noviszadi Lloyd

Noviszadról jelentik: A noviszadi kereskedők és gyáriparosok egyesülete vasárnap délelőtt tiz órai kezdettel tartja meg ötödik rendes évi közgyülését a tőzsde nagy tanácstermében. A közgyülésen a rendes évi jelentéseket tárgyalják le, majd uj vezetőséget választanak.

Gresics Grujó titkár terjedelmes jelentésben fog beszámolni a Lloyd mult évi igen eredményes müködéséről. A kereskedők egyesülete a mult évben főleg a magas adók leszállitásáért küzdött, maga osztályozza a tagjait különböző kategóriákba és az adókivető bizottság ezt az osztályozást mindig szem előtt is tartja. Sikeresen interveniált a Lloyd a közlekedés, telefon és táviró ügyében is, mindenütt jelentékeny eredményeket érve el; ugyancsak sikeres munkát fejtett ki a titkárság a kényszeregyezség ügyében, valamint a naptár egységesitésének a kérdésében is.

A vasárnapi közgyülés egyik fontos pontja lesz az a szabályzat, amelyet a közgyülés elé terjesztenek a Kereskedők Otthonának ügyében. Amikor a noviszadi kereskedelmi és iparkamara öt esztendő előtt házat akart bérelni, a noviszadi kereskedők *százhuszezer dinár kamatmentes kölcsönt helyeztek erre a célra letétbe egyik noviszadi banknál.* Mivel a ház bérbevétele elmaradt, ez a pénz még ma is a bankban fekszik és most a *Lloyd szabályzatot dolgozott ki ennek a pénznek más célra való fordítására. A Lloyd még ebben az évben szeretné otthont felépittetni.* A közgyülés előreláthatólag minden további nélkül meg fogja szavazni ezt a szabályzatot, mely a székház épitését kimondja.

Fontos közgazdasági javaslatok a noviszádi tőzsdetanács ülésén

Megalakult a komlókereskedők szekciója

Noviszadról jelentik: A noviszadi tőzsdetanács pénteken délben dr. Dungyerszki Gedeon elnökletével tartotta meg április havi rendes ülését, előadó dr. Petrovics Brankó főtitkár volt.

A napirenden több fontos javaslat szerepelt.

A zagrebi »Jugoszláviai malomszövetség« javaslatot tett a rinfuza küldemények mérlegelése tárgyában. A malomszövetség ugyanis, tekintettel arra, hogy a rinfuza küldemények sulya az érkezési állomáson történendő megmérlegelésnél rendszerint nem egyezik a feladóállomáson megállapitott sullyal, azzal a kérelemmel fordult a noviszadi tőzsdetanácshoz, hogy hozzon olyan határozatot, a mely szerint a rinfuza küldeményeknél hivatalos suly gyanánt csak azt a sulyt ismerték el, amelyet a feladóállomás hidmérlege mutatott, külön mérlegelve az üres és a megrakott vagont. Ha pedig tara gyanánt a vagonon megjelölt sulyt vették, akkor a vevőnek jogában áll az érkezési állomáson külön megméretni a brutto sulyt és külön az üres vagont és a küldemény sulya gyanánt a kettő közötti különbözetet tekinteni.

A tőzsdetanács a javaslatot beható vita tárgyává tette és megállapitotta, hogy a malomszöveség által javasolt mérlegelési rendszer különösen a vajdasági kereskedőkre jár anyagi károsodással, mert azok az árut az eladóiknak a feladóállomáson megállapitott suly szerint fizetik és igy az érkezési állomáson esetleg megállapitandó sulyhiány csakis őket terhelné. A tőzsdetanács azt az elvi határozatot hozta, hogy a rinfuza küldeményeknél *csak azt a sulyt tekinti hivatalosan megállapitott sulynak, amelyet a feladó állomáson levő tizedes mérlegen mértek le.* Ha pedig a tizedesmérleg használata semmiképpen sem volna lehetséges és az árut a kocsimérlegen kellene megmázsálni, akkor a vevőnek jogában áll a feladóállomáson külön-külön megállapittatni a tara és a brutto sulyt.

A napirenden szerepelt a szombori Mare d. d. több javaslata is. A tőzsdetanács a Mare javaslatára elhatározta, hogy költségkimélés céljából tőzsdeperekben tanukat csak kivételes és végső szükség esetében idéz meg, egyébként a tanukihallgatásokat a rendes biróságok, illetve más tőzsdék birósági utján fogja eszközöltetni.

Ugyancsak a Mare javaslatára a tőzsdetanács elhatározta, hogy az év végével *évkönyvet fog kiadni, mely a tőzsde* összes szabályzatait, általános és különleges szokványait, érdekesebb tőzsdei itéleteket és az összes elvi jelentőségü döntéseket fogja tartalmazni. Az évkönyv szerb és német nyelven fog megjelenni.

A *tőzsdtanács még meghallgatta dr.* Petrovics Brankó főtitkár jelentését, a melynek különösen azt az részét hallgatták nagy érdeklődéssel, amely a bácskai komlókereskedők megalakitandó szervezetéről szól. A komlókereskedők, tekintettel a komlókereskedelem és komlótermelés nagy fejlődésére, egyesületet kivánnak létesiteni, amely mint a noviszadi tőzsde egyik szekciója müködnék. A komlókereskedők akciójának élén *König* Adolf noviszadi komlókereskedő áll. Az alakitandó egyesület megszervezésével dr. *Petrovics* Brankó főtitkárt bizták meg.

A tőzsdetanács végül a noviszadi tőzsde tagjai sorába a következő uj tagokat vette fel: Száva d. d. Szombor, Hartmann és Connen Szubotica, Prva Jugoszlovenszka Kemicska Fabrika d. d. Noviszad, Wenzel Adolf Noviszad, Altmann J. és Társa, Krausz Emil, Trabak János, Fischer Márkus, Kapcsok Ján, Tauszig Rudolf, Malach Tamás bácspetrováci, Greisinger Emil glozsáni és Reit Mihály novifutaki komlókereskedőket. A tőzsde elhatározta, hogy idei közgyülését április 29-én tartja meg.

CSAK

Dr. OETKER féle BACKIN SÜTŐPORRAL SÜT!

A 104 receptet tartalmazó könyvet kivánatra ingyen és bérmentve megküldi:

Dr. Oetker d. z. o. z., Maribor

KINTORNA

Amerikai vicc.

A közlekedési rendőr megállit egy hölgyet, aki az előirt sebességnél gyorsabb tempóban vezeti kis automobilját.

— Felirom gyorshajtásért — mondja szigoruan a közlekedési rendőr.

A hölgy bemondja az adatait. A jegyzőkönyv elkészül. Kiderül, hogy már negyedszer kerül a dáma hasonló helyzetbe.

— Mért szalad maga mindig ilyen gyorsan? — kérdezi a rendőr, mielőtt tovább engedné.

— Mert az órám siet és hozzá vagyok láncolva az aranyláncal...

*

Előadás után a mozi előcsarnokában.

Az egyik: Nézze, ennek az embernek, aki itt előttünk megy, milyen remek mozi-lábai vannak.

A másik: Mozi-lábai? Hát ez meg micsoda?

Az egyik: Hát olyanok, mint ezekben a mozidarabokban a szerelmesek. Előbb elválnak egymástól és az ember azt hiszi, sohasem találkoznak többé és a végén mégis egymás mellé kerülnek.

*

Froculáné, mióta pálinkaméréséből milliárdosnő lett, azóta olyan szörnyü müvelt, hogy már nem lehet kibirni. Ma már olyan gazdag, hogy azt a fényüzést is megengedheti magának, hogy betegségei legyenek. Épp az orvosnál van, ahol a következőket adja elő:

— Ah, doktor ur, nagyon szeretném, ha engem inzultálna, mert az utóbbi időben olyan konfekciókat érzek a fejemben...

Az orvos sem hagyja magát:

— Ne csináljon ebből skrofulusokat magának, kedves asszonyom, menjen a hipotékába és vegyen rinocerosz-olajat!

TŐZSDE

Zürich, ápr 9. *Zárlat:* **Beograd 9.135,** Páris 20.37, London 25.255, Newyork 519 hétnyolcad, Brüsszel 72.25, Milanó 25.075, Amszterdam 208, Berlin 123.225, Bécs 73.125, Szófia 3.75, Prága 15.395, Varsó 57.95, Budapest 90.80, Bukarest 3.25.

Budapesti gabonatőzsde, ápr. 9. A gabonatőzsdén a határidőpiacon lényegtelen volt az árváltozás, a készárupiacon az irányzat változatlan. Hivatalos árfolyamok pengő-értékben a határidőpiacon: Buza májusra 32.88—32.98, zárlat 32.94—32.96, októberre 28.80—28.86, zárlat 28.80—28.82, rozs áprilisra 27.04—27.06, zárlat 27.04—27.06, májusra 27.04, zárlat 27.06—27.08, októberre 21.88—21.92, zárlat 21.88—21.91. A készárupiacon: Buza 32.10—34.60, rozs 26.40—26.60, árpa 22.50—23.70, sörárpa 25—27.50, tengeri 20.20—20.40, zab 22—22.40, korpa 17.80—18.

Noviszadi terménytőzsde, ápr. 9. Buza 76 kilós 2%-os kereslet 305 dinár, kinálat 307.50 dinár, 75—76 kilós 2%-os kereslet 302.50 dinár, kinálat 306 dinár. Tengeri 7 vagon bácskai 156—157 dinár, 3 vagon szerémségi, paritás Ruma 160 dinár. Bab másfél vagon bácskai fehér válogatott 200 dinár. Liszt 1 vagon 0-ás kombinált bácskai 255 dinár, 1 vagon 5-ös bácskai 380 dinár, 3 vagon bácskai 6-os 360 dinár, 1 vagon 6-os bácskai 395 dinár, 1 vagon 7-es bácskai 280 dinár. Irányzat: változatlan. Forgalom 18 és fél vagon.

Budapesti értéktőzsde, ápr. 9. Magyar Hitel 92.6, Osztrák Hitel 13, Kereskedelmi Bank 126, Magyar Cukor 220, Georgia 21.2, Rimamurányi 111.7, Salgó 66.4, Kőszén 679, Bródi Vagon 5.4, Beocsini Cement 225, Nasici 210, Ganz-Danubiusz 252, Ganz Villamos 169.5, Athenaeum 30, Nova 59, Levante 31.8. Irányzat: ingadozó:

Vizállás

Duna: Bezdán 370 (— 6), Apatin 349 (— 5), Bogojevó 426 (— 5), Vukovár 354 (0), Palánka 350 (0), Noviszad 369 (+ 9), Zemun 417 (+ 6), Pancsevó 405 (— 1), Orsova 395 (0). *Dráva:* Oszijek 196 (— 10). *Száva:* Mitrovica 536 (— 17), Beograd 372 (0). *Tisza:* Szenta 364 (+ 4), Titel 414 (+ 1).

RÁDIÓ-MŰSOR

(A város melletti szám a hullámhosszt jelenti)

Vasárnap, április 10

Bécs (517.2): 11: Szimfónikus hangverseny. 16: Délutáni koncert. 19: Kamara zene-est.

Zagreb (310): 17: Tánczene. 20.30: Esti zene. 21.45: Napi hirek.

Prága (348.9): 9: Közgazdasági hirek. 10: Vegyes program. 17: Tánczene. 19.30: Vegyes koncert.

London (361.4): 16: Zene. 17.20: Katonazene. 22.20: Koncert.

Lipcse (365.8): 8.30: Istentisztelet. 16: Koncert. 20.15: Vidám zene-est. 22.30: Tánczene.

Róma (449): 10.30: Hangverseny. 17: Jazzband. 21: »Traviata«, »Tosca« operaházi előadás.

Berlin (483.9): 1.30: Térzene. 16.30: Zene. 20.15: Hangverseny. 22.30: Tánczene.

Budapest (555.6): 9.15: Hirek és szépségápolás. 12: Beethoven-koncert. 13.22: Közgazdasági hirek. 17.02: Magyar dalok. 17.30: »Méltóságos papa« vigjáték. 20.15: Irodalmi előadás. 21: Zenetörténelmi előadás, utána tánczene.

Hétfő, április 11

Bécs (517.2): 11: Koncert, program bemondás szerint. 16.15: Délutáni koncert. 20.05: Koncert.

Zagreb (310): 20.30: Kamarazene. 21.45: Napihirek.

Prága (348.9): 12.15: Koncert. 17: Hangverseny. 20.08: Koncert. 22.15: Tánczene.

London (361.4): 17: Tánczene. 20.45: Modern zene.

Lipcse (365.8): 16.30: Koncert. 20.15: Novellák. 22.15: Tánczene.

A bécsi tavaszi vásár szenzációja az „INGELEN" porcellán hangosan beszélő
Lautsprecher
Ara csak Din. 295·—
S. H. S. vezérképviselet:
Konrath d. d. Subotica

Róma (449): 13.30: Hangverseny. 17.15: Filharmónikus hangverseny 20.25: Nagy koncert.

Berlin (483.9): 17: Zene. 20.30: Koncert.

Budapest (555.6): 12.15: Hirek. 16: Énekes hangverseny. 17.02: Gitárkoncert és ének. 20.15: Kamarazenekari hangverseny, utána cigányzene.

ELHIZÁS ELLEN
az egyedüli biztos szer a
„VILFAN-TEA" és „VILFAN-PILULÁK"
amelyek használatával 4 hónap alatt 40 kilót vesztett m. Ezen készitményeket tovább is használom és azokat mindenkinek a legmelegebben ajánlhatom.
A kitünő hatásért a Vilfan gyógyszerész laboratóriumnak **Zagreb, Ilica 204. szám** ezennel emlesemet fejezem ki
Smičiklas Gertl magánzónő Zagreb
Prilaz 45. 12017

(16)

Most pedig, kedves Argyropoulos ur bocsuzom öntől. Sajnálom, hogy meg kellett önt fosztanom attól az illuziótól, hogy egyik legkedvesebb költőjének Pisistratus korából származó kiadását szerezheti meg. Vigasztalja meg az a tudat, hogy megtakaritja azt a pénzt, amit ezért az illuzióért kellett volna fizetnie!

Sietve üdvözli, kész hive

Charles Duval,
alias Pelotard professzor,
alias Collin Fülöp.«

A Mr. Kenyon nevére szóló levél pedig a következőket tartalmazta:

»Kedves Mr. Kenyon!

Most, hogy már nemcsak a Kék Vonaton elrabolt értékeket szereztem vissza, hanem a rablóbandát is kézrekerítettem, remélem lesz olyan kedves és beszünteti a sajtóban és a párisi hirdetőoszlopokon ellenem inditott mocskos hadjáratát.

Talán érdekelni fogja önt, hogy miből jöttem rá arra a gazságra, amit Argyropoulos urral el akartak követni. Akár hiszi, akár nem — abból a menüből jöttem rá mindenre, amelyet néhány nappal ezelőtt a Hotel Cezarini előcsarnokában *együtt tanulmányoztunk!*

Őszinte üdvözlettel, hive

Charles Duval.

(Nincs időm, hogy felsoroljam többi neveimet is.«)

A detektiv dühösen káromkodott.

— *Egy menü! Mi köze lehet egy menünek ehhez az ügyhez?*

Válaszul a milliomos harsányan felkiáltott:

— Hát sohasem fogom látni ezt a Collint?!

Polyphemos

1.

A Kék Vonat kirablóinak letartóztatása Párisban óriási feltünést keltett. »Gonosztevők, akik a Cook-iroda jegyeivel utaznak.« — »Az üldözött vezeti nyomra a rendőrséget.« — »Az alaptalanul gyanusitott Pelotard professzor maga tartóztatta le a bünösöket.« Ilyen és ezekhez hasonló cimek orditottak az ujságokból. A cikkek pedig egy kérdéssel végződtek: Kicsoda tulajdonképen ez a Pelotard professzor?

Mert a professzor a jólvégzett munka után ugyanugy eltünt, mint abban az időben, amikor a rendőrség ő utána *nyomozott* és diszkréciójában a lapok véleménye szerint átlépte az illendőség határát. Ugy tünt fel, mint egy meteor az éjszakában, világosságot árasztott a homályos ügyre és ujból eltünt. Hova rejtőzködhetett?

Alkyon Argyropoulos tartott ki legmakacsabbul e kérdés mellett. Azok a válaszok, amelyeket munkatársától Mr. Kenyontól kapott, épolyan kevéssé elégitették ki, mint ahogy a gyermekeit siratő Niobét sem lehetett egyszerü vigasztaló szavakkal megnyugtatni.

— Az én véleményem az — magyarázta a detektiv — hogy a banda tagjai között egyenetlenség tört ki. A professzor ezért feljelentette néhány büntársát, hogy megszabaduljon tőlük és hogy magáról elháritsa a gyanut. A banda részére kényelmetlenné vált tagok börtönbe kerülnek, ő maga nyugodtan operálhat *tovább* leghüségesebb társaival együtt. Tulajdonképen ugyanarról a manöverről van szó most is, mint amivel előbb próbálkozott, amikor visszaadta az elrabolt értékeket. Olyan átlátszó csel ez, amivel engem nem lehet félrevezetni

— Mit használ az — kérdezte faunarccal a milliomos — hogy maga ezt átlátszó cselnek tartja? Collin mégis csak mindig ujból és ujból félrevezeti ön!

— Sir! Átkozott pech üldöz...

— Kyros, ha a pech üldözi magát, akkor ez a szeszélyes istenség mindenesetre sokkal ügyesebb az üldözésben, mint ön.

— Sir! Nem hiszem...

— Akár hiszi, akár nem, az nekem közömbös! Én nem vagyok ugyan Hermes, aki legyőzte a százszemü Argost, de azért annyi eredményt magam is el tudtam volna érni, mint maga. De amit ön nem csinált meg, azt én még végrehajtom!

— Sir, nem tudom miért hallgassam végig az ilyen beszédet...

— Csak hallgassa nyugodtan végig! — kiáltotta a milliomos megvetően. — Nincs semmi joga arra, hogy ilyen nagyon önérzetes legyen!

Ez már sok volt. A detektiv, aki meg volt győződve arról, hogy mindent megtett, ami módjában állt, a haragtól és elkeseredéstől sápadtan ugrott fel és köszönés nélkül távozott. Argyropoulos fel-alá szaladgált a szobában. Hirtelen megállt a titkár előtt.

— Bazilides! Meg akarom fogni ezt a kópét, aki ravaszabb mindenkinél!

— Igenis uram!

— A hatalmamba akarom keriteni!

— Rendben van, uram!

— Hallani akarom tőle annak a beismerését, hogy tuljártam az eszén!

— Értem, uram!

— Ahogyan Odysseus rászedte Polyphemost, Poseidon fiát, az egyszemü óriást, ugy akarok én is győzni a földöntuli dolgok félszemü ismerője felett!

— Ugy legyen, uram!

— Ez lesz most már a főcélje Párisban való tartózkodásomnak! — mondotta a milliomos, felemelve a kezét, mintha esküt tenne. Hadesre mondom!

A szemei csillogtak és amig fogadalmát elmondta, az arcát minden irányban forgatta, mintha mind a négy világtájat tanuul akarná hivni esküjéhez. Kis idő mulva a titkár megszólalt:

— De ha ez is lesz ezentul a főcélunk, azért mégsem kell minden egyebet elhanyagolnunk. Kitünő jegyeket vettem ma estére a Folies Bergére-be.

Az ősz szakáll közül lassan mosoly tünt elő.

— A Folies Bergére! Hátha még előmozditja a terveinket egy látogatás ebben a lokálban! Hiszen mindenütt találkozhatunk a képével, miért ép a Folies Bergére-ben ne? Meg vagyok győződve, hogy épen ott fogjuk megtalálni!

Ebben a pillanatban hallani lehetett, hogy valaki az ebédlő ajtaja mögött diszkréten köhécsel. A küszöbön megjelent Monsieur Henry, a szálloda főszakácsának a jobbkeze, aki a milliomos szemében nagyon fontos személy volt. Naponta korán reggel megjelent már, hogy Argyropoulossal tanácskozzék a lunch összeállitásáról és igy születtek meg azok a lunchök, amelyek a Hotel Cezarini előkelő vendégei között »le Dejeuner du Millionaire« név alatt olyan nagy népszerüségre tettek szert. Monsieur Henry külseje méltó volt állásához. Kövér volt, akárcsak Rubens vagy Jordaens bachánsai, porcellánkék szemei lángban égtek, amikor evésről vagy ivásról volt szó, fehér sapkája és kipödört bajusza azt a tekintélyes külsőt kölcsönözték neki, amit az ember egy francia szakácstól elvár. Egyébként azonban erősen angolos akcentussal beszélt franciául.

(Folytatása következik.)

Keresztsoros rejtvény

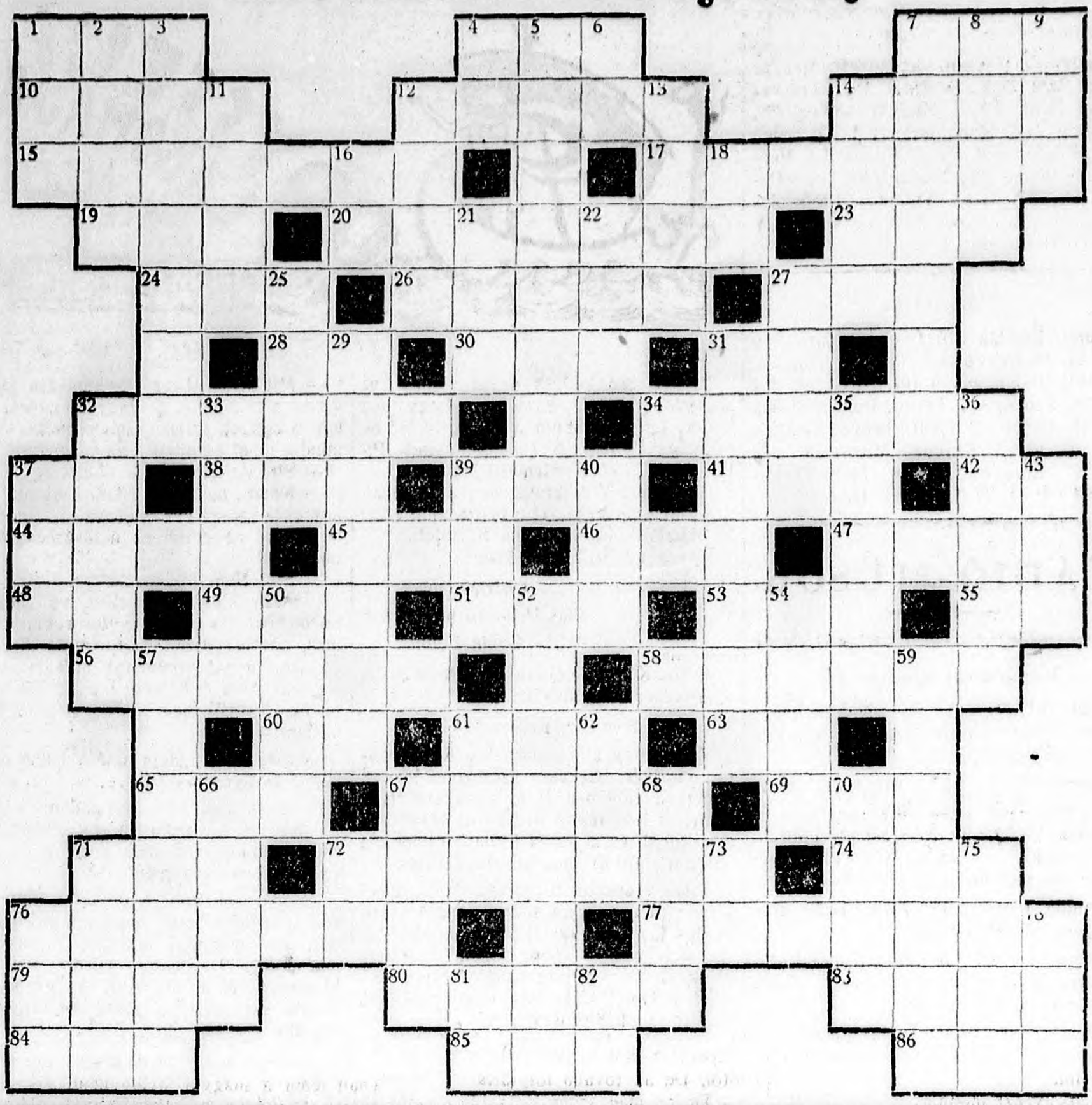

Vizszintes:

1. Latin prepozició és módositott hang
4. Mezőgazdasági szerszám
7. Aki kopasz
10. Indiánfaj
12. Isten ostora
14. Becéző férfinév
15. Próféta
17. Gyógykenőcs
19. Latinul száj
20. Utolsó ut
23. Földmüves teszi
24. Az autónak nem kell
26. Pozsonyiba nagyon jó
27. Vallás röviditve
28. Állatok háza
30. Bibliai alak
31. Király — idegen nyelven
32. Francia iró vezetékneve
34. Cigarettahüvelymárka
37. Káté mássalhangzói
38. Maró folyadék
39. Ige és házalkatrész
41. Tápláló ital
42. Helyhatározó rag és igekötő
44. Női név
45. Király — francia nyelven
46. Női becézönév, de forditva mutatószó
47. Budapesti egyesület röviditése
48. Unszoló szócska
49. Sok lány álma
51. Egy — idegen nyelven, nőnemben
53. Helyhatározó rag
55. Forditva olasz névelő
56. Férfinév
56. Régi pénzegység
60. =48
61. Északi női név
63. Helyhatározó rag
65. Kéz, láb
67. A bibliai áldozat keresztneve
69. Idegen névelő
71. Irányt jelez
72. Rotterdami...
74. Német város
76. Telep — latinul
77. Ólálkodik szinonimáia
79. Üzletekben használt szó
80. Török férfinév
83. Szép szál emberre mondiák
84. Minden levélen van
85. Folyó — Tisza mellékfolyója
86. Név idegen nyelven

Függőleges:

1. Összetett másalhangzó (fonet.)
2. Férfi név

LIFKA-MOZI

Hétfőtől Husvét Keddig, Nyole Napig!
Világvárosokkal Egyidejüleg!
Ünnepélyes Bemutató! UFA-Magyar Film!

CIGÁNY-BÁRÓ

Jókai Mór regénye
és
Johann Strauss
operettje filmen. Filmre
irta **Lengyel Menyhért**
Akosztümöket szállitotta
a Mezőkövesdi Kézimunkatelep

Személyek:

Zsupán	Michael Bohnen
Saffi	Lya Mara
Barinkay	Wilh. Ditterle
Arzena	Vivian Gibson
Cipra	Maria Forescu
A gróf	Verebes Ernő

Elővétel naponta!

Kibővitett zenekarral!

Nagypénteken zárva!

Eredeti zene!

LIFKA-MOZI

3. Lassu embereknek mondiuk
4. Latin kötőszó
5. Hóbortos magyaros kifejezése
6. Iránvt ielez
7. Bell találmánya
8. Határozó szó tárgy esetben
9. Annak a bizonyos kutyának egyik neve
11. Osztrák helvség
12. Kémiai fogalom
13. Egyik kedvelt kötelességünk
14. Forditva nyáron sok ember kultivália
16. Kötőszó idegen nyelven
18. Kártya figura
21. Német egyszeregyben előforduló szó
22. Csehszlovákiai nép
25. Erre is rá lehet gyujtani
27. Ilyen barátok is vannak
29. Fürdőhely idegenben
31. Város Európában
32. Szerszám, de forditva
33. Szárit szinonimája
35. Egy tenger neve
36. Ez a szalonna igen jó
37. Mázoló teszi
39. Még nem férfiu
40. Bibliai női név
43. Békaporonty
50. A bécsi hires
52. Görög sziget fonetikusan
51. Aki vetett
57. Nem haszon
59. Filmszinésznő egyik neve
61. Női név becéző formában
62. Latin személyes névmás egy alakja
66. Termet szinonimája
67. Pestmegyei falu egyik neve
68. Német város
70. Cigányok mondják
71. Hohér volt
72. Német kettős magánhangzó
73. Tagadó szócska
75. Dolog zsargónban
76. Sulyos betegség röviditése
78. Sarokba dobott holmi ikerszevának egyik fele
81. Latin kötőszó
82. Állati hang

TERE-FERE

Amikor még Konrad Amerika bankárja volt. Az Egyesült-Államok 1778-ban 18 millió aranykölcsönt vett föl Franciaországtól, 5 százalékos kamatra, azzal a föltétellel, hogy az összeget öt éven belül le kell törlesztenie.

Akkoriban az ilyen hitelügylet nem volt kis dolog, *évekig* készitették elő. *Franklin* és *Vergennes*, a francia miniszter 1782 junius 16-án összejöttek s megállapodtak, milyen föltételek mellett fizetik vissza. Ezt az amerikai kongresszus január *22*-én helyben is hagyta.

A két állam annyira meg volt elégedve a *megállapodással, hogy 1783* február 25-én Versaillesben a szerződő felek megint találkoztak. Franciaország ujabb 6 millió aranyat folyósitott, majd 10 millió

Részletfizetésre
adunk hitelképes egyéneknek mindenféle
szövet- és vászonárut
„TEKSTIL"
manufakturna skladište Pašićeva (Gőzfürdő) u. 7
Levélhivásra megbizottunk mintákkal házhoz jön.
1908

aranyat, ugy hogy a kölcsön-összegeket egybe csapták. Amerika adóssága 35 millió aranyra rugott, nem beszélve azokról a kisebb összegekről, amelyeket Amerika e bankárja időközönként folyósitott s a barátság cimén töröltetett.

A szerződés *szerint 1785 január* elsején kellett volna az amerikaiaknak az első kamatokat letörleszteni. De a fülük botját se mozditották. 1786 szeptember 3-án kellett volna az első tőkerészletet beküldeni. Ezt is elmulasztották.

Washington 1790 végén megkezdte a *törlesztést, novemberben* és *december*ben 4 millió aranyat fizetett vissza. Ettől kezdve két éven belül oly pontosan befolytak a részletek, hogy 1792-ben Páris megkapta a kölcsönösszeg javarészét, 29.717.000 aranyat.

Micsoda idilli idők lehettek ezek.

*

Házasság és válás a kabiloknál. Az európai házasságok válságáról beszélnek,

ÉP TESTBEN ÉP LÉLEK
a legbiztosabban érhető el az eredeti
BRÁZAY
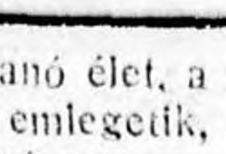
SÓSBORSZESZ
használatával.
Mindenütt kapható

a rohanó élet, a fővárosok bomlasztó hatását emlegetik, mely megingatta ezt az *intézményt*.

Lássuk, milyen a házasság az egyszerü népeknél, melyek még nem izlelték meg a modern müveltség mérgét. Egy francia utazó, aki most érkezik meg a kabilok közül, beszámol e *nép* szokásairól, mely a fekete emberoceán közepette éli a maga *ősi* életét.

Ha egy leány, meg egy férfi megszereti egymást s meg van győződve, hogy boldogan élhetnek együtt, minden teketoria és tanuk nélkül elmegy a törzsfőnökhöz, ennek a *nagyon* tekintélyes személyiségnek kijelenti, hogy házasságot akar kötni. A törzsfőnök rendszerint semmiféle ellenvetést se tesz. A jegyesek csuklóit összeköti egy spárgával, aztán egy tál főtt rizst tesz eléjük. Ezt meg kell enniök, ami által a szertartás bevégződik, a házasság Isten és ember előtt érvényesnek nyilvánittatik.

Az a spárga, mely összeköti a mátkapár csuklóját: az egyesülés jelképe. Az

BI-OXYNE 3 nap alatt fehér fogak
FOGPOR-PASTA-SZÁJVIZ.

a tál rizs, melyet megesznek, azt jelképezi, hogy minden jeles, életük ezután közös lesz.

De a derék kabilok gyakran válnak is. Elválásuk épp ily egyszerü.

Ismét fölkeresik a törzsfőnököt, aki összeadta őket. A *férfi* igy szól hozzá:

— Nem birok ezzel az asszonnyal együtt élni.

Az asszony ezt mondja:

— Nem birok ezzel az emberrel együtt élni.

A törzsfőnök pedig csak ennyit mond:

— *Hát jó. Akkor menjetek széjjel.*

Aztán ki-ki megy a maga utján. A válás Isten és ember előtt törvényes.

*

A *nyomor rajzolója.* Heinrich *Zillenek*, a hirneves német rajzolónak most ünnepli Berlin ötven esztendős jubileumát.

Zille a berlini nyomor legmegrázóbb rajzolója: egy nagyváros furcsa, babonás, olykor humoros tipusait örökitette meg.

3 1/2 dinártól a legszebb kivitelben kapható a husvéti piros csokoládé és cukorka tojás.
Steiner cukrászdában Tel. 206.

Gyermekkorában került Berlinbe, Szászországból, a szegénynegyedekben nyomorgott, ahol a nép iszik, verekszik és bünözik. Legközelebbi ismerőseit rajzolta le először, a Spree rakodómunkásait, a sok szüléstől, munkától elnyütt asszonyt, a *szurtos, toprongyos* gyermekeket, akiknek aránytalanul nagy a fejük és nyiszlett a lábuk, a csontos, durva leányokat, a betörőket, a csapszékek züllött alakjait, a fegyháztölteléket, koldusokat, részegeseket, kintornásokat, azokat, akikkel a nagyvárosokban az éjjeli *menedékhelyeken*, a *kórházak* váró-szobáiban, a fogházakban találkozunk.

Évekig tanulmányozta őket Zille. Bejárta a legsötétebb zugkorcsmákat, ahová maga a rendőrség se mert kiszállni. Neki ide szabad bemenete volt, mert fia-

Saját érdekében
mielőtt **RÁDIÓT** vásárol
kérjen ajánlatot
Leipnik Testvérektől
Hol az összes alkatrészek is kaphatók.
274 Terezijina ul. 5. Népkörrel szemben

talságában itt, mint vándorárus, apró holmikat árult. Naponta többször le kellett mennie a szutykos pincehelyiségekbe, ahol még villanyos világitás, gáz se volt, alaposan megösmerte a szörnyü bérházak piszkát, az elhagyott gyermekeket, akik egy *vakudvarban* játszadoznak. Csak negyven éves korában kapta föl nevét a hir. Akkor bucsut mondott a kereskedésnek s irónjából élt. Harminc évvel ezelőtt, a szecessziósok kiállitásán tünt fel.

Azóta mindenütt becsülik, külföldön is, gazdag is lehetett volna, de *nem hagyta*

HAJLITOTT SZÉKEK
45 dinártól
vendéglők és kávésok részére 1510
HEMLER butorüzlet NOVISAD
Nagyobb vételnél engedmény

el ifjuságának emlékeit s két szegényes szobácskában él. Még mindig a nyomoruság jellegzetes alakjait, a torz, megrázó, berlini *tipusokat rajzolja*.

Zola, Hauptmann és *Gorkij* nemzedékéhez tartozik.

*

A föltalálóéknál. A jubiláló *Edison* annak idején, mikor unokái a térdén játszadoztak, sok elmés játékot készitett nekik, sok leleményes kis gépet, mely a *házimunkát* csodálatosan egyszerüsitette. Takarékoskodtak az idővel, pénzzel, fáradalommal.

Alva Tamás kis unokái csecsemőkoruktól fogva megszokták, hogy a mindennapi tárgyakat sokféleképpen föl lehet használni. Maguk is ezermesterkedtek.

Most ezt a kedves történetet irják az amerikai lapok.

Egy napon a kis Anny, aki hétéves volt — a föltaláló legkisebb unokája — igy szólt a nagyapóhoz:

— Nagyapó fölfedeztem, hogy mire lehet használni azt a gyönyörü grammofont, melyet multkor csináltál.

— No mire, bogaram?

— A gombolyagot fölakasztom a metollára s a pamut végét bekapcsolom a grammofon-lemezre. Amig a lemez forog és *zenél*, legombolyitja a *pamutot*.

Edison el volt ragadtatva a kis föltalálótól. De az tovább folytatta.

— De ez még semmi. Másra is rájöttem. Holnap ide egy fenőkövet fogok erősiteni s mig a *grammofon* pörög, a késeket vele élesitem meg...

Edison, anélkül, hogy megvárta volna a találmány bővebb kifejtését, biztonságba helyezte vagyont érő grammofonját. Kijelentette, hogy ettől kezdve náluk — csak ő találhat föl valamit.

Szerkesztői üzenetek

H. verus E. Mi minden levélre válaszolunk különösen azokra, ahol a cimet közlik velünk. Az ön beküldött novelláját átadtuk a novella pályázó bizottságnak, ahol több mint 185 novella van. A biráló jelentést lehetőleg a husvéti számban fogjuk közölni és akkor ott bizonyosan megtalálja a birálatot. A szerkesztői üzenet közléséért nem jár dij

Róna. A *pályázatra* beküldött *novellá*nak utólagos kijavitására nem vállalkozunk. A *novellának különben, mint* a birálóbizottsági jelentésből látni fogja, nem egyes *stilusbeli hibái* vannak, hanem az, hogy kitünő kezdet után a végén ellaposodik.

Egy hü olvasó Noviszad. Szabadalmazás iránt kérvényt a kereskedelmi minisztérium szabadalmi osztályába kell beadni. Esetleg forduljon valamelyik megbizható irodához, amely ezt önnek elintézi.

Sztaribecseji olvasó. Fekete kabáthoz, fekete mellényhez, csikos nadrághoz, ha azt különös alkalomra viselik, nem illik a sárgásbarna cipő. Közönséges uccai viselethez azonban nincs ellene kifogás. 55 éves ember is viselhet fekete lakkcipőt.

21-es játékos. Ha valaki kártyázás közben kér kölcsön, kifejezetten a kártyázás céljaira, vagy a kölcsönző tudja, hogy az összeget kártya céljára folyósitották, a kölcsönözött összeg visszafizetését a biróság nem itéli meg.

A. S.. Szombor. Mai May: Berlin Halensee. Kurfürstendamm 70. Vilma Bánky: by Universal Pictures Corporation 1600 Broadway. Newyork City. Svetislav Petrovitsch legutóbb Párisban volt szerződésben ahonnan állitólag Amerikába hivták meg. Pontos cimét megtudhatja esetleg a berlini Filmklub *közvetitésével ha válaszbélyeget mellé*kel. Cim: Bühne und Film Berlin. Hardenberg strasse. Különben érdeklődhet a jelenleg is Noviszadon élő rokonainál.

Vidéki olvasó. A házasság akkor érvényes, ha a házasságkötés területén érvényes törvény szerint kötik meg. Tehát ha egy szerbiai fiu a Vajdaságban polgári házasságot köt, annak a házassága érvényes Szerbiában is.

K. A.. R. Szelo. Levele őszinte megnyilatkozása egy szerető lokonnak, azonban bármennyire olyan is, hogy minden menyasszony érthet belőle, mégsem nyilvánosságba való.

L. D.. D. Dubrova. Köszönjük szives érdeklődését a »Kisebbségi élet« rovat után. A rovatot azért szüntettük be, mert egyes érdekesebb dolgokat ugyis megirunk külön cikkben, ugy hogy az olvasót ezzel nem röviditjük meg.

B. J.. Beograd. A legmegfelelőbb, ha a felesége kelengyéjét *mint személyes* vagyonát feladja és magával hozza. *Használt ruháért nem fizet* vámot.

F. Ó.. Pozsega. Egyelőre a magyarországi takarékbetétek még nincsenek valorizálva, tehát az 1918-ban elhelyezett 25.000 koronáért 25.000 magyar koronát kapna.

17 év. Ahhoz, hogy valaki tánemesteri gyakorlatot folytasson, tánemesteri oklevelet kell szerezni, vagy Beogradban a tánemesterek egyesülete előtt vizsgált kell tennie.

B. B.. Mol. A képviselőtestület tagja a község ingatlan elidegenitéséért nem felelős egyénileg csupán abban a tekintetben terheli a képviselőtestületi tagot felelősség, ha megszavazza azt, hogy a község pénzét hol helyezzék el és ebből a községet veszteség éri.

F. K. D. Vel.-Bečkerek. A régi pénzek értékének megállapitása végett sziveskedjék a vrčaci muzeum igazgatójához Milecker Károly urhoz fordulni.

P. Veliki-Kikinda. Figyelemreméltó versek, költői ötlet és intuició is van bennük, megérzik rajtuk azonban, hogy a szerzőjük csak vendége a magyar nyelvnek. Ha sikerül tökéletesen megtanulnia magyarul (tökéletes alatt értjük: tisztában lenni a magyar nyelv históriájával, belső értékével és zeneiségével), akkor egészen biztos, hogy teljesen elfogadható, minden szempontból kifogástalan versekkel gazdagithatja a vajdasági magyar irodalmat.

A köd sulyos. Szenta. Az egyik vers kis átdolgozással, leközölhető. Mindenesetre eltesszük és ha sor sor kerül rá, közölni fogjuk.

Apatini olvasó. A kis üzemek állami subvenciója nálunk ismeretlen. Most van egy olyan akció folyamatban, hogy ezek adóengedést kapjanak, inasok *után az állam nem ad subvenciót*.

Ö. F. Zmaevac. Szives figyelmeztetését köszönjük és amennyiben módunk*ban lesz a rádióműsort előbb közöljük.* Egyébként ősszel külön rádiómellékletet adunk ki, amely hetenkint előre fogja közölni a műsort.

M. J. Temerin. A községi törvénytervezet *nem végleges. Mi nem tartjuk* valószinünek, hogy a községi képviselőtestület fogja választani a községi tisztviselőket.

B. A. Feketić. A régi postatakarékpénztári betétek ügyét állandóan nyilvántartjuk. A magyar postatakaréknak az az *álláspontja, hogy* a kellő időben bejelentett betéteket likvidálják azonban a közigazgatási hatóságok ezeket a bejelentéseket nem akarják elfogadni, ellenben forduljon levéllel a beogradi postatakarékpénztárhoz, amely a bejelentést elfogadja.

P. Sz. A dardliban a bela mindent elront, tehát nem az van ki, aki a kijátszásnál a quintet mondja be, hanem az, akinek a kezében a bela van és ezzel a quintet rontja.

Többeknek. Pályamunkáinkat átadtuk a biráló bizottságnak, mely valamennyit egyenkint, lelkiismeretesen meg fogja birálni. A birálatokat annak idején közölni fogjuk a B. N.-ban. A szerk. üzenetek között *egyes birálatokat előre nem közölhetünk.*

K. S. M. Pančevo. Verse nem közölhető. Próbáljon talán prózat irni.

M. Fillinger. A beküldött vers nem közölhető.

T. E. Vrsac. Egész primitiv a verstechnikája. Es ugylátszik mondanivalója sincs. Kár versirással tölteni az idejét.

NYILT-TÉR

Köszönetnyilvánitás.

A „Sreća" jótékony kiházasitó egyletnek ezuton mondok hálás köszönetet, amiért kiházasitási segélyemet nekem pontosan, minden levonás nélkül kifizette.

Gáli János
V. Šumadijska ul. 6.

3458

A POMOĆ kiházasitó tagjaihoz!

Értesitjük tagjainkat, hogy a nekünk adott megbizatás értelmében tagtársaink mindennemü érdekeit figyelembevéve, a »Sreća« kiházasitó egyesülettel megegyezésre jutottunk.

Felkérjük tehát összes tagtársainkat, hogy könyvecskéiket saját érdekükben becserélés végett minél előbb adják a Sreća kiházasitó egyesület irodájába (Subotica, Vilsonova ul .br. 11.) A helybeli tagtársak mindennemü felvilágositással a »Sreća« irodája készséggel szolgál, mig a vidéki tagok képviselőik utján szerezhetik be a szükséges felvilágositásokat. Az összes képviselőket pedig Bakos István ur kellő meghatalmazással ellátva f. hó 4 és 10-ike között fel fogja keresni.

A temetkezési osztálybeli tagtársak ügye pár napon belül szintén elintézést fog nyerni.

Szubotica, 1927 április 3.

A 12-es bizottság nevében:

Kovács János **Szövényi Károly** **Sárközi Kálmán**

Nagy Gyula **Bakos István**

Meiri g r József **Hajnal Józ.ef**

Itt a tavasz!

Ne mulassza el az alkalmat dus **szövetraktáramat** megtekinteni s tavaszi ruhaszükségletét nálam rendelni meg. A legdivatosabb ruhákat legjobb szöveteiből is igen olcsón készit.

Mirnič Béla
uri divatszabó Subotica,
Trumbićeva ul. 14. Csirkepiac

Novisadi Autó és Motorkerékpár Cimtár

3489

AUTÓK
Benz-Mercedes Sibinjain Jankó 22
Citroën A. Vranić i drugovi Kr. Aleksandra 7
Chevrolet Ve'auto Kr. Aleksandra 6
Chrysler Autocar Trifković trg 5
Fiat Suhanov Željeznička ul. 77
Ford Autokar Trifković trg 6
Tatra és Hanomag Sibinjanin Jankó 22
Studebeaker Vilson trg 7

KAROSSZÉRIAKÉSZITŐ és JAVITÓMÜHELY
Mogin M.aden Temerinska ul. 49

AUTÓJAVITÓMÜHELY
Express Madjarska ul. 53
Fellegi József Futaki put 92
Marmos i drug Sibinjanin Jankó 22
So főriskola Kr. Aleksandra ul. 7, az udvarban
Zikmund i drug vas- és gépgyár, Limán

AUTÓBENZIN és OLAJTÖLTŐÁLLOMÁS
Komlós Testvérek Örmény-utca
Rogulya Iván Trifković trg 2
A. Vranić i drug Kr. Aleksandra 7

AUTÓALKATRÉSZEK
Alba tükörgyár Željeznička ul. 53

AUÓGARÁZS
Soffőrisko'a Kr. Aleksandra ul. 7
Wolfner Željeznička ul. 20

AUTÓ- URVEZETŐ és SOFFŐRISKOLA
Soffőriskola Kr. Aleksandra ul. 7, az udvarban

MOTORKERÉKPÁROK
D. kerék Meghatalmazott R. Langsteiner
Nikola Teslova ul.
D. K. V. A. Vranić i drugovi Kr. Aleksandra 7

TRAKTOROK
Casse Rekord r. t. Temerinska ul. 6.

Kardos hirdetővállalat együttes kirdetései Novisad

Meghivó

Pripomoć temetkezési egyesület alapszabálya felsőbb hatóságilag jóváhagyatván — ennélfogva tisztelettel kérjük a t. tagokat — sziveskedjenek folyó hó 10-ikén azaz vasárnap délután 3 órára Szubotica, Sudarevićeva ul. 52. sz. a. (a Margit-malommal szemben) lévő helyiségben megtartandó rendkivüli közgyülésen megjelenni.

Tárgysorozat:

1. A jóváhagyott alapszabály tudomásulvétele.
2. Alelnök választása, valamint választmányi és felügyelőbizottsági tagok számának választás utján való kiegészitése.
3. Előterjesztések.

Szubotica, 1927. április 3-ikán.

3523 *Elnök.*

LE

a kötéssel és nyissák ki már egyszer szemüket, ne vásároljanak üzletekben, ahol silány árut drága pénzért kinálnak, hanem vegyen még ma 50 paráért egy levelezőlapot, és irjon azonnal a több ezer ábrás képes árjegyzékért

R. Stermecki nagyáruházának **Celje**
1161 **Slovenija 27. szám**

ahol csodálatos olcsó árakban talál ruhanemüt, cipőket, kalapokat, ingeket, harmonikát, bőrtárcákat, toalett, divat és sok más galanteriai tárgyat. 500.— dináron felüli rendeléseket bérmentve küld. Ha az áru nem felel meg, kicserélem, vagy a pénzt visszaküldöm

Ertesités

Ezuton tudatjuk t. üzletfeleinkkel, hogy Vig Emil ur cégünk szolgálatából barátságos uton kivált és noviszádi fiókunk ügyvezetését Herczeg Géza ur vette át.

90 **Schotten i drug Zagreb**

Felhivás

Tisztelettel kérem az országunk területén létező és müködő összes magyar dalárdák vezetőségét, hogy dalegyesületük pontos cimét, taglétszámát, elnökének, karnagyának és titkárának nevét, az alapitás évét és alapszabályaik miniszteri jóváhagyásának számát és keltét vagy a Szombori Iparos Dalárda elnökének, Zwirschitz Károlynak, vagy nekem irásban *legkésőbb f. é. április hó 16-áig* bejelenteni sziveskedjék.

A sürgős bejelentésre egy nagyobbszabásu vajdasági dalárdaverseny előkészitése céljából van szükség, miért is annak egyidejü jelzését kérem, hogy dalegyesületük hajlandó-e ezen a dalünnepélyen a versenyzők sorában részt venni vagy sem?

Szombor, *1927 március hó 30.*

3270 Testvéri üdvözlettel:
Prokopy Imre

FELHIVÁS

A noviszádi izr. hitközség előljárósága a közelgő Peszach-ünnep alkalmából — dr. Kiss Henrik főrabbi ur közremüködése mellett — két közös ünnepi vacsorával összekötött

Széderestét

rendez.

Felhivatnak mindazok, akik azon részt óhajtanak venni, hogy ebbeli szándékukat legkésőbb f. hó 12-éig a hitközségi irodában jelentsék be.

Az előljáróság

Felhivás

Weisz Ármin Bene Sudarević ulica 85. szám alatti füszerkereskedését meg akarom venni. Felhivom nevezett cég hitelezőit, hogy követeléseiket nálam nyolc nap alatt jelentsék be, mert különben nem vehetem azokat figyelembe.

Ulreich Ottó

A legelegánsabb párisi modellek
„ESZTERKA"
cégnél kaphatók a korzón.
Selyem-, szalma- és gyermekkalapokban nagy választék mindenféle kivitelben.

Villamoserő és világitótelep

amely áll:

2 egyenáramu generator
230 Vol. 50 Kw
1 komplett kapcsolótábla
13 egyenáramu motor

hibátlan, jó állapotban, részint teljesen uj, 220 Volt 4—10 HP, egyenkint is **eladó.**

Levelek „Za 11.652" szám alatt a

Publicitas d. d. Zagreb, Gundulićeva 11

küldendők

KOMLÓ-FECSKENDŐ

versenynélküli német gyártmány
eddig 35000 van használatban
Minden komlótermelőnek kell, hogy ily fecskendője legyen
Saját érdekében kérjen leirást és árajánlatot

ECKSTEIN HENRIK
VEZ. KÉPVISELŐTŐ,
Novi Sad, Jevrejska ulica 2

TELEFON 440

938

Orth. kóser של פסח
kockacukor, bor, füszeráruk
külön helységben
Sugár Manó Subotica
Telefon 47.

„KOMERCIALA"

ügynökségi iroda
Futoški put 27. NOVISAD Futoški put 27.

Vállalja: kölcsönök közvetitését igen olcsó kamatláb mellett, továbbá ingatlanok vételét és eladását a legelőnyösebb feltételek mellett. Sürgős összeköttetéseknél fogva az összes megbizásokat a leggyorsabban és legelőnyösebben bonyolitja le. 3351

Autótulajdonosok!

Autókerekeit

szavatoltan, szolidan, gyorsan és olcsón javitja

„FIT"

Jugoszlávia legnagyobb autójavitó-műhelye
VUČKOV Ć & KOEN mérnökök, BEOGRAD
Resavska 33. Telefon 15-07.

3563

Olcsó tüzifa!

100 kg. vágott és apritott fa házhoz szállitva **30 din.**

Pontos mérésért garantálunk,
kiszolgálás szolid és gyors!

Bosna fakereskedés Subotica
a vasuti teherpályaudvar mellett. Tel. 512

ELADÓ

egy uj **szalmakazalozó**, egy uj 4-es **cséplőgép**, egy alig használt 4-es **locomobil**, Schuttleworth gyártmány. Egy **4 HP benzinmotor**, több **arató és kévekötőgép.** Mindenféle mezőgazdasági gépek raktára. **Ezen szakmába vágó munkákat szakszerüen elvégezzük**

FRIEDRICH SCHNEIDER GÉPMŰHELYE
Temerinska ul. 9

Szifonfej-,
gép- és fémárugyár
F. R. ROTTER
Osijek, Pejačićeva 7.

KÉSZIT: szódavizgépeket, szódavizfejeket, szódavizgyártási kellékeket, nyakgyürüket és minden más fémárut.

3122

SCHLICK-NICHOLSON

gép-, vagon- és hajógyár r. t.

BUDAPEST VI. VÁCI ut 45-47

Export iroda és raktár:

Beograd, Karadjordjeva ulica 101

Egyéb eladási helyek:

Subotica: „Mašina" Daničićev put 172

Vršac: Artur Zoffman Trg Kralja Petra 13

Gőzcséplőkészletek, vetőgépek, traktorok, Diesel- és szivógáz motorok, gőzkazánok, gőzgépek félstabil lokomobilok, jéggyári és hütő berendezések, szivattyuk, vasszerkezetek, elevátorok, szálli óberendezések, vagonok, folyamhajók, uszáiyok stb.

1779

A szőlőmoly elleni védelem megoldva!

ARZOLA arzénpermetezőszer

MOLEX arzénporozószer

Bordói léhez már a legelső permetezéstől kezdve állandóan keverjen 100 literenként 30-40 dg ARZOLÁT

Virágzáskor és julius végefelé egyszer-kétszer porozza meg a fürtöket MOLEX arzénporral

Kérjen ismertetőt! Viszonteladók kerestetnek

Arzola din. 44 kg-ként

Molex din. 30 kg-ként

KAŠTEL D. D.

KARLOVAC

3350

A Vojvodina nagyobb forgalmu városában, 40 év óta igen jól bevezetett, jóforgalmu

órás és ékszerészüzlet

forgalmának fellenditése céljából

társat keres 3—400.000 dinár

tőkével. — Leveleket **„Szolid üzlet"** jeligével a kiadóhivatal továbbit. 3554

A FŐTÉREN

a város legforgalmasabb helyén, 25 év óta fenálló jóforgalmu

hentesüzlet

valamint villanyerőre berendezett **műhely,** betegség miatt **eladó** esetleg **házzal** együtt is. Érdeklődni lehet a tulajdonosnál

Bottyán Miklós hentesmester

Velika-Kikinda 3012

Április 9-én megnyilik a

STARAKANJIŽAI CSODAKUT ÁRTÉZIFÜRDŐ

A fürdő különösen a csúzos-, rheumás-, izom- és izületi bántalmaknál, ischiasnál, zsábánál, köszvénynél és izzadmányoknál bizonyult páratlan és gyorshatásu gyógytényezőnek. A legsulyosabb csuzos, köszvényes betegségben szenvedők százai hagyták el gyógyultan a fürdőt — néhány heti használat után. De a fentieken kivül sikerrel használták még a fürdő vizét ideggyengeség, vérszegénység, szivbaj és nőibaj ellen, sőt az idegrendszerre is élénkitően és üditőleg hat. A gyönyörü parkban fekvő fürdőben kényelmes és olcsó vendégszobák állnak a fürdővendégek rendelkezésére. Olcsó és izletes élelmezés a fürdő vigadójában. Kivánatra prospektust küldünk. **A fürdőigazgatóság.**

ARSOTIN

kitünően bevált arzénpreparát, mely biztos eredménnyel meggátol és amelytől, ha már megjelent, teljesen kipusztul a

SZÖLŐMOLY

ILONCA (pókhálóshernyó)

ALMAMOLY

3345

és az összes szölő és gyümölcsfa rovar- és hernyókártevő. * Kérjen már most használati utasitást, hogy az **Arsotint** idejekorán beszerezhesse, mivel a **virágzás előtt is már**

Arzotinnal kell permetezni

SCHWEIGER M. LAJOS

vegyészeti gyár Subotica, Tolstojeva ul. Tel. 85

Erős kétkaru 3370

golyósprést

használt de jó állapotban megvételre keresek

SICHERMANN IMRE Staribečej

3222

Étkezési burgonyát

legolcsóbban szállit kedvező fizetési feltételek mellett

Csizy Testvérek

burgonyanagykereskedő cég

KAPOSVÁR, Gr. Tisza I. ucca 13.

Távirati cim: Csizy Kaposvár — Telefon 445

Butor 1485
Épület
Portál
LEGELŐNYÖSEBBEN

SZAKÁCS-nál

Strossmayerova ul. 20. Huspiac

ABLAKÜVEG

minden méretben legolcsóbban kapható

Drag. Obradović

üveggyári lerakat

Beograd, Knez Milana 31.

Uroševa Pivnica

Borbélyszékek

legujabb rendszerü, bőrből, olyan mint a klubfotel, csak

Gjuro Rublek

kárpitosmesternél kaphatók

Beograd, Studenička ulica 32

Telefon 32—10

Üzletnyitás

Tudatom a m. t. közönséggel, hogy Suboticán Paja Kujundžićeva (Wesselényi) ul. 3 alatt

férfi és angol női szabószalont

nyitottam. Készitek **férfi öltönyt, felöltőt, női kosztümöt, női kabátot,** elsőrangu férfi munkaerővel, jó szövetből, mérték után **760 dinártól kezdve**

Szives támogatást és rendeléseket kér

Kuntscher Vilmos

uri és angol női szabó.

3170

A HUSVÉTI ÜNNEPEKRE

KEDVES CSALÁDJÁT

SZÉP SZŐNYEGGEL

LEPJE MEG!

MINDENFÉLE SZŐNYEG:

BOUCLÉ, ARGAMAN, ADIS, VELOUR, PLÜSCH: Futókban JUTA, VELOUR, PLÜSCH stb. stb.

CSODÁLATOS OLCSÓ ÁRBAN.

Weitzenfeld és Társa cégnél

Subotica

Megtekintés vételkényszer nélkül.

Ujdonság! Ujdonság!

Permetezéskor

60 százalék anyagmegtakaritás érhető el, ha bármely permetezőgépre felszerelhető és egy pillanat alatt tetszésszerinti szórásra szabályozható szabadalmazott

„KOLLARSZ"

szórófejet ugy szőlőre, mint gyümölcsfára használ. Üzemben bármikor megtekinthető. Permetezőgépek, alkatrészek, szőlészeti cikkek, gumiáruk, rézüstök, pálinkafőzőüstök, fagylaltgépek raktára

M. Kolternél Subotica, (Csirke-piac)

3244

Féláru utazás Budapestre és vissza, ugy a jugoszláv, mint a magyar vasutakon

Kiállitási igazolvány felmutatása mellett 1927 április 29-től május 9-ig

vizum nélkül

is átléphető a magyar határ. Ez esetben a vizum utólag Budapesten szerzendő be 50% árkedvezménynyel. — **E vizum két havi tartózkodásra jogosit.**

A Nemzetközi Kiállitás 1927. április 30-tól május 9-ig

tartatik. Ez alkalomból **1927. április hó 29-től május hó 9-ig** ugy a jugoszláv, mint pedig a magyar vasutakon féláru jeggyel lehet Budapestre és vissza utazni.

A kiállitásra utazóknak szabályszerü és magyarországi utazásra is érvényes SHS utlevéllel kell rendelkezniök. A vizumnélküli magyar beutazási kedvezmény, illetve az utólagosan beszerzendő féláru vizum, valamint a vasuti menetdij-kedvezmények csak a kiállitási igazolványok birtokosai által vehetők igénybe.

A kiállitási igazolványok ára 40 dinárban van megállapitva és kaphatók a felkért vidéki SHS. Kereskedelmi Testületeknél, Pénzintézeteknél, Utazási és Utlevélhivataloknál és a **Beogradi Magyar Kereskedelmi megbizottnál** — Beograd, Palata Akademia, telefon 20-23. — ahol a kiállitásra vonatkozó minden közelebbi felvilágositás dijtalanul beszerezhető. (Válaszbélyeg melléklendő.) 6155

10719

Rádiókereskedők és rádiótulajdonosok!

Megérkezett az 1927. év szenzációja, az

„INGELEN" porcellán Lautsprecher.

Kiváló hangerősség, a legszebb szobadisz, a legkisebb készülékhez is alkalmazható. Alig drágább, mint egy jó fejhallgató.

Ára csak 295 dinár

S. H. S. vezérképviselet: **Konrath d. d. Subotica**

Kereskedőknek árengedmény. Szállitásra előjegyzéseket már felveszünk

KOMLÓPERMETEZŐ

szükségletét mielőtt fedezné kérjen tőlünk árajánlatot

„BARZEL“

vasüzlet Subotica.

Telefonszám 123.

3106

Falburkoló

FAYENCE-LAPOK,

cseh és belföldi **cserépkályhák,**
samott-tégla, liszt
állandóan **gyári áron** kapható.

2 19

Schomann és Bauer

Novisad, Jevrejska ul, 9. Telefon 316.

ASZTALOS MUNKÁT

épület, bútor, padlás, üzletberendezés és átalakítást, bútorjavítást és javítást a legolcsóbban készít

NÉMETH MIKLÓS

asztalosmester, Mandićeva ul. 7., a zöldpiac mellett

Ajánlat díjmentes.

BÁDOGBÓL

(pléhből)

készít mintára vagy rajz szerint gépekkel tömegcikket, olcsón és szépen

FÜZI VILMOS

BÁDOGÁRU GYÁRA SUBOTICA

2842

„SIYNGULIN“

szirup gyermekek és felnőttek számára

a legjobb szer az egészség megóvására spanyolnátha és a légzőszervek egyébb hurutos megbetegedései ellen

Főképviselet: **„Isis“ d. d. Zagreb-Beograd-Ljubljana**

266

Eladó szénbánya

Beograd közvetlen közelében, vasútvonal mellett eladó barnaszénbánya. A szén 4750 kalóriás és alkalmas mindennemű ipari célra, a Vojvodinában különösen előszeretettel használják. Állandó fogyasztója az államvasut is. A bánya a tulajdonos betegsége miatt kerül eladásra, esetleg társ is megfelel. Részletes feltételek miatt csak komoly vevők **„Ozbi jau kupac rudnika“** jelige alatt forduljanak a **Jugoslavensko Rudolf Mosse A. D.** címre **Beograd Terazije**

3517

Husvéti ajándékul!

Arany és ezüst ékszerek, órák és chinaezüst dísztárgyak a legolcsóbban kaphatók

Ádám ékszerésznél, Subotica
Rudić ul. 6

378

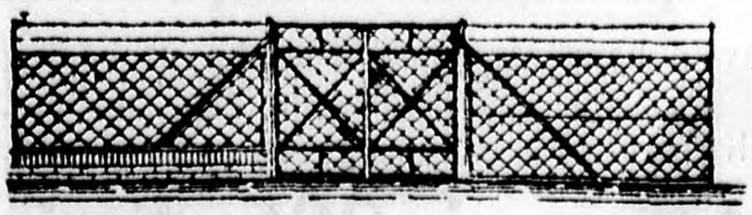

Drótkerítéseket

rendelés szerint is legolcsóbban és legjobb minőségben KOVÁCS-nál Subotica, Cirill i Metod tér 20, a nagytemplommal szemben szerezheti be

2569

Alakker-féle Étterem és Falatozó Megnyílt!

Értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy éttermemet és falatozómat a mai napon a Fő a Ješe trg 5. szám alatt megnyitottam, ahol minden időben a legízletesebb házi koszt kaphat.

Reggeli kávé kuglóffal vagy süteménnyel	4 és fél D
Zóna 10 órai kenyérrel	3 és fél D
Ebéd 4 tál étel étlap szerint	10 D
D. u. hideg vagy meleg uzsonna	4 és fél D
Török kávé	1 és fél D
Feketekávé	2 és fél D
Vacsora étlap szerint	5 és 7 D

Előnyös abonoma-rendszer ala jutányosabb árban kapható. A n. é. közönség szives pártfogását kéri

Alakker János

Gyenge férfiak-

nak 10 dinár beküldése esetén bérmentve küldöm szabadalmazott szenzációs találmányomat ismertető könyvet. — Cím:

„Patent 608“

Cluj (Kolozsvár) 1622
1. sz. postafiók bérlet.

Használt de jó állapotban levő

koncert harmoniumot

keresek megvételre

Ajánlatokat

Čardas hirdetővállalathoz Novisad kérek. 34 8

שֶׁל פֶּסַח

húsvéti cukor és füszeráruk

különhelyiségben kapható

Ujvár Manónál

Subotica. - Telefon 47

PARIS

Tavaszi

kalap-ujdonságai

megnyerők ésszerű ciósak

Pašićeva ul. 9.
(Edénypiac)

1911

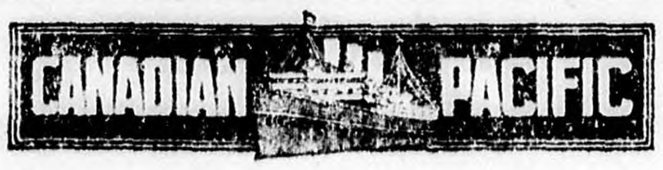

Magyar vagy német

földmunkások és családjaik

február végétől kezdve szállíttatnak

Kanadába

Indulás minden héten.

Mindennemű felvilágositással szolgál **ingyen**

CANADIAN PACIFIC

Beograd Wilsonov trg 107. **Sombor** R. Kovačić Pariška 2.

Őrizkedjék csaló ügynököktől.

447

Mezőgazdasági szakembert

aki a parcellázás minden ágában jártas,

felelősségteljes állásra keres

jugoszláv pénzintézet. Ajánlatokat a lap kiadóhivatala v sz át 1927. április 20-ig **00055/1. jelige alatt.**

3525

Eladó

egy 4 méter magas románstilü

oltár

A faragások valódi aranyozással

F. BACHINGER cégnél SUBOTICA

Beno Sudarev ševa ul. 31

Elsőrangu biztosító intézet **keres** tapasztalt

belső hivatalnokot

a Vojvodina részére. A magyar és szerb nyelv szóban és irásban való tökéletes birása feltétel. A német nyelv tudása is megkivántatik, azonban nem feltétel. Csakis irásbeli ajánlatok a referenciák megjelölésével **„Legkésőbb április 12-ig“** jelige alatt **Schmolka hirdetőbe Novi ad** adandók be.

3440

A HUSVETI ÜNNEPEKRE legolcsóbban vásárolhat

Kurtes Milos

füs er- és cemege kereskedésében

Subotica — Huspiac — Telefon 483.

ZEISS

ÁLDAS A JÓ SZEMÜVEG

Legnagyobb gondossággal legjutányosabban vehető orvosi rendelésre is

TENNER OPTIKUS

elismert kitünő szaküzletében

SUBOTICA — KORZÓ, 11. sz.

A legrégibb bécsi szarvasmarha- és sertésbizományi és exportüzlet

Otto Benedekovits

Wien, III/4 — St. Marx

Telefon interurbán 92—402. Alapitva 1868
Éjjeli tel. 98—402

Sanatorium Semmering

(ezelőtt Vécsey Semmering) Tulajdonos:

Otto Benedekovits

Telefon Semmering 10. Egész éven át nyitva!

Veszek használt árvizbélyegeket

kérek ajánlatokat a mennyiség és értékek megjelölésével

Deutsch Károly tükörgyár Sv. Kanjiža

4017

BORBELYOK FIGYELMEBE!

FORGÓSZÉKEKET

azelőtt **Bécsben** most **Suboticán** gyártja

SZÖLLŐSI JÓZSEF

Paja Kujundžićeva ul. 20. — Kapható 420 dinártól 460 dinárig jótállás mellett. — szállítás az egész országra

1184

SZENTI ÉS VIRÁG

épület- műbutor-asztalosárugyár Subotica. Telefon: 3—83.

Készitenek: műbutort, épület, portál, parkett, üzletberendezést stb.

Nyári, kerti és tonett székek raktáron és olcsón kaphatók.

Árajánlatot díjmentesen küldünk bárhová.

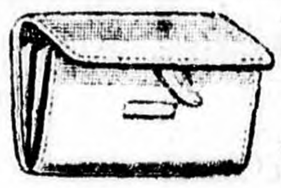

HUSVÉTRA

női ridikülöket, pénz- és cigaretta-tárcákat **tulzsufolt raktár miatt olcsón kiárusitom.**

SCHLAGER HENRIK bőráru speciális szaküzlete
SUBOTICA, A EKSANDROVA UL. 1.

Weiss Henrik

3107

kalap- és sapka-különlegességek legolcsóbb beszerzési forrása.

Állandó raktár **valódi Antica, Casa, Borsalino** kalapokban.

Subotica, Jelačićeva 5. szám. Kinkápolna mellett

Kiváló elős

kerti székeket

a legjutányosabb áron készit **Zánin András** székgyártó, Novembra ul. (Bajskipul) 13.

Bozsó Vince

angol uriszabó

Subotica, Zenede-épület

Nagy választék a legfinomabb angol divatszövetekben. Elsőrendü munka. Olcsó árak

3242

Generálja i oti Fiat 505 és

AUTOBUS

előnyösen eladó

HALBROHR és TÁRSA cégnél

Subotica, Daničićev pu 113.

3573

Kereskedők figyelmébe!

Kézzelvarrott **paplanok** minden minőségben a legolcsóbb árban kaphatók

S. Kramer Subotica, Trumbićeva ulica 11.

Szabó és paplanvatta gyári áron. 1004

LEVELEZÉS

Diszkréció jelige. Sombori látogatása, sajnos, eredménytelen volt, ujságban jelezze találkozásunkat, vagy levélileg. 3570

Sir Richmond. Minél hosszabb ideig nélkülözöm lényének közelségét, annál élesebben vibrálnak bennem a tegnapok ködképei. Ugye tegnap volt minden? Érzi-e a megszárnyasodott vágyakat, a roppant mélységeket, az ezerszer elcsókolt csókok forróságát? 3221

Lagner

uri és női fodrász üzletben a kiszolgálás vezet

Gubihajvágás, manikür, ondolálás, hajfestés, ha munka, maskirozás és babaklinika

Ali de fele női hajat a legmagasabb áron vesz

Jovan Lagner

fodrász, Pašićeva ulica 6

HÁZASSÁG

Sok **vagyonos nő** vagyontalan urakhoz is férjezmenni óhajt. Megbizást elfogad »Amor« házasságközvetitő iroda, Temesvár. Városház utca Nr. 16. 1622

Házasságot legjobb családoknál, diszkréten közvetítek. Megbizást elfogad »Doktorné« Szabadka. Ulcim: Pašićeva 3.

Házasságot urikörökben, v bel-, mint külállamokból is létrehozok a legnagyobb diszkrécióval. — Marie Feies, Vel.-Kikinda, Cara Lazara ulica br. 1625

Nagyon csinos izr. középkorú urileány ugyanilyen partnert keres házasság céljából. Jelige: »Hozomány is van« 3571

Intelligens, jó családból való fiatalember, aki ért a gazdasághoz és némi kis tőkével rendelkezik, házasság utján biztos exisztenciához juthat. Ajánlatokat »Komoly« jeligére a kiadóba kér. 3506

ELHELYEZKEDÉS

Motorkerelőt, nőtlent, mielőbbi belépésre keresek 25 LE klimaksz-motorhoz, teljesen jártas szakértő szükséges, fizetés megjelölését kérem Steva Mihajlov, Karadjordjeva ul. 736, Vel. Kikinda. 3564

Gyógyszerész-munkatársat keresek április végére május, junius hónapokra kisegitésre. Lehet okleveles nem okleveles, esetleg gyakornok. Fizetési feltételek közlését kéri Himmelsbach gyógyszerész Apatin, Bačka. 3567

Erős biztositóintézet jó házból való, szerbül és magyarul tudó gyakornokot keres. Irásbeli ajánlatok Rádió Reklám Jugoslávija, Subotica, postafiók 48. küldendők. 3419

Bármilyen irodai, raktárnoki vagy felügyelői állást vállalna egy 28 éves volt állami hivatalnok, szerb, magyar, német nyelveket teljesen birja és gyakorlata van a gépirásban is. Leveleket »G. M.« jeligére kér. 3568

Angol és francia szabónő haza munkát vállal, esetleg házhoz is ajánlkozik. Cim a kiadóban. 3302

Fiatal péksegéd azonnalra felvétetik. Stankov, Horgoš 3479

Megbizható, gyermekszerető varrni tudó házikisasszony kerestetik katolikus kis háztartáshoz (kezdő is) nagymosás nélkül. Igény, kor, életleirással dr. Andrić, Čeligovići 9. Sarajevo 3336

Fahivatalnokot keresünk, teljesen megbizható detailistát. Irásbeli ajánlatokat kérünk fizetési igény és eddigi müködés részletes megjelölésével »Becsület mindenkor« jeligére e lap kiadóhivatalába. 3464

Cementmunkás, főleg cement és mozaiklap gyártásban kiváló szakmunkás azonnali belépéssel állandó alkalmazást nyerhet. Hauer József cementáru gyárában Senta. 3457

Intelligentes reichsdeutsches Fräulein sucht Stelle zu Kindern nur im vornehmen Haus. Käthe Blenk Novisad, Posterestant. 3491

Henteseknél jól bevezetett proviziós ügynökök kerestetnek az ország különböző részeire. Irásbeli ajánlatokat a D. D. za Izradu Crevahoz Subotica intézendők. 3498

Megbizható kocsis, hosszabb szolgálati idővel felvétetik a Bélgyárban. 3497

Melyik idősebb egyedülálló uriembernek van szüksége fiatal, ügyes házvezetőnőre Leveleket »Azonnali belépés« jeligére a kiadóba kérek. 3526

Főmolnár, családtalan, állást keres bármikori belépésre vám- vagy cseremalomba. Kitünő szakember, beszél szerbül, magyarul és németül. Peller Ferenc főmolnár, St. Kanjiža. 3488

Jobb szolid szobaleány kerestetik Beogradba uri házhoz. Szerbül is beszélők előnyben. Ajánlatokat bizonyitvány másolattal »Szolid« jelige alatt a Bácsmegyei Napló továbbit. 3529

Női fodrászsegéd, aki a vizondolálást is érti, azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatok »Női fodrász« cim alatt a kiadóba. 3530

Szoptatósdadát 5 hónapos gyermek mellé azonnalra felvesz Teltsch, Vilsonova 13. 3533

Borbélysegéd, jómunkás állást keres. Cim: Kaics illatszertárában, Subotica. 3538

Két kertésztanoncot jobb házból felvesz a városi kertészet. (Városliget). 3527

Eladó ház, 4 szoba, minden mellékhelyiséggel. Kiskörösi ut 232. (Berger-féle szőlővel szemben) 2540

Helyszerző irodámból keresek és ajánlok szállodai személyzetet, főzni tudó házikisasszonyt, szakácsnőt, kaszirnőt, pincérlányt nevelőnőt. Lang Agentura, Pašićeva ul. 3. I. 3580

Iparengedélyét utlevél megszerzését mindennemü igazolványát, az ön fáradtsága nélkül a legrövidebb időn belül megszerzem. Forduljon bizalommal «Amerika« föposta mellett, Szubotica.

Képkeret, minden néven nevezendő kézimunka, olajfestmények és képmásolatok, képkeretezés, jó forgalmu üzlet főuccában eladó egy szlavoniai nagyvárosban. Bővebbet «Amerika« Szubotica. 3582

Üzlettársnőt keres 36 éves jó megjelenésü szuboticai főtéri kereskedő, 80-100.00 dinár befektetéssel, kényelmes megélhetés és tőke biztositva. Kölcsönös szimpatia esetén esetleges házasság nincs kizárva. Subotica, Postafiók 406. 3582

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és cimszó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbitunk Kérdezősködésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

Sérvkötőket gyorsan, olcsón szakszerüen javitok. Gaal Sándor szijgyártó II. Paje Kulundžić ul. 126. 3584

Több évi gyakorlattal biró szerbül beszélő **hivatalnokno** hároméves állását változtatni óhajtja. Megkereséseket **»Szorgalmas«** jeligére a kiadóhivatal továbbit. 2760

A szuboticai Kelnerski Dom elhelyez és keres kávéházi és éttermi személyzetet. Vojvoda Putnik trg 16.

Vállalok könyvlefektetést, mérleg készitést, elhanyagolt könyvek rendbehozását, *könyvszakértői munkákat*, állandó órakönyvelést, könyvviteli tanitást. Borbély L. magán és birósági könyvszakértő. Noviszad. Postafiók 75.

Gyógyszerészgyakornoki állás betöltendő. Szerb, német és magyar nyelv tudása szükséges. Lőrincz, Ridjica. 3165

Nyugalmazott jegyző, Subotican bizalmi avagy bármely más megfelelő állást keres. Cim a kiadóba. 3281

Irodai gyakornokot magyar-szerb nyelvtudással felveszünk. Gép- és gyorsirni tudók előnyben. Kramer Antal és Társa. 3353

Soffőr európai kocsihoz felvétetik. Bognár vagy kovács előnyben. Ajánlatok Balogh, Saján küldendők. 3361

Fényképészsegéd, ki a negativ és pozitiv retusban elsőrangu, *azonnali belépésre* kerestetik. Lengyel Géza *mütermébe*, Subotica. 3384

Ön állást keres? Tanuljon ki soffőrnek. Folytatólagos előadás szerb, német, magyar nyelven. Belépés bármikor. Eredményért garantálunk. Soffőriskola (keresk és ipari miniszteri eng.) Novisad, Kralja Aleksandra 7 az udvarban. 3389

Ügyes szobainast keres április 15-iki belépésre novisadi Orban Penzió. 3395

Ügynök és pénzbeszedő felvétetik. Singer varrógépraktárba, halpiac. 3406

Fizetőpincért óvadékkal felvesz Drach, Horgos. — Jelentkezés április 11-től. 3465

Előkelő biztositóintézet jó házból való, szerbül és magyarul tudó gyakornokot keres. Irásbeli ajánlatok Rádió Reklám Jugoslávija, Subotica, postafiók 48. küldendők. 3419

Leikiismeretes fiatalaszszony házvezetőnőnek ajánlkozik azonnali belépésre. Leveleket »Szerény, szorgalmas« jeligére a kiadóba kér. 3437

Ui ártézikut furáshoz keresünk egy ártézi kutfúrómestert. — Jelentkezzék azonnal Krcsztitv Gvuronál. Gvála (Banat). 3438

Solides Kinderfräulein zu 2 Buben (4, 2½ Jahre Alt) wird gesucht. Anträge: Friedrich Deutsch. Sombor. 3428

Fiatal professzor előkészit tanulókat az összes osztályokból, egyuttal szerb különórákat is ad: Megkereséseket német, vagy szerb nyelven »Professzor« jeligére a kiadóba kér. 3462

Kereskedelmi érettségit végzett hivatalnokleány, ki a könyvelésben teliesen jártas, több évi gyakorlattal, állandó állást keres. Cim a kiadóban. 3464

Gyakornokot fizetéssel keres előkelő biztositó társaság szuboticai fiókiához szerb és magyar nyelvtudással május 1-re. Irásbeli ajánlatok »Radio-Reklám Jugoszlávia« cimre küldendők. 3469

Tanonc felvétetik Klein Zsigmond elektrotechnikai vállalatánál Novisad. Futaki u. 21. 3499

Rövidáru kereskedő állást keres. Cim Molnár könyvkereskedés. Senta. 3502

Tanuló és jó munkáslányok azonnalra felvétetnek Hevér szalonban, Pietsch fényképész ház. 3504

Szabónő. beogradi kabát és ruhavarrásokat vállal legujabb párisi minták szerint házaknál. Bačka ul. 16. 3511

Jó varróleányok és segédek Weinert szalonban felvétetnek. Paje Kulundžića ul. 22. 3520

VÉTEL-ELADÁS

Krizantémtövek. Dalia és Canna gumók. gladiolus és tubarózsa. hagymák. gömb, bukszusok. jukkák, Tryák. pázsitfümag parkirozáshoz ismét olcsón kapható. Balog Lina. Szubotica. 3455

Keresek megvételre 200—220 cm magas. 150—180 cm széles komplett használt kirakatot rolóval és üveggel vagy anélkül. — Leveleket pontos cim és ármegjelölésével »Kirakat« jeligére továbbit a kiadóhivatal. 3459

Két vagon kelebiai bor olcsón eladó. kis tételekben is. Subotica. Frankopanska 28. 3461

12 dinár

husvéti királyhalmi rizling bor

של פסח

Spitzer Ignácnál, Suboticán, Pašićeva ul. 11 3573

75 hold dohánytermelésre kiválóan alkalmas szántó. házzal. Saián községben. holdanként 5500 dinárért eladó. »Bömches« ügynöksége. Bačka-Topola. 3487

Keresek megvételre egy heremagvetőgépet 1 lófogatnak és néhány darab »Planet« kézikapát. Tima Vladisavlević. Beograd. magkereskedő. Bosanska 30. 3500

Szivógázmotor. 10 HP. Irusz darálóval eladó Lengyel Miklósnál Sentán. Beogradska ul. 73. 3501

Fiat-autó. 503 jó gumikkal. áron alul eladó Nagy Sándornál. Starakaniižán. 3503

Savanyitott káposzta, zöldbab, paprika kapható az ecetgyárban. I. Voinovićeva ul. 5. 3522

Eredeti japán gomba kapható — postai szétküldés: Blum gyógyszertár, Subotica.

Palicsi lakás, modern kétszobás, jutányos árban kapható Frank Sándornál, Vilsonova 22. 3241

6 HP, huzatos, Marschall garnitura és 16 HP. Ganz szivógázmotor eladó. Péter Ferenc, Pačir. 3572

Tenyészbika eladó, 18 hónapos. Josef Spengler, Nem. Crnja, Banat. 3569

Eladó 1 drb. 8-as számu Ganz hengerszék, 1 drb. Wörner-féle egyrétü, szabadonlengő sikszita, 1 drb. központi szita, 1 drb. Hagenmacher 4-es számu darálisztitó, 1 drb. Besser-féle 1 számu rentabel. Varga Mihály és Tsánál, Csantaviren. 3557

Eladó jókarban levő szivógázmotor 6 HP., kukorica morzsoló, négy lukkal, külön álló körfürésszel. Üzemben megtekinthető. Sipos András, Kula. 3559

Dieselmotort 30—40 HP-ig keresek megvételre, gyártmányt, milyen karban és az ár megjelölését kérem. Cim Steva Mihajlov Vel. Kikinda.

Teljesen uj angol 5 HP. motor kerékpár 3 sebességgel pótkocsival, jutányos áron eladó. Pallas Reklam Szubotica Paja Kulundžićeva ul. 4. 3577

של פסח

husvéti bor, szilvorium és minden kapható Herzl József csirkepiac. 3576

Malomszerelő. jártas a malomkezelés összes ágában, elmenne szerelésre vagy önállóan is vezetné szerelést, esetleg nagyobb malomba állandó állásra. Cimet kiadóba kérek. 3515

Irodai gyakornokot, jó házból, iskolai képzettséggel, szerb-német nyelvismerettel keres Fakó harisnyagyár, Subotica, Oslobodjenja 85. Ugyanott kerestetik raktártisztviselő. Irásbeli ajánlatok fenti cimre intézendők. 3556

Terménykereskedéshez társ kerestetik, nőtlen, fiatalember, ki 50—60.000 dinárral rendelkezik. Három hónapon belül pénzét kétszeresen visszakapja. Cim a kiadóban. 3558

Gyógyszertár középforgalmu bánáti vegyes lakosságu városban, a hol törvényszék, középiskolák stb. vannak, a város legszebb és forgalmasabb helyén, modernül épült kényelmes uriházzal vagy anélkül, a tulajdonos előrehaladott kora miatt eladó. Közvetitők diiaztatnak. Cim megtudható e lap kiadóhivatalában. 2273

Paplan részletfizetésre gyári áron, heti vagy havi fizetésre. Raktáron klott és vatta minden mennyiségben, paplanok minden szinben és minőségben 140.— dinártól feljebb, paplan-varrás 55.— dinár. Bulјovčić Béláné Német Margit paplanos, Subotica, Pašićeva 8. — Edényvnac. Gőzfürdő során. 9549

Vöröshagymát, karfiólt, mindennemü salátát, káposztát, hollandi vörös és fehér kelt szállitok. Viszonteladóknak és kereskedőknek tetemes árengedmény. Szállitás utánvéttel. Kérjen árjegyzéket, Zagreb, Krvavi most 2 Blum. 1269

Göz és motoros cséplőgarniturák. magánvos cséplők. lokomobilok. motoros morzsolók iutánvosan eladók Kutfurásokat vizvezetéki felszereléseket vállal Vadóczi Károlv. B.-Topola. 2798

Jéggyári és hütőházi rotációs automata, kezelést nem igényel, anyag hozzá soha sem kell, naponta gyárt 1—30 m/m jeget. Szállitható 4 héten belül. Ára 40—150 ezer dinár. Kapható, üzemben látható Nagy Sándornál, Bačka-Topola. 2969

Eladó vasesztergapad, uj, német gyártmány, prizmás, teljes felszereléssel, csucstávolság 350 cm. átfurt tengellyel. Ugyanott egy Edison mozi eladó. Tábori Mihály, Novi Vrbas. 3026

Borotválkozás kés és készülék nélkül — »Rasol«-lal. Fertőzés kizárva, teljesen ártalmatlan, orvosilag szavatolva. Eltünteti hölgyeknél a felesleges hajszálakat. Használati utasitás minden csomagban. Mintacsomag kb. 8 borotválkozáshoz, az összeg előzetes beküldése mellett, 10 dinár. Utánvéttel 9.50 dinár. Kapható a készitőnél: A. Stürmer Vršac. 3054

Gummi és combine **fűzők,** fehér és szines, a legjobb kivitelben **Gutai** Ferencnénél, VIII., Ostojićeva ul. 29

Tégla, első és másodrendü flaszter, vasas és kut-tégla köbméter-tégla, a legjobb minőségben Reichl (Kovács) téglagyár gyártmány, saját iparvágányunkon vagonba rakva, legolcsóbban kapható Herrmann Vilmos, Subotica Karadžićeva ul. 12. Telefon gyár 315. Lakás 769. 3221

KORZO MOZI

Április 7—10.
Csütörtök—vasárnap
A szezon nagyszerü és legujabb Harry Piel filmje

HARRY VIGYÁZZ!

14 napig az apacsok között
Merész kalandortörténet. Irta, rendezte és a főszerepet játsza
HARRY PIEL
Harcok a föld alatt. Katakombák
Ezenkivül közóhajra vasárnapig prolongálva

Dávid és Góliáth

Remek kiállitásu bibliai film.
Saul király udvarából
Rendes helyárak
Kezdete 5 és fél 9 órakor
ünnepnap 4, 6 és fél 9 órakor

LIFKA MOZI

Április 7—10.
Csütörtök—vasárnap

Férfiak tüzben

Az Ufa-filmgyár mesterműve
Főszereplők
Olga Čehova, Henry Stuart
A film különös szenzációja a milanói SCALA szinház

Lángok

eddig még nem látott gyönyörü szinekben előadott revüje
Hétfőtől
Cigánybáró, eredeti zenével
Rendes helyárak.
Kezdete 5 és fél 9 órakor
ünnepnap 4, 6 és fél 9 órakor

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és címadó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbitunk. Kérdezősködésekhez válaszbélyeg melléklendő.

Vas- és vegyeskereskedés, 28 éve fennáll, Perlez járásbirósági helyén, fő- és legélénkebb uccájában, kényelmes lakással, kedvező feltételek mellett, öregség miatt eladó vagy bérbeadó. Vasuti, hajóállomás, villanyvilágitás. Stefanović Miša, Perlez, (Banat) 3566

Eladó sörapparát, üvegfal, iróasztal és 100 drb. kerti szék. Ugyanott fölvesznek csapost és evőeszköztisztitót. Sztipics sörcsarnoka, Subotica. 3541

Vilsonova 22. alatt ebédlőluszter, fehér ágy, éjjeliszekrény, iróasztal és egyéb apróság eladó. 3546

Eladó 8-as Magyarállami magánjárókazán, Haip cséplő, gyári elevátor, bódé, teljes felszereléssel. Faragó Pál, Šomšičevo, az állomás közelében. 3547

Veszek 7% állampapirt. I. Füzik, Sudarevićeva 42. 3312

SZÉN
téglagyáraknak!
Kakanj-i bányából 850 D·
Zenicai-i bányából 750 D·
Breza-i bányából 500 D·
Vrdnik-i bányából 1000 D·
10 tonnánként, franko vagon bányaállomás
Leggyorsabb szállitás
Rudarsko
Trgovačko Društvo Ruma
TELEFON 21.
Szállit mindenféle szenet az összes állami bányákból eredeti bányaárakon a leggyorsabban. 1342

Eladó 8 HP magányos cséplő, egy 6 HP MÁV. cséplő hozzávaló Fordson traktor cséplésre készen. Rózsa Ferenc, St. Kanjiža (Bačka) 3285

Sürgösen eladó ház vendéglői berendezéssel, egy lánc telekkel, a községházával szemben. Ugyanott eladó 15 HP nyersolajmotor, 3 HP gőzmotor álló, 99 literes álló gáz kazán, 18 amperes 110 voltos dinamo egyenáramu, 2 darab komplett mozigép. Hermetz András, Mali Igyos. 3310

Méhészek műlépszükségletüket és eszközeiket szerezzék be Németh Andornál Sudarevićeva ul. 42. 3313

Reliefhimzéshez tü és anyag kapható 333
AIDA
kézimunkaüzletben
Subotica, Csirkepiac
Tanitás ingyenes

Komplett, kifogástalan Ganz-féle 6 HP szivógázmotort elad Reiter lakatos, Palánka 2721

Eladó 6 HP magánjárókazán, vagy 6-os huzatosért elcserélném. Kelemen István, St. Kanjiža 3432

»OPEL« kocsi, jókarban levő, villanyvilágitással, teljesen uj gumival és ujonnan lakkozva, olcsón eladó. Érdeklődni Maximovics, Antunovićeva ul. 4. Subotica. 3495

Fényképészeti berendezés, uj, egy szalon, egy utazási kamara, látterek, stb. elköltözés miatt olcsón eladó. G. Sárkányi, Vrsac, Gavrila Principa 41. 3528

Autóbusz kerestetik megvételre tiz-tizenöt személyes. Ajánlatok a Bácsmegyei Napló novisadi kiadójába küldendők. 3531

Eladó jó karban levő nagyobb ház négy részre osztva. Egy rész 20 ezer dinár Vilsonova ul. 44. cukrászda. 3578

Fehér hálószoba-butor olcsón eladó. Jugovićeva ul. 9. (volt Erdő-ucca. 3585

Legjobb zombori juhturót szállit
minden mennyiségben
M. CIRILOV
SOMBOR 11676

Vršacon a Srpska Kasina kávéház más vállalat miatt berendezéssel együtt olcsó áron eladó. Bora Cvejić vendéglős Vršac, Srpska Kasina. 3363

Figyelem! Finom kötött kabátokat és jumpereket gyári áron alul kiárusitom. Florián Varga Subotica Trumbićeva ul. 3. (gimnázium mellett.) 3369

Modern ház eladó és azonnal beköltözhető. Érdeklődni Skotus Viatora 49. 3387

Jövedelmező ház a posta környékén eladó. Vennék kisebb családi házat. Ügynökök dijazva. Cim a kiadóban. 3402

Eladó 8-as Hoffherr cséplő elevátorral, MÁV. fogaskerekü magánjáró. Ifj. Benya Antal, Sombor, Fő-ucca 221 3405

Négyüléses Ford-autó, uj gumikkal, jutányos áron eladó. Subotica, Bunjevačka ul. 91. 3417

Eladó V. körben, jókarban levő ház, kerttel, törlesztésre. Huszárkaszárnya során szintén eladó ház, nagy telek, azonnal átvehetők. Bővebbet »Amerika« közvetitő iroda, Subotica.

Eladó ház. azonnal beköltözhető közel a beltérhez. 3 szoba, konyha, mellékhelyiséggel, nagy udvarral. Cim: Masarikova ul. 31. 3433

Keresek két szép nagy szobát minden mellékhelyiség nélkül, női szalónnak a beltéren. »Amerika« közvetitő iroda, főposta mellett. 3582

VÁROSI MOZI
Kettős műsor Szombat—vasárnap
A Schimek család gyámja
bécsi vigjáték 7 felvonásban.
A főszerepben: Olga Čehova, Xenia Desni, H. Picha
Jimmy milliói
szenzációs kalandor vigjáték. Slavija film
A főszerepben: Richard Talmadge, a gumiember
Előadások 4, 6 és fél 9 órakor

OLCSÓ BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS
KOVÁCS és GELÁNYI
FÜSZER és CSEMEGE-ÜZLETÉBEN
JELAŠIĆEVA ul. 2
2..

Ajándékok minden alkalomra: nemes, márkás porcellánok, bronz- és márványszobrok, uzsonna- és likőrkészletek, eredeti olajfestmények, radierungok. 3225
Balog Lina cég Subotica
LESZÁLLITOTT SZABOTT ÁRAK!

Modellkalap-különlegességeim 7687
második küldeménye megérkezett
POGÁNY kalapszalon
Trg Fra Jese 15. — Alakitásokat vállalok

KÜLÖNFÉLE

Hölgyközönség figyelmébe! Hevér Erzsi női divat szalonjában készülnek a legsikerültebb angol és francia toalettek garancia mellett, jutányos áron. Tisztviselőknek árkedvezmény. Paja Dobanovačka ul, 3. Pietsch házban. 3583

Braziliába, Sao Paolo államba, akik ingyen szándékoznak kivándorolni, kérjenek ingyenes felvilágositást« Lloyd Sabaudo« gőzhajózási társaság, Genova alképviselőjétől: »Comerce« Sombor Kralja Petra ul. 30. 3555

Egy szoba konyhás lakás beltéren üresen vagy butorozva. Üzletek lakással, két három szobás lakás, orvosi rendelő, iroda, kiadók. Családi házak eladók. Ebédlő háló, klubgarnitura, előszobafal, antik könyvszekrény, könyvek, konyhabutor stb. eladók. Lang Agentura, Pašićeva ul 3. I. 3581

Keresek egy 3 szobás házat bérbe, ha szükséges, egy évet előrefizetek. Amerika főposta mellett. 3582

Wimmer Penzió Crikvenicán közvetlen a tenger mellett. Olcsó árak. Magyar konyha Magyar, német, horvát levelezés. 2895

Nem 500
hanem a nagy kereslet folytán
1000 darab óra
kerül kiosztásra azok között, kik az
J D O L K R E M
betüket hozzánk beküldik.
Prva Jugoslovenska Kemična Fabrika D. D.
Novisad 55 2

NARODNI BIOSKOP Telefon 300 Telefon 300
Ma vasárnap utoljára!
Maciste attrakció. Szenzációk szenzációja.
Az eddig megjelent legizgalmasabb Maciste szenzáció.
MACISTE és A SEIK
Rendkivül izgalmas keleti kalandor szenzáció 7 lebilincselő felvonásban.
Főszerepben MACISTE az erő királya
Előadások kezdete: 2, 4, 6 és fél 9 órakor
Délután 2 órakor féláru ifjusági előadás.

Kiadó uri lakás, 2 szoba konyha, speiz, azonnal átvehető. Cim a kiadóban. 3575

Vidéki hölgyek és urak ékszerjavitást és drágakőfoglalást megvárhatják Blahánál. Subotica. Edénypiac. 2453

UJ KOZMETIKAI szalon nyilt meg (Strosmajerova ul. 8. I. em. huspiac), ahol Papné a már eddig bebizonyitott biztos eredménnyel végez szépségápolást. **Elismert jó kenőcsök,** Szeplő, májfolt, szemölcs és hajszálak eltávolitása. 1021

Patkánin patkányirtószer doboza 15 dinár. Kapható minden gyógyszertárban és drogériában, továbbá a Torontáli Agrárbanknál Veliki-Bečkereken. 1701

Mindenkinek tudni kell, hogy Szuboticán a legszebben vasalnak Piukovics-féle gőzmosodában. I. kör. Vilsonova ul. 16. Fazekas-ház. 2808

Ne mulassza el az alkalmat. Női kézitáskák finom bőrből 30 dinártól. Női harisnyák nagy választékban. Selyem nyakkendők 28 dinártól. Férfi ing, prima anyagból 75 dinártól. Jó minőségü férfi zokni 15 dinár. Gyermekcipők 30 dinár. Duplán varrott szandál minden számban. Vujkovics János (volt kis bazár) Rudićeva 3.

Szalmakazalozók, kazalozók, láncok, szalma- és töregrázó tengelyeket jutányos áron készit. L. Fuchs gépmühelye Kula. 813

Jóforgalmu péküzlet kiadó, esetleg házzal együtt eladó Cim a kiadóban. 3352

Forgalmas vasuti vendéglő vendégszobákkal, inventárral együtt azonnal bérbeadó esetleg eladó is a Vel. becskereki öreg állomással szemben. Érdeklődni lehet a tulajdonosnál, Schreiner Antal Nakov. 3360

Bácskai malom összeköttetését keressük, ahonnan állandóan egyöntetü kifogástalan lisztfajtákat kaphatunk. Havi szükségletünk egyelőre két vagon. Kassza vevők vagyunk. — Mintázott ajánlatokat kérünk Konzumna Zadruga, Susine-Giurdienovac. 3435

Bérbeadó Feketić központján 40 vagonos gabonaraktár, irodával, bevezetett telefonnal, 3 szobás, 2 konyhás lakással, villanyvilágitással, több évre is. Gabonakereskedőnek lisztcserélő darálómalmosnak igen alkalmas. »Bömches« ügynöksége, Bačka-Topola. 3486

Üzlethelyiség május 1-re, esetleg augusztus 1-re kiadó. Puk. Krupeževića (volt Rudics) ucca 4. sz. alatt. Bővebbet VII., Zmaj Jovina ucca 4. a háztulajdonosnál. 3490

Bérbe vennék használt, jó karban levő zongorát vagy pianinót. Cim a kiadóban 3536

Apolló Novisad
Április 8, 9, 10-én
Manfred Noa világraszóló rendezése
Az elsülyedt flotta
Részletek az angol-német hadiflotta ütközetéről Skageraknál
7 felvonásban
Főszereplők:
Bernhard Götzke,
Agnes Esterházy,
Henry Stuart
Nils Asther
Felejthetetlen élmények

Iccést keresek. Hugo Weisz. Subotica. 3524

Mindenkinek tudni kell, hogy Subotićán legolcsóbban a gyümölcspiacon, Földes Samu ruhaáruházában vásárolhat. Férfi divatöltöny már 525 dinártól, kamgarn és koverkó öltöny 750 dinártól, Fiuöltöny 425 dinártól, gyermekruha 225 dinárért, férfi szövetraglán 625 dinártól, koverkóból 800 dinárért, elegáns szines bőrkabát 750 dinártól, gummiköpeny 235 dinártól, szövet gummiköpeny vagy koverkó 425 dinár, női divatköpeny már 475 dinártól, koverkóból 725 dinárért férfi esőköpeny, erős, kifordítható, két oldalon viselhető, 450 dinártól, munkásöltönyök és köpenyek 150 dinártól. Saját érdekében ügyeljen a cimre. Vidékre utánvéttel, meg nem felelés esetén a pénzt visszaadom.

Kiadó Subotica központján bolt, mühely, nagy pince, uccai szuterén pince, üzletnek, mühelynek is alkalmas. Bővebbet dr. Blumnál. Használt butor és villanyluszter eladó. 3560

Kiadó azonnalra két butorozott szoba, esetleg konyhahasználattal. Cim a kiadóban. 3561

Berendezett füszerüzlet esetleg más üzlethelyiségnek is kiadó. I. Trenkova ul. 1. 3574

Előnyomdát 1037
legujabb rajzokkal fölszerelve
olcsón szállit
Bleier Márk
I. Jugosl. Előnyomda Berendezési Gyára
— SENTA —

Perzsa szőnyegek olcsón eladó. Knjaza Mihajla ul. 7. 3237

November 1-re 3—4 szobás lakást keresek beltéren, lehet konyha nélkül, esetleg megfelelő lakásrészt vennék. Cim a kiadóban. 3496

Beltéren szépen butorozott szoba kiadó. Cim a kiadóban. 3532

ארטה. כשר של פסח
Husvéti
Stühmer-féle csokoládé és minden egyéb füszeráru, valamint vörös és fehérbor 3517
Erössi Géza cégnél
... Rudića u. 1.

Munkásmozgalom Palesztinában

Gazdasági krizis és munkanélküliség

A palesztinai zsidó munkásszervezet *élén nem egy elnök, hanem egy vezértitkár* áll. A vezértitkár a külföld előtt is jól ismert Ben Gorion.

Hozzá, mint legkompetensebb faktorhoz fordultam, hogy a nyilvánosság számára felvilágositást kapjak a palesztinai munkásság helyzetéről.

A központi szervezet végrehajtó bizottsága Tel-Avivban, a rechov Jehuda-Halevi 33. szám alatti épület első emeletén székel. Itt székel Ben Gorion, aki huszonegy éve hagyta el Európát.

1920 decemberében alakult a *Hisztadrut-Haovdim-Haivrim Be erec Israel* (palesztinai zsidó munkások országos szervezete).

A Hisztadrutnak akkori megalakulásakor összesen 4.400 tagja volt, mig ma tagjainak létszáma 22.440.

A Hisztadrut tagjainak nagy része, ellentétben a külföldi munkásszervezetekkel, nem ipari hanem a mezőgazdasági mukás és maga a szervezet is ezen foglalkozási ág kitanulására és a benne való elhelyezkedésre fekteti a fősulyt. Mintegy hatezer tag él mintegy negyven kirneában (közös gazdálkodásban, közös háztartásban) és mosávban (faluban). A földet a zsidó nemzeti alap — a Keren Kajemet Lejiszrael bocsátja rendelkezésükre.

Palesztina nem az első krizisét éli ma. 1922—23. évben szintén volt egy krizis, de nem volt oly huzamos ideig érezhető, mint ma. Annál is inkább, mert az akkori taglétszám nem tett ki többet, *mint nyolcezret*, a munkanélküliek száma pedig kétezret, a mai hétezerrel szemben.

A krizis leküzdésére a szükséges anyagi eszközöket a saját tagjaitól igyekszik megszerezni a Hisztadrut. És pedig oly módon, hogy azok a munkások, kik valamely munkánál napi nyolc órát dolgoztak, ezentul csak hat órát dolgoznak, ezáltal harminc százalékkal növelik a munkáslétszámot. A hivatalnok tagok pedig két napra eső fizetésüket adják erre a célra a tagsági illetékeken kivül.

A Hisztadrut vezetősége ezenkivül állandó tárgyalásokat folytat a kormánnyal a Hanhalat-Cionittal a Keren-Kajemettel, a városi és egyéb közintézményekkel és ennek eredményeképen rövidesen megkezdik különböző közutak renoválását illetőleg uj utak épitését. Ezek közül mint jelentősebbeket ki kell emelni a Tel—Aviv—Petach—Tikva közötti ut épitését, amelyet már meg is kezdtek. Külnö érdekessége ennek az utnak, hogy husz méter széles lesz. Ugyanis tervbe van véve egy villamos vasut épitése, amely Tel-Aviv és Petach-Tikva között fogja a forgalmat lebonyolitani. Azonkivül a közeljövőben kezdenek hozzá a Tel-Aviv—Sarona, Rison-Lecion—Rechovot közötti ut épitéséhez.

Tervbe van véve Nurisz és Nahalat között negyvenezer dnuámnyi területnek vizzel való ellátása, amely munkálatok szintén hat-hétszáz embert fognak munkához juttatni.

Haifa közelében rövidesen hozzáfognak hatvan-hetven ezernyi dnuám föld lecsapolásához. Ebből tizenötezer dnuámon fog felépülni a Schehmat-Ovdim — munkások városrésze. — A Rutenberg-müvekkel kapcsolatban a Jarkon mentén huszezer dnuám területet fognak narancsosnak ültetni.

Tel-Aviv városa 15.000 fontért épittet különféle utakat és szükség munkakat.

Azonkivül tervezik a Kison-folyó torkolatának kiszáritását, melyre tizenkétezer fontot irányoztak elő.

A nemrég lezajlott munkás nagygyülésen ezerötszáz munkanélküli foglalkoztatását kivánták Hanhalat Cionittól, de az akkor hozott éles hangu javaslat még a bizottság előtt van döntés végett.

Palesztinában 31.836 munkás van. Ebből a Hisztadrutnak tagja 22.440. Ezek iparágak szerint a következőképen oszlanak meg:

Mezőgazdaságban	5424
Épitő iparban	2817
Napszámos	6254
Textil és ruházati cikkek előállitásánál	1651
Elektromosságnál, bányászatnál	1724
Faiparnál	1412
Fuvarozásnál, szállitásnál	631
Élelmezésnél	611
Papir-, nyomda-iparban	391
Tisztviselők	1749
Tanitók	495
Gyógyászatnál (orvosok, ápolók)	554
Egyéb szakokban	773
Háztartási alkalmazottak	1154
Tanoncok	94

A munkanélküliek fő kontingensét az épitőipar adja, ami a mostani krizissel, valamint a bevándorlás stagnálásával van összefüggésben.

Husvétkor lesz a munkások országos kongresszusa Tel-Avivban a következő tárgysorozattal:

1. Gazdasági helyzet.
2. Telepités.
3. A Hisztadrut mezőgazdasági munkája.
4. Különböző szakmunkások értekezlete.
5. Tarbuth (kultur) munkák.
6. Az Arab munkásokkal való viszony és együttmüködés.

Tel-Aviv, 1927. április.

Hoffman

Irodalmi levél

Irta: Baedeker

Nem csodálom, hogy tisztelt barátom a magasztalás hangján ir a Thomas Mann mindenképpen nagy — a méreteiben gigantikus s a koncepciójában hatalmas — regényalkotásáról: a *Varázshegy*-ről. Az elolvasása (irja ön) felejthetetlen és izgató élmény, s ön ugy érzi, hogy aki a lapjait falja, stációt, sőt egyéniséget változtat: ott találja és képzeli magát egy csodás-varázsos tisztalevegőjü magaslaton, a csöndeséletü és csöndes halálthozó *Zauberg*-en, egy szigoru obszervanciáju szanatórium fölényes orvosai mellett, bizakodó gyógyithatatlan betegek közt, zsarnokoskodó ápolók társaságában, maximál-hőmérővel a hóna alatt vagy a szájában, hipokondrizálva az egyik fertályában, hencegve-reménykedve a másikban... Csak helyeselhetem azt az elhatározását, hogy az ujabb regényirodalomnak a hosszaságban is rekordtermékét (a Jean-Christophe óta nem irtak ily terjedelmeset) még egyszer akarja olvasni, s igy megrögziteni kivánja emlékezetében azokat az értékes részleteket — gyönyörü leirásokat és mélyelméjü vitatkozásokat —, amelyek a regény (egyébaránt elég sovány) meséjére kiváncsi olvasónak a sietsége folytán ott gyökeret nem verhettek. Igen, olvassa el ujból, — többet fog tanulni belőle, mint nem egy u. n. tanulságos müből és többet fog élvezni, mint egy tucat divatos regényből.

Óh, mily gyönyörüség *másodszor* olvasni egy könyvet, amely tizszeri elolvasásra is méltó, s mennyire fáj nekem, hogy én már a legjobbat s a legszebbet se élvezhetem kétszer, mert öreg vagyok ahhoz a reménykedéshez, amely azzal biztatott mindig fiatalkoromban, hogy a kedves könyveimhez, a szivem litteraturájához, a lelkem olvasmányához időnkint visszatérhetek. Aki már csak oly keveset olvashat, az nem engedheti meg magának az időpazarlást, amelyet az ily »visszatérés« jelent. De ön még fiatal, még sok olvasóesztendő előtt áll, — vegye hát elő még egyszer a Varázshegyet, s akkor talán majd magától is rájön, mennyire nincs igaza abban, amit — egyetlen kifogásként — a monumentális regényóriás ellen hangoztat. Azt kifogásolja a levelében, amely egyébaránt tele van a nagyszerü és nálunk is népszerü szerző dicsőitésével, hogy Mann csupa betegeket szerepeltet a két kötetében és állitja, hogy ez árt a mü szépségének, mert hiszen — idézem önt — »a betegség csuf és kellemetlen dolog, s ami rut, az nem lehet fölemelő és igazán esztétikai hatással, hogy a közönség idegeire is tekintettel kell lenni az irónak, aki tudhatná, hogy az olvasó szivesebben gyönyörködik az egészséges férfiban és a normális nőben s az egészséges, becsületesen érzéki szerelemben, mint a *morbidezza*-ban, a tébécés férfiban, a hervadó nőben és a sápadt, jövőtlen szerelemben.«

Az ön példája bizonyitja a legékesszólóbban, hogy olyan olvasó is akad, aki élvezni tudja — sőt ujból akarja olvasni azt a regényt is, amelynek a szereplői szanatóriumban laknak, köhögnek és ritkán gyógyulnak meg. Ám azért, nem tagadom, a közönség nagyobb része bizony jobban szereti az egészséges, szélesvállu, domboru mellkasu férfialakokat az irodalomban is s a sportlady-ket a novellákban, mint a betegeket, szenvedőket s a halállal eljegyzetteket, de hát az iró — főleg, ha ő maga léhaságmentes és nem a *livre du jour*-t leső fölületes emberek-nek ir — nem sokat törődik azzal, hogy a nyájas olvasójának vagy a szépséges olvasónőjének milyen regényfigura tetszik. És én nem tehetek róla: *ezek* az igazándi irók s ezeknek a könyvei azok, amelyek bár nem azzal a célzattal készültek, hogy *a nap olvasmánya* legyenek, **mégis — mert végül kijön az igazság — nagy példányszámban fognak.** *Végül*, — mert eleinte elmaradnak a divatos szépirodalom termékeinek a gyors iramától, de később, amikor emezeket az efemeridákat már rég elfeledték, e nemesebb müvek folyton uj meg uj kiadást érnek. A Varázshegyet na még üti a »Szökék előnyben« cimü játékos tréfaság, egy-egy Dekobra-könyv s némely Rosny-féle kokottregény, de huszonöt év mulva ezekre már csak a mai olvasók (akkor már öreg bácsik és nénik) fognak emlékezni, a »Zauberberg«-et pedig az akkori fiatalság is élvezi majd istentudjahányadik kiadásban, bár a benne szereplő és betegeskedő hölgyek távolrul se olyan csinosak, formásak és egészségesek, mint a hálókocsik madonnája, meg a Rosny ur szenvedelmes és győzedelmes kurtizánja.

Igen, itt a regény szép, amott pedig a regény szereplői szépek, itt a regény egészséges alkotás, amott annak a hölgyei egészséges »küllemücк« s az előbbinek az irója a halhatatlan. Mann ur tudta, hogy mit csinál, s tudja, amit ön nem akar tudni, hogy a rut is lehet széphatással, amint ezt Karl Rosenkranz az ő hires tanulmányában *(Die Aesthetik des Hässlichen)* meggyőzőleg bizonyitotta. Ami pedig az olvasók idegeit illeti, óh, azokat ne féltse a szanatóriumi doktorok féltudós egészségügyi és bonctani fejtegetésétől, sem a bepakkolt tüdőcsucshurutosoktól s azoktól a halálesetektől, amelyek a varázshegy gyógyintézeteiben is épp oly elkerülhetetlenek, mint a többi kórházakban. Az az olvasó, akinek az idegei négynél több esztendeig győzték a harctéri tudósitások borzalmait, városok égését, müemlékek pusztulását s az embertestvérek százezreinek a »hősi halál«-át s most »érdeklődéssel« lesik a khinai fölfordulásról szóló izgató hireket, annak a jó urnak az idegrendszere kibirja azt az életvergődést és halálfelélkészülődést is, amit a Thomas Mann egyik-másik plasztikusan rajzolt beteg figuráján van alkalma végigszemlélni. Avagy az a különös körülmény izgatta önt e regény olvasása közben, hogy a betegek, akik itt a halál előszobájában szenvednek, önnek nem személyes ismerősei, még csak nem is valóban élő lények s csak a szerző képzeletének a fantáziás szülöttjei? Ugyan menjen! Hiszen ön tegnap is jóizü kártyázásközben értesült egy régi iskolapajtásának sok szenvedés után bekövetkezett haláláról, s ön a szomoru hiren csak annyira se ijedt meg, hogy renonszot csinált volna, ma pedig kedélyes kapucinerezés mellett olvasta a khinai harctér ijesztő bulletinjét, s még a kávéskanala se rezgett a kezében...

Bele kell nyugodni, tisztelt barátom, hogy sok szenvedés van a világon s hogy az irodalom, amely az élet képe (szinte: az életképe), szintén tele van e szenvedés rajzával.

S ezt a »Zauberberg« irója ugy festi, mint előtte valmi kevesen, — csak öneki magának sikerült ez egyszer talán még jobban, a *Haldi Velencében* cimü müvészi elbeszélésben, ahol a megsemmisülés felé sietö novellahöst szerető szánalommal kisérjük utolsó utjain, nem kevesebb érdeklődéssel, mint a Varázshegy Joachimját, aki meghal és Castorpot, akit mindvégig féltünk a haláltól. Persze, Otto Julius Bierbaum vagy más humorista-iró az ő témáját másképpen dolgozta volna föl. Nála a Varázshegy szanatóriumában csupa egészséges (és legfeljebb képzelt beteg vendég foglalta volna el a szobákat és a Liegeplatz-okat s ebből a fura helyzetből pompás szatirát és mindenképpen mulatságos olvasmányt varázsolt volna elő az elmés iró. Ám az egészséges realitásu Th. Mann épp azzal találta fején a szöget, hogy költői képekbe csoportositotta a betegházi (rendesen elég prózai) jeleneteket és chiar'oscuro-ban festette meg a szomoru betegek portréit. — s itt az ő nagy diadala. Sötétes képeivel az olvasót még se szomoritja el, mert a müvészet mindig derült, még akkor is, ha betegeket ábrázol. A beállitás szépsége széppé teszi a magában vigasztalant...

Az irodalom, amely a kivételes tipusoknak s a még kivételesebb jellemeknek a találkozóhelye, tele van betegekkel, *mert hiszen ezek a kivételek mégis csak* érdekesebbek, mint az egészségtől duzzadó, az életben pompásan bevált, de a litteraturában kevésbbé helytálló emberpéldányok, amelyek egyikéről Heine — a kivételes szellem és a kivételes beteg — borzalommal mondta: »az ilyen nagyon is egészséges pasas közelebb áll az állathoz, *mint az emberhez*«. Ez persze beteges tulzás, de bizonyos, hogy a szépirodalom hálásabb témákat, érdekesebb alakokat és alkalmasabb jellemeket talál a betegek szenvedő köztársaságában, mint az egészségesek élvező táborában. Már csak azért is, mert az ember többféleképpen lehet beteg, mint egészséges. Alig van *két egyforma beteg* (ezt mindeu individualizáló orvos beösmeri), és roppant sok az ember, aki egyformán egészséges. Az Oblomow-val szembehelyezett ösegészségü Stark bizony távolrul se érdekli annyira az olvasót, mint a beteg Olomow, aki eredetibb módon beteg, mint aminő módon egészséges az ellentéteképpen *beállitott német*.

Az egészség kétségkivül a legértékesebb földi kincs, s a boldogságnak és megelégedésnek is a legfontosabb föltétele, s akik a legdrágábbak nekem, azoknak makulátlan egészséget kivánok elsősorban és teljes szivvel. De az egészségben van valami prózai, amivel nem akarok *semmi rosszat mondani* róla, hiszen a prózai dolgok, ha nem is olyan szépek, mint a költőjek, nagyon jók és sokszor jobbak a költőieknél, például a jó ebéd, a vagyonosság, a zsiros hivatal, a tekintély és — the last not least — az egészség maga. Csak azt akartam jelezni, hogy az életben gyakran s az irodalomban mindig érdekesebbek a betegek az egészségeseknél és ha az irodalomban nem is mindig életteljesebbek, de bizonynyal — költőibbek. Hamlet határozottan érdekesebb Rosenkrantznál és Guildensternél, sőt Claudius királynál is, aki bizony olyan erőteljes és egészséges, amilyen csak egy »mosolygó gazember« és kiméletlenül brutális »Übermensch« lehet. És Oblomow és Raszkolnyikow, a Karamazoffok és Macbeth meg Nyls Lyhne, Maria Grubbe és Renée Mauperin, Ofélia meg Hedda Gabler, s a többi beteg dráma- és regényhösök mind-mind jóval poétikusabb lények, mint a velük szemben álló, hadakozó és őket végül is legyürő szürke — de *nagyon* egészséges — emberiség.

Az életnek a betegei is — a müvészek, a költők, a nagy becsvágyók, az eszmemártirok, a forradalmárok, az elvhüek, a lovagiasok, az altruisták, a nemeslelküek, akik (nem tehetek róla) mind költők is egy kissé — érdekesebbek, mint az egészséges tömeg, amelyből kiválnak s amelyet mint geniálisan odadobott szinfoltok tesznek tetszetősebbé... Mindenkinek egészséget, jó egészséget kivánok, — tudom, hogy az egyén csak ugy lehet elégedett, boldog, ha a teste-lelke egyaránt bacillusmentes. — De az emberiségnek mégis mentül több ily érdekes beteget kivánok. Mert ahogy az irodalomban ők a legsikerültebb alakok (majd azt mondtam: a legegészségesebbek), a legérdekesebbek és sokszor a legrokonszenvesebbek is, azonképp az életben az efféle betegek: a *nagy jóttevők*, a bátor ujitók, az okos fölvilágositók s a szabadsághősök. Ők maguk betegek, nem élnek oly soká, mint azok az egészségesek, akikkel jót tesznek, — néha tragikus véget is érnek, — de szükség van rájuk, szükség van a betegségükre, szükség van a tragikus sorsukra, amely haladást, boldogságot és egészséget jelent a többieknek.

Szóval: éljen az egészség! De éljenek azok a betegek is, akik ennek az egészségnek a föltételei, a biztositékai és a jóltevői!

Régi nyáj

Barna jégcsap lóg a csillagokról s a törött hold fürészfoga a fölhők husába csap. Alant füstölnek a kalapált forró vasbetük, tüztől dagadtan: Ostor? vagy Szeretet?

Estéje megvert századoknak, valami kin csavarja és a sötétség lisztjét őrli belőle. Fekete tej az utakon, bundás nagy békével, nagy idővel, amikor ezer kürtön kezd trombitálni a láz.

Ezüstárbócos hajók szállnak az éneken, lonnyadt zászlójuk a szomjas lélek selyme. Izgalmukat a csönd poshadt sebébe zárják s találgatva rebesgetik: hol üthet rést a szem.

A moszat lidérclángot ásit, de a friss szivek gyolcsára foltot éget a lépni kész dölt irás sanyaru üszke az ives agyba hegyesedő kérdőjellel.

Örök szavazás, mázsás megfontolások, ijedelmek. Minden században átszivárognak a betük a bársony itatóson: hátha javultak, hátha látnak, hátha hisznek, hátha akarnak? És egy a válasz: uj ostort a régi sebre.

BERÉNYI JÁNOS

ALBUM

És.. mégis.. kacérkodnak a nők!.

Körülnéztem a pesti uccán, megtudni, vajjon hogyan állunk a legujabb erkölcsrendelet vonatkozásaiban a nőkkel?! Miként találják bele magukat a hires megszólitási tilalom védőköpönyegébe? Vajjon megbecsülik-e ők is az uj rendeletet, amely miattuk van, amelyről mostanában oly sokat beszélnek s amely szinte pellengérre állitja a magyar férfit, mint hirhedt és veszedelmes aszfaltbetyárt?...

Az első nő, akire hálómat kivetettem, a Nagykörúton sétált. Nagyon elegáns volt, szinte már a felső tizezrek határán. Egy majolika-kirakat előtt állt meg. Jobbról mögötte helyezkedtem el. Merően egy pontra nézett. Rögtön láttam, mi az az egy pont. Egy majolika váza volt, amely egy bokor körül ugrándozó nymfákat ábrázolt. Teljesen meztelen nymfákat! De milyen meztelenek voltak! És emellett — teljesen müvészietlenül meztelenek. Én is merően néztem. Aztán, mintegy delejes érzéstől, hirtelen hátratekintett. A szemünk találkozott. Őnagysága elnevette magát. Majdnem hangosan... Aztán többizben rámpislogott... Éppen csak, hogy meg nem szólitott...

Tiszta lelkiismerettel megállapitottam, hogy ennek a hölgynek semmi szüksége arra a bizonyos erkölcsvédelmi rendeletre! Otthagytam.

A következő nő egy kis masamód volt. Ott lépkedett szegényke, óriási körülszijjazott kerek kalapskatulyát cipelve. Csak a filmeken láttam eddig ily malomkerék-nagyságu kalapskatulyákat. Nehezen cipelte szegény, hol letette, hol felemelte, a végin a fejére helyezte, mint valami tejesköcsögöt. Láttam, hogy a villamosmegálló felé igyekszik s már rég ott lehetne, ha... no igen: ha valaki segitene neki... Én oly szivesen odaléptem volna hozzá: ne erőlködjék, lányom, gyerünk, majd én odaviszem magának azt a malomkereket a megállóhoz... És láttam segitségtelen tekintetéből, hogy oly szivesen venné... De — ott áll a lovasrendőr, meg a közlekedési rendőr... megkockáztathatom én a botrányt? Elvégre, feleséges ember vagyok...

A harmadik nő tipikus polgári nő volt, olcsó eleganciával, igen magas fasarku pezsgőszin félcipőben — a sárban. Lenge és felettébb kurta szoknyában, efölött a kurta szoknyát és a testszinü harisnyát pillanatonként szóhozjuttató, jobbra-balra szétnyiló köpenyben. Egészen melléje kerültem s mellette mentem tovább. Ez már kissé kockázatos dolog volt! Először szigoruan nézett rám. Aztán kacéran. Aztán barátságosan. Azután — mosolygott. Aztán lejtette a zsebkendőjét. És gyermeki csudálkozás ült ki az arcára, hogy nem sietek a zsebkendőt fölemelni. Megvető pillantással mért végig és a faképnél hagyott...

Somlyó Zoltán

Jovan Ducsics költeményeiből

AZ ÉN DALOM (Moja poezija)

Csendes mint a márvány, hüvös mint az árnyék,
Sápadt mint a leányzó, kit az álom ringat.
Hadd a mások dalát, hadd terjesszék, zengjék
Durva rimaszájak piszkos uccahosszat.

Nem aggatok rád én gyöngyöt, drágakövet,
Hanem sápadt rózsát tüzök fürtjeidbe:
Legyél széditőn szép, tessél mindenkinek,
De gőgös is legyél a profánnal szemben.

Fájdalmaid miatt legyél bus, szomoru,
Ne kolduld a vigaszt, ha feletted boru.
A lázas tömeget szeliden vezessed.

Nyers, kiváncsi fényben közönyösen álliál.
Drága köntös helyett ködruhában járjál,
Titkos omlós fátylak takarják a tested.

A MULT (Prošlost)

Te vigaszt keresel. De vigasz az nincsen:
Mit vigasznak hivnak, az feledés csupán:
Az igaz fájdalom nem szünik meg sosem.

Álom és valóság ingatag határán
Szenvedés Angyala fáradt fejed felett
Merev arccal virraszt, ül hidegen, némán.

S te csak vársz és vágyol. De azt el ne feledd.
Hogy nem üres még az örömmel telt pohár.
Mérges, förtelmes gunyt kell még hörpitened:

Örök, isszonyasos multunk még visszajár
Ijedt emlékekben, álmatlan éjeken
Mint rab lánc-csörgése, olyan a hangja már

Durva napok jönnek s nem lesz több kegyelem.
Mindegyik szivedből akar egy darabot.
Szegény szív menekül, vergődik szüntelen.

Menekül lihegve, mint tolvaj, ki lopott,
Fel a végzet-csucsra fázva, lakón árván
S fent kinyujtod karod s igy kiáltasz: Napot!

Igy megy el az élet cél, szerencse hiján
Görnyedt háttal viszed bus, könnyes sorsodat
És nincsen megoldás, szenvedni kell némán.

Fejünk felett rivó, huzó hollócsapat
Nem tépi szét multunk átkos kötelékét,
Mult Meduza arca nem enged, ránk tapad.

HAPLEMENTE (Zalazak sunca)

A nyugati égbolt rézvöröshe rezdül,
Olvadt bibor uszik a folyónak tükrén,
Tülevelü erdő setétjén keresztül
Lappangó parázsként izzik át a tüzlény.
Mesze valahol egy vizimalom bug még
Fáradt, rekedt hangja olyan busan hallszik,
S az alkony ölében, ahol csupa láng ég,
Már a tavirózsa hullámpárnán alszik.

Ismét hát egy este... Olyan az érzésem,
Hogy valahol messze, az ég peremén
Tengereken tul, az alkonynak csendjében
Smaragdos erdőnek komor, sötét mélyén
Vár engem az igaz, ismeretlen asszony,
Sápadt mint a vágy, a fején brilliáns ég
Végtelen a buja, ül s rám gondol folyton,
S a kis házban busong a néma sötétség.

Oceán nyulik el a kertek tövében,
Sirályok repülnek a szikla odúból,
A rózsa elfonnyadt a bokorban régen
Az erdei szellő bus nótákat dudol.
Két hatalmas szfinksz néz az est kohójába
Őrzik a bus asszonyt, ki könnyeit ontja
És a tenger messzi, tiszta azurjába
Belehull a napnak fáradt tüzkorongja.

Nem tudom, hogy hivják, arca ismeretlen,
De most minden vágyát teljesitném néki.
Sápadt ajkairól hüségeskü rebben
Hüsége hatalmas, halálos és égi . . .
Ne mondjátok sose: nincs igy valójában,
Hogy mindezt a szivem hazudta magának!
Mert akkor én sirok, sirok egyfolytában
S engem többé sose vigasztalhatnának.

Forditotta SZENTELEKY KORNÉL

Hét év Szibériában

Husvétra megje en k Grób Imre könyve

A *Bácsmegyei Napló* olvasói bizonyára emlékeznek még arra a szenzációsan érdekes cikksorozatra, amelyben *Grób* Imre volt huszárkapitány számolt be Oroszországban átélt szenvedéseiről és tapasztalatairól.

Grób Imre oroszországi élményei Budapesten a Franklin-társulat kiadásában könyvalakban is megjelennek. A könyv, amelyhez Szász Károly irt előszót, husvétkor jelenik meg s Jugoszláviában a Minerva-nyomda utján rendelhető meg.

Alább közöljük Szász Károlynak Grób Imre könyvéhez irt érdekes előszavát.

Az itt fekvő könyv egy sokat szenvedett, de a legnagyobb nyomoruságok és megaláztatások között is igazi férfiui erővel és méltósággal megáldott embernek őszinte, közvetlen megnyilatkozása.

De nemcsak ennyi. Ez a megnyilatkozás egy valóban hivatott tollnak müvészi munkája. A könyv szerzője eddig — tudomásom szerint — nem foglalkozott irásmüvészettel. A kardot — mint katona — tudta ugyan forgatni emberül, de arra talán maga sem gondolt soha, hogy valaha iróvá legyen. És ezzel a könyvvel azzá lett. Több a mükedvelőnél, mert sajátos irói egyéniség bontakozik ki e müben — akár felfogását, akár stilusát tekintjük. Előadásának formái — minden mesterkéltség, minden cikornya nélkül — olyan tetszetősek, olyan megkapóak, hogy ilyeneket csak Isten-adta irói tehetség tud produkálni.

A világháboru hadifoglyai közül többen megirták már élményeiket, tapasztalataikat, szenvedésüknek megrázó történetét — de talán senki sem tudott értékesebb munkát nyujtani a közönségnek, mint ennek a könyvnek irója. Olvasva ezeket a lapokat, az ember sok helyen hajlandó volna azt hinni, hogy a költői képzelet, a messziről jött ember nagyotmondása szinezte ki az elbeszélést. Ám aki ismeri a szerzőt s tudja felőle, hogy az igazmondásban is milyen talpig férfi, az nem fog kételkedni abban, hogy könyvében nincs tulzás, nincs egyoldalu beállitás, nincs elferditės, hanem a szintiszta igazságot rajzolja az iró s ennek megfelelően váltakoznak a képen rikitó szinek, rettentő sötét foltokkal.

Azt azonban már az iró müvészi erejének tulajdonithatjuk, hogy könyve — elejétől végig — lebilincselően érdekes. Igaz, hogy a szibériai hadifoglyok életében végtelen sok egyformaság és egyhanguság uralkodott, de az iró olyan pompásan tud embereket és viszonyokat jellemezni, helyzeteket vázolni, apró részleteket is nagy elevenséggel előadni, hogy könyvét valósággal ugy olvashatjuk, mint valami érdekes regényt, amit — megkezdvén — alig tudunk kezünkből letenni.

Pedig hát ez a munka — nem győzöm hangsulyozni — szóról-szóra igaz történet, a maga minden szomoruságával, minden borzalmával. És éppen ezért a szerző nem csupán az olvasmány után vágyó közönséget elégiti ki, hanem a történetirás érdekeit is szolgálja könyvével, mert hiteles adatokat nyujt a világháboru történetéhez és lélektanához, miket a jövendő história-irója bizvást felhasználhat.

Melegen ajánlom tehát ezt a derék müvet mindenkinek, aki emberi sorsok és történeti korszakok iránt érdeklődik. Ez az ajánlás voltaképpen csak arra való, hogy valaki kezébe vegye a könyvet. Az első lapok után a könyv maga fogja ajánlani magát — s bármennyire elrémül is az olvasó, tudomást szerezve a szibériai fogolyélet rettenetességeiről, mégis nagy lesz öröme, hogy egy uj iróval ismerkedett meg, akit e könyvnek bizonyára elkövetkező méltó sikere talán további müvek irására is ösztönözni fog. Irói tevékenységével remélhetőleg nemcsak magának szerezne lelki kielégülést, hanem gazdagitaná az irodalmat is, melynek — már első müvével — számottevő komoly munkásaként jelentkezik.

VESZTEGLŐ VONATOK A SÖTÉTBEN

(PÁLYAMUNKA)

... Köröskörül olyan fekete volt az éj, mint soha máskor. Az ijesztő, végtelen pusztán megbomlott sebességgel rohantak tova egymás mellett a vonatok. Csak meg-megvillanó ablakaik hasogattak bele a kormos éjszakába. Ám hirtelen hatalmas rándulás futott végig az összes kocsikon. S ugyanakkor félelmes roppanás hallatszott. Ütközők csapódtak egymásnak, össze-vissza csörömpöltek. Odalenn az acélkerekek között — elnyujtottan, végtelen sok apró recsegés-ropogás hallatszott. Mintha ezer és ezer csont összezuzódva, tovább töredezett volna dirib-darabbá.

Azután a száguldó vonatok hirtelen megtorpantak a nyilt pályán.

Benn, az egyforma kocsikban ijedten, elsápadva lebbentek meg a fénykupok. S az utasok elfelejtették kimondani az utolsó szót. Mindenki magábadermedten, várakozó nyugtalansággal lesett ki az ablakokon. Valahol kupéajtókat csaptak be. Azután érthetetlen csend támadt. S ezen a némaságon keresztül ugy szivárgott be hozzájuk végtelen messziről a nyugtalan mozdonyok egyhangu pöfékelése, mintha nagyon távol odakünn vesztegeltek volna titokzatos, tömör ködfalak mögött.

✸

Sok idő telt el s a vonat még mindig egy helyben állott.

Végre a kocsik alól halk kattogás hallatszott. Majd rugók nyikorgó összehuzódása. S érezni lehetett, hogy odalenn a kerekek lomha lassusággal körbefordulnak. De hirtelen csattanás hangzott fel. S az összegöngyölődő acélinak villámgyorsasággal pattantak vissza régi helyükre.

A megzavart kocsik egymásnak ütődve, zörömbölve hátráltak meg.

A gőzvezető csövekből kifulladt szuszszanás csapódott ki.

Odakünn messze a mozdonyok megegyszer felsisteregtek. S nehéz, pöfékelő lélegzésük többé nem zavarta meg az éjszakát.

✸

Valamelyik kocsiban nagysokára ablakot rántottak fel. Majd bátorhangu kérdés vágott bele a csendbe.

— Mi az? Mi történt?

De nem adott senki sem választ.

A pályatesten nem látszott sehol sem lámpafény.

Az ablakban álló utas várt egy kissé. Ugy tetszett neki, hogy valaki a sinek mellett halkan felfelé jön. Azután hirtelen megáll.

— Ki az? — kérdezte ujból.

Ám választ ezuttal sem kapott.

Feszülten várakozott. De az éjszaka halotti csendben feküdt körötte.

S egyszerre megborzongott a nagy hallgatástól s annak megérzésétől, hogy a vonatot a nyilt pályán magára hagyták.

S az imént még közömbös, éjszakai táj hirtelen megváltozott. Nesztelenül hullámzott fel körülötte egy süppedékes, titokzatos, fekete pusztaság — idegen, nehéz levegőt lehelve — s ismeretlen, különös szagot árasztva szét. S a sötétségből guggolva, ugrásra görbülve leselkedett ki a lélegzetfojtó hallgatódzás.

S tovább meredt az éjszakába, kalodájába szoritva egy felkerekedő, névtelen rémületnek. S egyszerre csak azt érezte, hogy a fekete csendből idegen nézésü, sápadtságszivó szemek tapadnak arcára.

Borzadva csapta fel az ablakot.

A kivilágitott kocsisor pedig, mint halottas, kisértetvonat vesztegelt a végtelen pályán.

Az emberek szótalanul üldögéltek a kényelmetlen fapadokon, a rémület jeges páncélruhájában.

Tudták, hogy ezen az éjen valami történt. De hogy micsoda, azt képtelenek voltak elgondolni. Senki sem erőlködött, hogy beszélni kezdjen. Érezték nyelvük tehetetlen bénaságát. S belemeredtek sorsukba.

De mindenki lelkén áthuzódott a sejtelem, hogy ez az éjszaka nem fog többé elmulni — s hogy fejük felett ott lóg megakadva az ólomsulyu idő.

✸

Sokáig nagy csend volt.

Ám váratlanul messziről — mintha tompa, elnyujtott, emberi kiáltást hallottak volna.

— Hahó! Hahó!

S még távolabbról egészen haldokolva repült vissza:

— Hahó! Hahó!

Rettenetes acélgyürü huzódott az emberek szive köré. S a kihülő kocsikban verejtékezni kezdtek az arcok.

A szájak hangtalanul felnyiltak és sebesen mormolni látszottak valamit. Reszkető kezek emelkedtek fel s rángatódzó, görcsbetorzuló ujjak össze-vissza bökdöstek a levegőbe. Dühödten felfuvódó ajkak kiabálásra huzódtak és szétnyilva hangtalanul a semmibe pukkantak.

De a megváltó szó csak nem születhetett meg, mely mögé elbujva, bátorságra melegedhettek volna.

Az idő pedig állt egy helyben s állt, vesztegelt az elhagyott vonat.

✸

Most egyszerre még messzebbről felhangzott ujra, elnyujtva az előbbi kiáltás:

— Hahó! Hahó!

Könyörgő, vonagló fájdalommal szállott fel. Majd halálsóhajba hullott alá. De nem jött sehonnan sem reá válasz.

Az emberek megrendülve figyeltek fel ismét. Mindenki érezte, hogy odakünn a fekete, titokzatos pusztaságban egy elhagyott ember haldoklik.

S lelkük, mint egy sokfülkés érceterem, verte vissza ujból és ujból a kétségbeesett kiáltást. Hiába tapasztották kezüket dobogó szivükre, hiába mozgatta ajkukat hangtalanul felerőszakolt képzetek össze-visszasága — az idegen ember szava, alighogy elmerült, egy másik bérc siránkozással repült keresztül az éjszafokáról ismét nekilendült és reménytelen kán.

De végre elült a belső zaj. A fáradt utasok reszketve dőltek hátra a padokon. Az ajkak és kezek kinzó vitustánca abbamaradt. S az idegek mintha megnyugodtak volna.

Soká nem mozdult semmi sem. Ekkor ugy tetszett, hogy valaki odakünn halkan járkálni kezd. Egyformán, nem nagyon sietve — közeledett a veszteglő kocsisor felé. Néhol nesztelenül belesüppedt a dus pázsitba. De nemsokára megzörrent a pályaszél lefelé lejtő kavicsosa. Most hallatszott, amint megáll. Egy hangosabb dobbantás. A töltésre vetette magát. És hallatszott ujra, amint a léptek lassan megkoppannak a heverő köveken. Egy, kettő, három, négy... Halk nesz a kocsioldalon. Valami felfelé tapogatódzik, ablaküveg zörren. Vékonyhangu karcolás surol végig. Éles, kemény köröm. Mindenki egyszerre kifelé fordul. S iszonyatba torzuló tekintettel merednek a sötét ablakra, ahonnan üvegre tapadó sárga arccal és borzalmas szemekkel néz be reájuk a rettenetes Csend.

Szalome és a levágott láb

1.

A törvényszéki szolga becsoszog a főtárgyalási terembe a tálcával, amin a levágott láb fekszik.

Salome egész testében reszket.

Marek mérnök, aki a vád szerint bárddal lemetszette térdben saját lábát, hogy hozzájusson a négyszázezer dolláros biztositási összeghez, eltakarja az arcát.

Pedig a levágott lábat fekete tüll-kendő födi.

Szimbólikus fátyol.

2.

A láb titka...

Egész Bécs ezen vitatkozik: szándékosan vágta-e le Marek a lábát, vagy véletlen szerencsétlenség történt?

A bíróság itéletet fog hozni és eldönti a pört jobbra vagy balra. A levágott láb titka azonban az itélet után is titok marad. Ha felmentik Mareket, még nem oszlik el a gyanu, hogy a szerencsétlenséget szándékosan idézte elő és ha elitélik, mint csalót, mindig lesznek, akik elhiszik neki, hogy az öncsonkitás véletlenül történt.

3.

(Nekem különitményem van a Marek-ügyben: *nem Marek* vágta le a lábát.)

Salome — Frau Marek — tizenkét éves volt, amikor a villanyoson megtetszett egy öreg urnak. Az öregur hetvenkettedik esztendejét taposta, de ez nem akadályozta meg abban, hogy a kislányt magához vegye.

Salome szerint a hetvenkétesztendős csupán atyai érzelmekkel viseltetett iránta. Egyes tanuvallomások másként állitják be a dolgot. Tény az, hogy az aggastyán hamarosan belehalt az atyai szeretetbe. Egy hetvenkét éves ember ne hetvenkedjen.

A szivnek megvannak a maga jogai, Onkel Frisch azonban legalább két évvel lekésett erről.

Salome örökölt.

Viharos élet következik. A pénzt hamar elpuccolja. Egyik férfi a másik után. Végül Marek.

A mérnök jóval fiatalabb nála. Kölyök. Halálosan szerelmes. Feleségül veszi.

Az asszony? Azt hiszem, soha nem szerette. Szipolyozta. Inkorrektségekbe ugratta bele.

— Marekné mindig pénzért kinozta az urát — valja egy tanu — fenyegette, hogy elhagyja. Előttem is kijelentette, hogy nem akar ebben az unalmas fészekben élni, neki Párisban palotája lehetne.

A tanu nem hitte el, ugylátszik, a csinosnál nem szebb Mareknénak, hogy palotája lehetne Párisban, a férj azonban elhitte. Tudta, hogy Salome nem fog nyugodni addig, amig ez a vágya nem teljesül, s ha nem teljesül, faképnél fogja hagyni őt is, mint előző szeretőit.

Saját villájukban laktak, nagy lábon éltek, minden pénz kevés volt az asszonynak.

Milliárdokat kell szereznem, — ezzel a gondolattal feküdt le aludni minden este Marek mérnök.

5.

Egy találmányon dolgozott, a kormányozható rádión. Ez abból áll, hogy amit én a rádió-telefonba belebeszélek, azt ne hallja más, csak az, akivel az üzenetem közölni akarom. Szóval drótnélküli telefon. Marek pénzembereket keresett ehhez a találmányhoz. Talált is. Azok megvizsgáltatták a terveket és — jónak találták.

A mérnök kapott néhány százmilliót a kisérletekre. A pénzt felélték. Ha a találmány bevág, Marek milliárdos.

Marek azonban *tudta, hogy találmánya fabatkát sem ér. Svindli.* Csak azért csinálta, hogy pénzt csaljon ki a »kisérletekre«. Ma is azt hangoztatja azonban, hogy a találmány jó és egész a balesetig dolgozott is rajta szorgalmasan.

6.

Közben biztositotta magát baleset ellen négyszázezer dollárra. Huszonnyolcmilliárd osztrák koronára. Ilyen nagy biztositást még nem kötöttek Ausztriában.

S *aznap*, hogy a biztositási kötvényt kézhez kapta, levágta térdben a lábát.

7.

Ami ezután következik, az kész detektivregény s egy cikk keretében legfeljebb csak táviratstilusban lehet beszámolni róla:

Marekné kéri a biztositási összeget.

A biztositó-társaság nem fizet. Gyanusnak találja a baleset körülményeit. Marek polgári pert indit, viszont ellene bünvádi eljárás indul csalás kisérlete miatt.

Marek azzal védekezik, hogy egy fatönköt akart kettéhasitani, de a bárd lecsuszott és a lábát vágta el.

Szakértők megállapitják, hogy Mareknek kisérleteihez *valóban szüksége volt a fatönk feldarabolására* és a fatönkről, a rajta látható nyomok szerint, *csakugyan félrecsuszott a bárd.*

A lemetszett lábon azonban *nem egy, hanem négy vágást* találnak.

Viszont kiderül, hogy *a biztositó-társaság egy éjszakára ellopatta a levágott lábat* a törvényszéki orvostani intézetből, hogy szakértőjével megvizsgáltassa.

Egyes tanuvallomások szerint *ezt megelőzőleg csak egy vágás volt a lábon,* a másik három utólag került a csonkra.

A törvényszéki orvosszakértő megállapitja, hogy *mind a négy vágás egyidőből származik,* tehát mese, hogy hármat utólag hamisitottak a lábra.

Leleplezik a törvényszéki orvosszakértőt, hogy ő volt az, aki mint a biztositótársaság magánszakértője a kérdéses éjszakán megvizsgálta a lábat — harminc millióért.

Az orvostani intézet egyik szolgája *bevallja, hogy a biztositóintézet megbizásából ő metszette rá a három vágást a lábra.*

A szolga visszavonja a vallomást és beismeri, hogy *hamis vallomása megtételére Marekék vették rá* nagyobb összeggel. A Marek-házaspárt hamistanuzásra való felbujtás miatt őrizetbeveszik.

Megállapitják, hogy Marek *egyszer biztositotta a villáját tüz ellen, a tüz kiütött és a mérnök felvette a biztosiási összeget.*

Kiderül, hogy a biztositótársaságnak nincs összesen csak tizenhat milliárdja, tehát *a biztositási összeget, huszonnyolc milliárdot, ki se tudja fizetni.* Ilyen nagyösszegü biztositásnál a biztositóintézetek máskor viszontbiztositást kötnek a nagyobb társaságoknál. Ezuttal ez nem történt meg. *Marek hiába vágta le a lábát.*

8.

Most folyik a bünper a Marek-házaspár ellen. A védők és a vád képviselője több mint egy hete verekszenek pszichológiai tételeken. Marek annyira felesége befolyása alatt állt-e, hogy kivánságára lábát is fel tudta áldozni? Egy ilyen befolyásolható embernek lehet-e akkora lelkiereje, hogy levágja a lábát? Az, hogy négy vágás van a lábon, Marek ellen szól-e, vagy mellette; elképzelhető, hogy valaki, miután már háromszor megsebesitette a lábát, negyedszer is le tudjon rá sujtani? Gyanussá teszi-e az ügyet, vagy éppen ellenkezőleg, az, hogy mindjárt a biztositás megkötése napján történt a szerencsétlenség?

— Persze, hogy gyanussá, — mondja Marek védője — de védencem intelligens ember és nem lehet róla feltenni, hogy ha szándékosan vágja le a lábát, olyan ügyetlenséget kövessen el, hogy ne várjon néhány hónapig, hanem mindjárt az első nap levágja a lábát! Ez bizonyitja éppen a legklasszikusabban, hogy véletlenség történt.

— Ez igaz, — feleli az ügyész — de amilyen ravasz ember Marek, számitott arra, hogy nem teszik fel róla, hogy ilyen ügyetlenséget kövessen el és éppen ezzel akarta tettének a véletlen baleset látszatát kölcsönözni.

9.

Azonban: egy meglehetősen hosszunyelü és könnyü bárddal nem sujthat az ember akkorát a térdére, hogy a penge kettészelje a hust és a csontot, mert ilyen erős ütést csak nyujtott karral lehet a lábra mérni, viszont Mareknak — ha ő ütött volna — behajlitott karral kellett volna a lábát levágni.

A magam részéről bizonyosra veszem, hogy *Marek Emil lábát a felesége vágta le.*

(d. i.)

Emma Grammaticánál Eleonora Duse művészete örökösénél

Bécs, április

Bécsnek nagy művész-vendége volt. *Emma Gramatica*, az olasz szinpadon *Eleonora Duse örököse*, a mi igen nagy szó. A nagy Duse szellemi emlőin növekedett már apró gyermekkorában, vele kószálta egyizben a világot — régen volt — és most, a Duse halála után az ő jogos örökébe lépett.

Bécs otthonában, az Imperiál-szállóban fogadott a művésznő, aki, mikor megtudta, hogy magyar vagyok, mindjárt magyar vonatkozásu vallomással kezdte:

— Én tulajdonképen *félig magyar vagyok*. Nem tudok ugyan, sajnos, magyarul beszélni, de *magyar vér csörgedez bennem. Az édesanyám ugyanis* — kevesen tudják — *magyar, fiumei magyar asszony volt. Bradil Krisztinának hivták*. Nagybátyám, anyám bátyja, Bradil inspektor, Magyarországon is halt meg, mint valamelyik erdőkitermelési vállalat inspektora. Én magam azonban már nem születtem magyar területen, hanem Párma a szülőhelyem, de idősebb nővérem Fiumében született. Apám velencei olasz ember volt.

Mindezt ugy meséli a hotelszobában, mintha a szinpadon mondaná el egy hősnő szerepében valakinek az élettörténetét. A szeme, szürkésszin golyókkal tüzel és élénken gesztikulál mellé a kezével és a bubihajának aranyszőkés fürtjeivel is. Mindjárt látni, drámai és sokskálás temperamentum lehet, de begubózkodik azért is spórol a temperamentummal; mindig csak épp annyi részt ád ki belőle, amennyit nem tud már magában fojtani s amennyire épp okvetlen szüksége van.

Most a szerepéről beszél:

— Legelső szerepem Magda volt Sudermann »Heimat«-jában. Akkor még kis gyereklány voltam. Duse Eleonora akarta, hogy eljátszam a szerepet. A Duse is volt a fölfedezőm. Irma nővérem, aki most is az olasz szinpad egyik csillaga — de ő inkább csak a nagy tragikus szerepeket játsza, mig én a drámát kultiválom — szintén csaknem gyerekkorában lépett volt fel és aratott nagy sikereket. Egyébként vele, Irma nővéremmel együtt szándékozom októberben egy nagy európai turnét abszolválni és akkor talán a Vajdaság is egyik főállomásunk lesz, ahová, sajnos, ezuttal nem mehetek, mert programomon, amelyet impresszárióm állitott össze már nem változtathatok.

— Az októberi turném a nővéremmel, azonban nemcsak egészen tőlem függ, hanem *D'Annunziótól* is egy kevéssé. Mert csak az ő darabjaiban akad két női főszerep egyszerre és ezért az ő beleegyezésére is szükségem van — amit remélem, meg fogok kapni.

— Magyar szerzők? *Molnárt és Herczeget* ösmerem és mindakettőt nagyon becsülöm és szeretem. Molnár »*Üvegcipőjé*«-ben játszom és Herczeg »*Kékrókájában*«. *Állandóan szerepelnek a müsoromon*, ha mostani turnémon nem is játszom őket.

— Mostani turnémon *D'Annunziót, Barriest, Dumas*-t, *Bataille*-t, *Schönherrt, Ibsent* játszom. Rendes müsorom egyéb szerzői azonban ezeken kivül még Racin, (»Phaedra«), Shaw, Hauptmann, Brasco.

— Pirandello? Pirandellot igen nagyra becsülöm, de a stilusa, a szerepei nem nekem valók. Nem tudok problémákkal megterhelt szerepeket játszani.

— Shaw? Shaw-t tényleg népszerüvé sikerült tennem Itáliában. Nagyon szeretem. A »Johannát« is játszom. Shawval igen érdekes találkozásom volt Itáliában. Azzal hizelgett nekem, én vagyok *egyik legnagyobb interpretálója*. Shaw megkérdezte tőlem, miért játszom a »Candidá«-ban az ifju költő szerepét és nem a Candida szerepét. Azt feleltem neki, hogy mert csak egy nő tudja igazán, jól megszemélyesiteni az ifju költő szerelmét.

*

Természetesen telt ház előtt játszott *Emma Grammatica* először társulatával a »Kammerspiele« szinpadán. Két darab volt müsoron, D'Annunziótól és az angol Barriestől. D'Annunzió »Glória« c. darabjában egy vőlegénye halála miatt megőrült leányt játszik; az angol darabjában egy öregasszonyt, a világháboru korából, aki — mert akkor illett minden asszonynak, hogy egy fia legyen, ki a fronton harcol — fiának fogad egy idegen harcost és mindenütt édesfiának adja ki. Föllobog benne, késő korában a sohasem érzett anyai szeretet érzése a fia, a gyerek iránt.

Mindkét szerepben igen nagy skáláját mutatja őstehetségének és rendkivüli mélységeket mutat meg ősemberi érzések tükrében.

Gömöri Jenő

PÁRIZSI ANZIKSZ

A kesernyés józanulás sok mindent letörült Páris arculatáról és a romantikák helyében, nem egyszer kietlenséget, üzletes brutalitást látunk. Annál feltünőbbek, sőt meghatóbbak a törhetetlen romantikusok, akik nem hagyják magukat és komoruló Párist, azért is traktálják boldog különcködéseikkel. Valahonnan messziről, a barbizóniak ősiségéből még jönnek, szüntelenül, mámoros illegéssel, fricskázva a világrendet a kevély hajtulajdonosok, a kik Manet, Cézanne-álmaikat rejtegetik zuhatagos kobakjukban. Frappáns elszemlélnivaló eme müvészcsemetéknek felözönlése Montparnasse bulvardjain. St. Michel lejtőin, Montmartre kávéházainak kék levegőjében; uszályos a koponyájuk, fürtök Niagarája a vállukon, loknik, melyek ugy csavarodnak, mint a csörögve-inyencség, rezgő, csapzó bokréták a fejükön; ha annyi vásárlójuk volna, mint amennyi a hajukszála, nem kellene mindig confiture-t reggelizniök, ebélelniök, vacsorálniok. Tragikusan szegények a hajdallák, annál szövevényesebb a hallatlan megelégedettségük, hogy övék a Tizlá-ékesség, Rafael-koszoru a halántékukon, haj, haj, haj — hajh: mire megtehéredik, ami most olyan brilliántosan fekete . . . Szeretik a sörényüket, mint az aranyfácánok tollazatukat és meg is hordozzák gangosan, rangosan az emberek között. A Luxemburg kert kikeleti fái még nem oly lombosak, mint e zseni-fiókák és öröm elnézni milyen rádiumos életigenléssel sétálgatnak a szintén ujjongó parkban. A cipőjük üreges, a bársonynadrágjuk rojtos, bojtos, a carbonáriköntösük megdult, mint a keserü-édes-confiturs-sorsuk, de az üstökük ragyog, dölyföl a tavaszi alkonyatban. Nem is lehet az ilyen hajpleonázmust másként akarni, viselni, mint beteltséggel elvonatkozni a kövér menüktől, jó szállodáktól, de Sanghaitól, Nankingtól, Tiranától is, amik rádübörögnek a kopaszabb emberekre. Megkábult, szippantó fiatalok, az esti panoráma a dárdás fák alatt: szin, forma, táikép, amilyet még Gaugin sem látott soha... szép igy a hivalkodó fejük, tornyos drapériáia vágynak, elbizakodottságnak, ám az már másfajta megpillantás, hogy nők nyüzsgésében usznak a hajcsudák, férfi-Loreleyok az eton-frizurások között . . .

Révész Béla

Egy szegény milliomos segélykiáltása

Hét felperes és négyszáznyolc alperes harca harminchárom millió dinár örökségért

Huszonkét esztendővel ezelőtt: 1904 szeptember 16-án Fehértemplomban meghalt özvegy Schmitz Sándorné, született Stefanovics Julianna. Az özvegynek törvényes leszármazóiai nem voltak és nem hagyott maga után végrendeletet. Hagyatékában a mai értékben *harminchárom millió dinárnyi ingó és ingatlan vagyon maradt, amelyre négyszáznyolcvanhét örökös támasztott igényt*, de a biróság hosszadalmas tárgyalások után csak hét jelentkezőnek ismerte el örökösödési igényét.

Az örökségre igényjogosaknak elismert Stefanovicsok négyszáznyolc alperes ellen inditottak pert, akiket 199 ügyvéd képviselt. A perlavina a fehértemplomi királyi törvényszéknél indult meg. A hallatlanul bogozott perek az elsőfoku biróságnál 1905 október 21-től tizennégy évig folytak és az elsőfoku itéletet csak 1919 junius 17-én hozták meg.Az itélet hoszonkét sürün nyomtatott oldalra terjed, a melyből csak az indokolás tizenhét oldalt tesz ki. Az indokolásból kitünik, hogy a referensnek és a perben szereplő irásszakértőknek 1795 augusztus 6-áig visszamenőleg óriási munkát kellett végezniök, mert anyakönyvi kivonatok, levelek és tanuvallomások alapján állitották össze a Stefanovics-dinasztia családfáját. Ahány Stefanovics a régi Magyarországon lakott, igényt támasztott a nagy örökségre. Megnehezitette a munkát, hogy sok jelentkező szóbeli végrendeletre hivatkozott, továbbá késleltette a munkát, hogy a fehértemplomi szerb egyházi anyakönyv elégett és végül, hogy az alperesek tömege viszontkeresetet inditott.

Az itélet a hagyatéki vagyont hetvenkét részre osztotta. A vagyonból 18/72 arányban örökölt *Frummer* Sándorné, született Stefanovics Erzsébet, aki az örökséget viszont *Stefanovics* Titusz volt szállodásra hagyta, aki egész kis vagyonát erre a perre költötte és *ma mint szakács Noviszadon tengődik*. A reá eső rész kilenc millió dinár. Évek óta kilincsel, ügyvédeknél előszobázik, minden követ megmozgat, hogy a huszonegy év óta folyó pert másodfoku elintézésig kisürgesse, de minden erőlködése meddő marad, mert a felebbezés irataira ragasztandó többszázezer dinárnyi bélyegilletéket a peres felek ezideig nem tudták leróni.

Stefanovics Titusz szakács most kétségbeesésében a *Bácsmegyei Napló* nyilvánosságához fordul segitségért.

— Segitségüket kérem. Már mindent megpróbáltam, de eredménytelenül. A további küzdelemre már sem anyagi lehetőségem, sem idegem nincs. Az illetékes hatóságokhoz beadványokkal már nem fordulhatok, mert nincs már pénzem, hogy az ügyvédek munkáját fizethessem. És mint szegény emberrel, velem senkisem áll szivesen szóba. Az 1923-ban hozott illetéktörvény akasztotta meg huszonegy év óta folyó perem lefolytatását, mert sem én, sem szegény sorstársaim *nem tudjuk a többszázezer dinárros bélyegilletékeket leróni*. És addig, amig ez meg nem történik, a felebbviteli biróság hozzá sem lát perünk érdemleges letárgyalásához. Perestársaim egy része földhöz ragadt szegény ember, ami kevés vagyonkájuk volt, erre a perre költötték. A többieknek jelentéktelen kis vagyonuk van és igy szegénységi bizonyitványt nem kaphatnak, de a bélyegköltségeket nem teremthetik elő. Elsőfokon megnyertük a pert ,de másodfokon nem tudjuk letárgyaltatni, mert nincs pénzünk bélyegre és egyikünknek sincs arra kilátása, hogy annyi tenger pénzt valaha is előtremtsünk. És amig nincs bélyegre pénzünk, addig nem juthatunk igazságunkhoz? Nekem jólmenő szállodám volt, de tönkretett a háboru, mert Orsováról el kellett mennem, mert a hadvezetőség az országhatáron nem türt meg. Évekig bolyongtam és pénzt költöttem a peremre, de mindmáig eredménytelenül. Számos ügyvédem volt, mind visszalépett a képviselettől, mert nincs pénzem a bélyegilletéket leróni. De a többi perben álló fél sem képes a bélyegilletéket leróni. Szegénységi bizonyitványok kiállitását a legujabb rendeletek nagyon megnehezitették. Jelenlegi ügyvédem azzal vigasztal, hogy addig kell várnom, amig a törvényhozás meg fogja változtatni a jelenleg érvényben lévő bélyegilletéktörvényt.

— Mikor lesz az, megélem-e én és perbeli társaim?

— Ha ez nem történik meg, akkor sohasem kerül sor a megnyert harminchárom millió dináros per másodfoku tárgyalására? Mi lesz ezzel a sok pénzzel, melyet most az állam kezel? Az államé marad-e vagy mi lesz azzal? Csupa kétségbeesett kérdések, amelyek feleletre várnak. Valakinek csak segiteni kell, de ki lesz az és mikor? Vajjon meghallják-e az én kétségbeesett segélykiáltásomat és ha igen, lesz-e arra visszhang? Milliókat örököltem, megnyertem a pert és hónapok óta legtöbbször nélkülözöm a mindennapi falatot. Nálamnál szegényebb, sajnálatraméltóbb »milliomos« nem volt és nincs...

Beethoven

Halk egymásutánnal hullanak az évek, mint a nyári eső csleppjei és mossák és koptatják az emlékeket, mint a viz a követ... Kipp... kopp...

Bésben akkor nyilt a tavasz. Fehér, mosolyos orgonák röpködtek a levegőben láthatatlanul és láthatatlan illatos szirmuk, mint ezer könnycsepp hullott a halott oroszlán fejére... Vékony, hosszu ujjai szépen keresztbefonva a mellén, ugy ahogy minden halott csendes békésen átsuhan a néma, szomoru feketeségbe. Sok-sok virág a ravatal körül, meleg nehéz illat, mely ráfeküdt a szobára, mint a halál... Ez volt a reggel.

Aztán a messzi hegyekhez tapadt a nap és nagy vörös palástjával eltakarta a nyugatot... Tovább nincs semmi. Az ott a halottaké... a nagy, boldogitó örök semmiség. Ez volt az alkonyat.

A virágok egyre hulltak, hulltak a halott köré, mintha be akarnák temetni.

Aztán jött az este... Két sápadt gyertya kicsi lángja vetődött a halott arcára, néha megremegtek és ilyenkor csöpp árnyékok táncoltak a levegőben. Nagyon mély volt a csend, mint egy nedves, földszagu gödörben, pedig sok volt a virág. Minden csupa virág volt. Kint a ház körül félszegen leskelődött az éjjel. Furcsa árnyak várakoztak a küszöbön és féltek bemenni. Az égen strázsált a hold és nagy fehér lámpása ide-oda imbolygott, mintha a szél himbálta volna. Aztán, mintha az árnyak cinkosa lett volna, vigyázva, halkan mögéje lopódzott egy felhő, szürke, fodros köpenyét rádobta és beburkolta.

Lasan, nagyon lassan, egymás után suhantak be a szobába a láthatatlan fekete árnyak és mintha mind betanult szerepét játszotta volna, képzelt szinfalak mögül, levegőporondra léptek.

Az első... kis szőkehaju, szomoru fiucska. Olyan halkan, csöndesen beszélt, mintha valahonnan messziről szólt volna.

— Emlékszel még rám?

Aztán tántorogva, részegen jött a másik, kacagott és csontos kezével megcsipte a fiu arcát... Az apja... jött az anyja, öreg, összetört asszony, nagy bánatos szemekkel melléje lépett és megsimogatta a haját... Aztán eltüntek... Ujak jöttek...

Napoleon...A korzikai ember, akit istenitett. Mozart és Hayrn, a mesterei, a zene fejedelmei, akik öt megkoronázták.

Valahonnan aranyhangszerek kerültek elő és a két király játszott a harmadiknak... *C-dur szimfonia, Fidelio*.... Akkor egy percre csönd lett, aztán mindig halkabban zsongták a hurok *Missa solemnist*.

Igy mult el Beethoven utolsó éjjele, az utolsó tavaszban. Titánfeje nyugodtan pihent a fehér selyempárnán, szája körül merev, könnyü mosollyal, mintha egy asszony csókja nevetett volna róla. Az egyetlen asszonyé, aki életében megcsókolta...

Quasimodo.

HÁLÓSZOBÁK, EBÉDLŐK
vasbutorok, függönyök stb.
olcsó árban
HEMLER butorüzlet NOVISAD

Rácsos kapu, rácsos ablak

Ezen a címen a *Bácsmegyei Napló* mult vasárnapi számában egy tréfás irás *jelent meg*, amelyben egy nyolc napra elitélt fogoly fest derüs képet arról az életről, amely a lezárt kapu és a rácsos ablak világában, a fogházban folyik. Ha most egy kicsit elrontom azt a kedves hangulatot, amit a cikk teremt, korántsem azért teszem, hogy a börtönéletet vigasztalannak, sivárnak fessem le.

A letartóztatott a családi és társadalmi életét szakitja ketté, ezer apró gondja, öröme, az élet ezer apró szála szakad el, mikor a fogház kapuján átlép. Egy pere mulva cellájában van s jobbik esetben több letartóztatottal együtt.

A legelső meglepetés, ami éri, mikor keserüségét lenyelte és ujra képes észlelni a körülötte folyó dolgokat, az, amit a fogolytársak beszélnek. Szabad ember el sem képzelné, el sem hinné, hogy tudnak a foglyok napokon, éveken át megszakitás nélkül és állandóan letartóztatásuk és várható szabadulásuk körébe eső gondolatokkal foglalkozni. Végül is megesik, hogy a foglyok mesélnek egymásnak multjukból, előéletükről esetleg de minden témájukat állandóan átszövi, mint szines szál a szürke kelmét, a kiszabadulásuk és az ahhoz kapcsolódó képzetek.

Egy pár óráig tart a »solamen miseris« lelkiállapota, megtudja, hogy fogolytársai mért kerültek ide, mennyire igen nagyon ártatlanok, (mert én nem találtam még soha sem bünös foglyot, sem adóst, aki a végrehajtáskor ne hangoztatná, hogy ő nem is tartozik) megtudja, ki miben bizik a kiszabadulást illetőleg, mihez szándékozik fogni azután, szóval mindazt, amit egymásról tudniok legfontosabb.

Az életben ugyanecsak csodálkoznánk, ha valaki dühöngeni kezdene, neki menne a falnak, rögtön utána sirni kezdene, mint Gombaszögi a szinpadon, sirni pedig felnőtt férfi létére. A fogolytársak fel se veszik ezeket a kitöréseket, melyeken minden egyes letartóztatott egyén átesik, hacsak nincs olyan előnyös helyzetben, mint az, aki tudja, hogy csak nyolc napig ül és ez a nyolc nap késő unokáit is ellátandja mesékkel.

*

A dührohamok és a kétségbeesés kitörései minden egyénnél mások, az egyén vérmérséklete szerint, azonban el nem maradnak. Először is tényleg sok ártatlan embert tartóztatnak le. Aztán a bünelkelemény megitélése más az egyén lelkivilága és más a törvényszöveg szerint egy egyén kiválólag ártatlannak tarthatja magát, ha a szöveg szerint bünös is.

Egy ártatlan példa legjobban megvilágitja ezt a paradoxont. R. János bácsi, gazdag topolai paraszt, éveken át jár egy koresmába, rengeteg jövedelmet hord oda és ennek megfelelőleg szeretik is, megelőzik az óhajtásait.

Egyszer összevesz a koresmárosnéval. Egy hétig tart a harag, aztán János bácsi békülékeny hangulatában egy hajnalban bekopog a koresmába, ahová nem eresztik be, belép tehát az ablakon. A koresmárosné, bár neki, komolyan, még tartja a haragot s az elősiető csendőr letartóztatásba helyezi János bácsit.

A törvény és a letartóztatást végző csendőr egyaránt tudják, hogy itt a magánlaksértés minden ismérve fenforgott, amiért szörnyü büntetés jár, János bácsi tudja, hogy ő békülni ment a koresmába s a békülés öt pere mulva sikerült volna s gazdaggá tette volna a koresmárosnét, ennélfogva tudja, hogy ő ártatlan.

A bünözőnek más felfogása van a bünéről, mint a törvénynek. Önmagának mindenki mindent megbocsát, saját indokait tudja, legfeljebb nem fogja tudni bebizonyitani, a mentő mellékkörülmények nála főkörülmények lehetnek s mindezek tetejére kétségbeesik azon a lehetőségen, hogy öt nem fogják megérteni s olybá veszik a bünét, mint más közönséges bünelselekményt, amelyet bizonyára csupa rosszaságból követtek el.

Azonkivül fogságba kerül sok olyan ember, aki nem odavaló. Mint az ágyugolyó előtt, ugy a rendőrhatóság előtt is a világ minden országában minden ember egyenlő s igy börtönbe kerül sok érzékeny és igen emelkedett felsőbbségü, fenköltgondolkozásu egyén, akinek a felfogásához a letartóztatást foganatositó hatóság soha nem tud felemelkedni (gondoljunk az aradi vértanukra, akiket az osztrák ostobaság kivégzett s akiket egy francia-angol zsüri ugyanakkor felmentett volna, gondoljunk Martinovics és társaira, stb. stb.) Ezek számára a letartóztatás elképpesztő és érthetetlen támadás, a dolgok kicsavart logikája. Megjegyzem — a martiromság elviselhetetlen testi kin.

*

Tul vagyunk az első napon, elmultak a tehetetlen düh groteszk rohamai, kezdünk a többi fogolyhoz hasonlitani, amennyiben nem foglalkozunk mással, mint a ránk váró eshetőségekkel s a kiszabadulásunk körülményeivel. Itt aztán kezdődik a másik baj, sokkal nagyobb, mint az első.

Előrebocsátom, hogy a büntető biráskodást többnyire nagyszivü, emberszerető és megértő emberek gyakorolják de ezt a fogoly nem tudja. Őt eddig a meg nem értés brutális támadása érte hisz letartóztatták, holott a saját felfogása szerint arra semmi szükség nem volt s ugy képzeli, hogy ő egy félelmes és magával ragadó felsőbb erő sodrába került, mely nem hagy magával beszélni, vagy alkudni, mely nem hasonlitható máshoz, mint egy rémes erejü folyóhoz, mely egy virágszálat ragadott el. A félelem és kétségbeesés lassu méregként szivódik a vérbe s minél ártatlanabb valaki, annál inkább. Hisz a rabló, a gyilkos nyugodt lehet, ő tudja a tarifáját, a maximumot és minimumot, de az ártatlannak, például a politikai fogolynak még halvány sejtelme sincs, hogy miesoda paragrafus vaskerekébe fogják öt beletörni s kezd valami ismeretlen rémes büntetéstől tartani, épp azért, mert semmit sem vétett, hiszen a rémes jövőre mutat a letartóztatása is.

*

Röviden akarok témámmal végezni, ezért rögtön áttérek a fogoly kedélyének egy olyan mozzanatára, amely elkerülte eddig a törvényhozók figyelmét.

A fogság valahogy átalakitja a gyenge jellemeket. Van, aki fatalista lesz ott, vagy vakbuzgó, aki csak kissé vallásos volt, van aki pesszimista hangulatba esik, nemcsak a fogságát illetőleg, hanem egész világszemléletével. Vannak kétségbeesett jellemek, ott, akik felrobbantanák a világot, vagy abból annyit, amennyit ismernek, ismét mások rendkivül megható krisztusi szelidséget nyernek.

De a büntetés soha, soha nem éri el a célját, sem megelőzés, sem elrettenés, sem megjavitás, ezek álomképek. A fogoly magában halálos keserüséget visel a társadalom ellen, egyáltalában nem hajlandó »megjavulni« és jó gyerekké lenni, ami jóság a szivébe lopózik, az emberi természetéből, lelke mélyéből fakadó valami, de amellett tudja, vagy tudni véli, hogy a társadalom ellene vétkezett s fogságát ugy tekinti, mikor már belenyugszik, mint valami elhárithatatlan elemi csapást, amelyet gépies müködésü, rosszakaratu felsőbb hatalmak szabaditottak rá.

Dr. Boschan Sándor

A TUDAT ALATT

(PÁLYAMUNKA)

Mit lehet itt még tenni? Hogy lehetne innen menekülni, elszabadulni, botrány nélkül, feltünés nélkül kibujni a bolondul vállalt feladat alól? Elfelejteni mindent és mindenkit, hazamenni a duruzsoló kályha mellé, elővenni valamelyik kedves autort és olvasni... Olvasni! Hiszen itt is olvasni kell, felolvasni ezernyi dekoltált váll és mell, ezernyi frakk előtt...

Kökény Tamáson végigfutott a hideg. Minek is vállalta ezt a bolondságot? De persze a jóbarátok, a pártfogók, a hiuság... jótékonyság, neves társak és ő most itt áll, hallgatja, de nem hallja a kiváló énekesnő trilláit, amint végighallgatta a neves zeneszerző zongorafutamait is, nézi, de nem látja a csillogó közönséget, egy gondolat foglalkoztatja hogy ő, a megfontolt, nyugodt filozófus minek vállalkozott erre a szinte lealázó szerepre, egy hangversenyszerü est keretében felolvasni olyan tárgyról, ami elaltat, ha az előadóban nincs elég rutin ahhoz, hogy szellemes kitételekkel, meglepően ötletes megállapitásokkal lepje meg és villanyozza fel az érdeklődést... Most már nem lehet elmenni, már félretolják a zongorát és már zug a taps a kamaraénekesnő ráadást kináló hajlongása közben, menni kell, fel a dobogóra, olvasni kell és untatni, szenvedni azon a széken, ahogy...

A hasonlatot kereste, amikor a kis huga, aki ragyogón boldog pirulással állott mellette, meghuzta a kabátját:

— Most Te jössz! Nincs lámpalázad?

Nem. Nincs. Egyelőre nem érez mást, csak undort és bosszuságot, megbánást és hogy... De mi ez? Ott áll már a reflektorok megvilágitásában, néhányan tapsolnak, mások pisszegnek... Talán csak azért van a pisszegés, hogy csendre intsék a zajongókat, talán ellene... Igen, egészen bizonyosan ellene, hiszen ott, abban a sarokban ülnek és állanak az ellenfelei és... rettenetes... itt, éppen szemben vele, az első sor első székben ott ül Zápolya, a kegyetlen, az irónia nagymestere, a halálprofesszor, aki egy barátját öngyilkosságba kergette azért, mert méltóságos ur helyett csak nagyságosnak szólitotta... Hideg kigyószeme belemered az övébe, a boa constrictor áldozatát büvöli, az áldozat remeg, de nem mozdulhat a szemek félelmetes rögzitéséből... igen... ez Zápolya... a temesvári piactéren és ő Dózsa György... most leül a tüzes trónszékbe... a fejére teszik az izzó vaskoronát... az abroncs süt és szorit... Jaj...

A szivébe nyilaló szemek, a lelkébe dárdázó tudata, hogy ez az ember, akinek élvezete a kivégzés, ott ül előtte és hallgatja, gunyosan összevont ajkakkal nézi és figyeli, hol talál egy rést, egy támadható pontot és a két vörös, csontos, nagy keze ugy lóg a térdén, mint két tüzes harapófogó, amivel bele akar majd kapni a testébe, ha megsül a tüzes trónon...

...Hát persze... Zápolya... a temesvári hóhér... Mohács elvesztője... és ő... itt Dózsa György... a parasztkirály, akit tüzes trónon tüzes vaskoronával koronáztak királlyá Temesvár piacán...

— Hangosabban! — rikolt egy hang onnan a sarokból és Kökény Ferenc ebben a felkiáltásban vette észre, hogy ő már ott is ül az emelvényen, olvas és a lelke mélyén valami olyat érez... valamit... amiről a kis huga beszélt.

— Hangosabban és ő emeli a hangját, olvas és azt érzi, hogy minden hangja, minden mozdulata félszeg és esetlen és szemben a tüzes dárdák azokban a szemekben és a kaján igézet azokon az összefogott ajkakon... Ez nem felolvasóterem, ez Temesvár, ő Zápolya és én... én Dózsa György... a parasztkirály.

A homlokán serceg az izzó vasabroncs, minden szál haját külön fájdalom mereviti, a terítő alól felsüt az asztal tüzes lapja a lapok reszkető vibrálással fordulnak a kezében, egymás után, de ő ugy érzi, hogy egyre több van hátra, egyre fogy az ereje, a hangja halkul, a vad kegyetlenség szoritja a torkát, marja a szivét... most... most fognak rárontani, hogy acél fogóval szétszaggassák, lakmározzanak a testéből, a lelkéből és érzi, hogy a fájdalom letompitja az érzékeit, már zajt sem hall, már csak a tágra nyilt szemek rakétáznak el felé ie inbolygó kigyóvonalakat lát és tüzes karikákat és az a gonoszlelkü bakó ül csak mereven, szenvtelenül, a szeme hideg acél penge, de bántani fogja, de rá fogja uszitani valamennyit, pedig soha még gondolatban sem vétett ellene, soha nem kételkedett abban, hogy nagy ember, hogy kiváló és hogy ő Zápolya... Ulászló nyomoroghat és koldulhat a királyi palásban, de ő Zápolya... Igen, Zápolya, aki most azért van itt, hogy öt megsüttesse és felétesse a cimboráival... Zápolya, aki király akar lenni, aki ide parancsolta öt a tüzes trónusba és embertelen érzésektől hajszolva arra kényszeriti, hogy olvasson, hogy elméleteket fejtegessen és meghatározásokat állitson fel... És ő olvas, most már eröltetés nélkül, természetes hangján, hiszen minden mindegy már.

Minden mindegy már, itt meg kell halni a kivégzés igazi középkori raffinált kivégzés, ez is Zápolya, ő Dózsa és még a nevét is kiirtják, magját sem hagyják... Eh, olvassunk tovább, a kézirat megvan babonázva, nem akar fogyni, most már csak azért is csak magának olvas, a saját kedvéből, ahogy szokott. Csak azért is ugy olvas, ő már ugy sem hall, a dobhártyája már megpattant az izzó abroncstól, de a szeme... a szeme még látja a betüket... csak ne érezné azt a szurást, abból a másik szempárból, azt a vitriólozást a lelkében.

...Nem szabad felnéznie. Csak olvasni szabad nyugodtan, halkan, hangsulyozottan, csak nem mutatni se félelmet, se fájdalmat, csak olvasni, folyékonyan, bátran, önmagának, a feleségének, kishugának, mintha otthon ülne a meleg szobában, nem Temesvár piacán... Azután meghalni, vitézül, sóhajtalanul, akaratosan.

Most még egy lap, azután még egy, a hang kitisztult a nagy fájdalomtól, zengőbbé vált, hajlékonnyá izzott, majd ércesen csendült, azután... azután itt a vég, feláll, ott szemben a két vörös csontkéz felemelkedik Zápolya térdeiről, na most, most vágja bele a tüzes harapófogókat, oh, mint fog sisteregni, pörkölődni a husa...

...Azután, ebben a pillanatban a két harapófogó tapsra verődik össze, a terember percekig zug az összevett tenyerek csattogásának egybeolvadó zaja, a szurós szemek mintha mosolyognának, eltünnek a tüzes karikák és a villogó csigavonalak, Temesvár és Zápolya; csak ő van itt, kipirultan, boldogan, mosolyogva hajlongva, a feléje nyujtott vörös, inkább hideg, mint izzó csontkezek előtt:

— *Köszönöm, köszönöm méltóságos uram, ugyis tudtam, állandóan éreztem, hogy Ön lesz az egyetlen, aki teljesen megért.*

RÁDIÓAMATŐRÖK

szakvéleményt adok, készülékeik felülvizsgálását, javitását végzem, uj készülékek szakszerü felállitását, mindennemü alkatészt szállitok legolcsóbban

CZUCZY EMIL OKL. MÉR. ÖK
SUBOTICA,
MASSARIKOVA 25. 181

Dr. Földes-féle
MARGIT KREM
ma már mindenkinek nélkülözhetetlen. 139

A kikindai polgármesterek

A város megfesteti eddigi polgármestereinek arcképét

Kikinda város közgyülése legutóbb elhatározta, hogy a város összes eddigi polgármestereinek arcképét megfesteti. ez idő szerüvé teszi, hogy a város eddigi öt polgármesterének müködéséről személyes viszonyairól néhány szót szóljunk.

1892 október 25-i vármegyei közgyülés *Rónay* Ernő főispán elnöklete alatt elhatározta, hogy Nagykikinda nagyközséget városi rangra, rendezett tanácsu várossá teszi és elhatároztatott jóváhagyás végett felterjeszti a belügyminiszterhez. Három héttel később november tizenkettedikén a minisztertanács jóváhagyta Torontál vármegye közgyülésének határozatát és igy Nagykikinda 1893 január 1-ével rendezett tanácsu város lett.

Első polgármestere néhai *Telecsky* Kristóf földbirtokos volt. Nehéz helyzete volt, már kezdetben sok baj volt a városatyákkal, akik sehogysem tudtak belenyugodni abba, hogy Kikinda községből város lett, féltek a nagyobb adótól.

1894-ben életbelépett a polgári házasságkötés. Az első házaspárt, a mely az uj törvény szerint polgári tisztviselő előtt kötött házasságot, a közgyülési teremben, mely zsufolásig volt megtelve kiváncsiskodókkal, *Telecsky* Kristóf polgármester, mint anyakönyvvezető adta ösz az uj párt. A polgármester ez alkalommal *diszmagyarban* jelent meg, nagy beszédet tartott, üdvözölte az uj törvényt, megmagyarázta a közönségnek a törvény intencióit, majd összeadta az uj párt. Telecsky 1896-ig, tehát mindössze három évig volt a város élén.

Az utód megválasztásának kérdése nem nagy gondot adott sem a városi képviselőknek, sem báró Dániel alispánnak. Erős kézre volt szükség a fiatal város adminisztrációjának s a millenium évében dr. *Bogdán* Zsivkót választották polgármesterré. Jellemző az akkori idők szellemére hogy *senki sem ütközött meg azon, hogy szerb nemzetiségü polgármestere van Kikindának.*

Dr. Bogdán Zsivkó, városi főügyész volt Kikindán, kitünő ügyvédi irodája volt, nagytehetségü, kiváló energiáju, közéleti vezérférfiu volt már abban az időben is. Telecsky Kristóf fellépett a Széll-kormány alatt Kikindán kormánypárti programmal és egyhangulag meg is választották. A város ügyeinek irányitását teljesen dr. Bogdán vette át. Első tendője volt a közgyüléssel az aszfaltiavaslatot megszavaztatni. A forgalmasabb uccákat kiaszfaltoztatta, a kocsiutakat pedig kikeramitoztatta. 1906-ban a budapesti villamoströsztte! folytatott tárgyalások eredményeképpen villanytelepet szerzett Kikindának, nagyon előnyös feltételü szerződést kötött a pesti igazgatósággal. A városházán szigoru, de igazságos érzésü főnök volt, kitünő szakember, kinek müködése áldásos volt Kikindára.

Dr. Bogdán Zsivkó 1910-ben a koalició bukása után elhatározta, hogy tizennégy éves nehéz, fárasztó és idegölő munkálkodás után, más pozicióban akar városának dolgozni. Gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök levelet irt dr. Bogdánnak, melyben felkéri vállalja a jelöltséget munkapárti programmal a törökbecsei kerületben. Bogdán Zsivkó a miniszterelnök óhajának eleget tett, lemondott Kikinda város polgármesteri állásáról és fellépett képviselőnek, óriási többséggel győzött. Kikinda országgyülési képviselője Telecsky Kristóf maradt, kit *Manojlovics* Vladiszlávval szemben ujra megválasztottak.

Bogdán Zsivkó utóda a polgármesteri székben a rangban legidősebb tisztviselő, *Majinszky* Lukács árvaszéki elnök lett, aki tehetségben és rátermettségben méltó utódja volt Bogdán dr.-nak. Szerb ember létére őt is egyhangulag választották meg és müködése teljesen előde szellemében folytátódott. Kitünő közigazgatási szakember, ki az igazságos, pedáns és szorgalmas köztisztviselő mintaképe.

Az uj államalakulásban is megmaradt állásában, pártpolitikát nem türt, pártokhoz nem csatlakozott, csak a hivatali kötelességét teljesitette. A radikális párt azonban oly embert akart a polgármesteri székbe ültetni, aki a pártnak használ. *Majinszky* Lukács levonta a konzekvenciákat és 36 évi müködés után kérte nyugdijaztatását. *A közgyülés a nyugdijazást meg is szavazta és 14 évi müködés után jegyzőkönyvileg elismerte érdemeit.*

Majinszky után a belügyminiszter *Tabakovics* Nikola volt szuboticai alpolgármestert nevezte ki a város élére. Tabakovicsot ismerték Kikindán. 1914 április 4-ikén halt meg *Telecsky* Kristóf Kikinda képviselője és a munkapárt *Tabakovics* Miklós honvédelmi miniszteri tanácsost léptette fel Kikindán, hol *Polit* Mihállyal szemben 444 szótöbbséggel győzött. Tabakovics mindössze másfél évig vezette a város ügyeit. Utóda a jelenlegi polgármester *Lepedát* Milivoj lett. Lepedát az ötödik polgármestere Kikindának és az ő arcképe is ott függ majd a városháza közgyülési termében.

w. l.

AZ ÖNGYILKOS

PÁLYAMUNKA

A vizparton barangolt. Megállt egy kiszögelő kőtömb csucsán. Fájva vonaglott a sötétben. Itt leugorni. Nézte a vizet, a sziklát, azt a hatalmas vaskarikát, ami a betonból nyult ki. Itt le fog ugrani. Kitárja a torkát ez a mélység. És ő el lesz temetve. Ezer fájdalmas gond, nyüg eltünik ebben a zürzavarban. Nem fog majd semmi sem fájni. Nem tépi ennyi elérhetetlen vágy. S most gyülölettel nézett végig önmagán. Ó, hogy tudta most gyülölni magát. Most megszabadul tőle. Nem markol többé a torkába a fájdalom dühödt démona. Nem fetreng sárba mások előtt. Nincsen munka. Kis pénzecskéje fogytán van már. Igy nem lehet tovább birni. Cinikus akart lenni és elgondolni, hogy miért is kell és miért is jó élni. Azt mondják, hogy nem lehet tiszta öntudatnál az, aki öngyilkos akar lenni. Én pedig azt mondom, hogy az öngyilkosjelölt az egyetlen, aki egyszer tiszta öntudatra ébred és — öngyilkos lesz.

Az állat küzd, hogy véghez vigye feladatát, amit a természet rábizott. Az ember ugyanazt teszi. Ha öntudatra ébred és látja, hogy mi a cél, vagyis a nagy céltalanságot, akkor öngyilkos lesz.

Éppen ugy eszköz az ember a végzete kezében, mint a gép az emberében. Ha a gép tudna gondolkodni és látná, hogy az egész élete küzdés és a vég egy ócskavas, akkor az is öngyilkos lenne. Éppen igy nem tud gondolkodni az ember sem. Inkább kitüznek életcélokat, mint amilyen a szeretet, haza, kultura, stb. S ami a szép fogalmát illeti, ugy hat az ember, mint a mulatságra feldiszitett ökör, melyből lakmározni fognak. Mert tagadhatatlan, nyujt az élet kéjt is, de csak pokoli kinok között és csak cseppenként szabad belőle inni, nehogy gyorsan elfogyjon, mert akkor jaj, jön a halál. És fél a haláltól irtózatosan és biztos benne, hogy meghal, de inkább fél tőle hatvan évig és aztán hal meg, minthogy rögtön véget vetne életének. Legsajnálatraméltóbb embernek a halálraitéltet tartják és közben elfelejtik azt, hogy az egész világ, minden-minden halálra van itélve, még pedig egy olyan törvényszék előtt, amelyik nem menthet fel s melytől nem lehet felebbezni.

Világos azonban, hogy éppen ez az oka az emberek élnivágyásának. Ha tudatukban volna, hogy örökké élhetnek, nemsokára életuntak és öngyilkosok lennének.

Rekedt gunnyal felkacagott. Igen. Most hátra van még megtenni a nagy lépést. Igen... de mikor? Meghökkent. Most mindjárt? Nem... nem most, nem. Miért? Most még egy kicsit gondolkodok majd. Hiszen oly édes, oly végtelenül szép is az, gondolkodni.

Ujra lenézett.

Sötét párafoszlányok takarták a vizet, mintha óvni akarták volna őtet a viz ölétől. Megrohanta az az elpusztithatatlan erő, amelyet szét akart romboini. Feljöttek a néma mélyből az ő elődei. Csupa szomoru alak. Feketébbek a sötét éjnél. Mind kivágyott.

— Vissza a semmiségből! Vissza a létbe! vissza! vissza! — sikoltottak a néma ajkak.

Fény után. Egy kis mozgás után. Menjenek vissza a legrosszabbsorsu háziállatnak is. Csak oda! Csak fel, csak élni, csak lenni. Mert a semmi, a semmiség oly üres. Borzasztó, idegtelen, mozdulatlan, árnytalan, vágytalan, semminek lenni.

Térdei megroggyantak, ingadozott. Majd beleszédült abba a mágneses vonzásszerü érzésbe, amivel a mélységnek adózik az ember. De ekkor irtózatosan sikoltott fel benne valami. Ezt az erőt nem ismerte, ami most, mint egy dühödt furia, ébredt fel. Megragadta és rohant vele le onnan. Elképzelhető legnagyobb félelem vett rajta erőt. Ehhez hasonlót nem érzett még. Mint az anya, ha kölykét tudná veszélyben és rohanna menteni. Futni kezdett a vizzel ellenkező irányban, de nem birt már uralkodni izmain. Térdei görcsösen rángatóztak és összeverődtek. Borzasztóan szenvedett, mert közben ujra feltámadt az értelme és viaskodott a félelmével.

— Ez nincs megoldva! Nem akarom holnap folytatni! Most végzek! Behunyt szemmel rohanok a viznek!

Összeszorjtotta fogait, hogy fájdalmasan felszisszent. Igen, de ujjongva, sirva, reszketve könyörgött most már az a másik én: Kegyelem! *Legalább nekem kegyelem!* A két zsarnoktól a teste szenvedett legjobban. De most ő is követelte jogait. Nyugalom. Pihenni. Csak csendesen. Csak tompán. Elhessegette gondjait és lehunyt szemmel barangolt egy darabig. Mikor felnézett, a viz csillogott ujra a szeme előtt. A holdfény megvilágitotta, mint egy büvös hideg tükröt. Felismerte. Ugyanolyan, mint az élet, amely elöl menekül. Hiába minden. Nem lehet megmenekülni. Visszatérjen? Rideg tömeglakás jutott eszébe, ahol lakott mostanában.

Egyszerre szemei megdöbbenve kezdték megérteni, amit eddig csak felületesen néztek s láttak, de nem ismertek fel. Vagy eddig nem volt látható, csak mióta a hold előreküzdötte magát az égen. Alatta, a töltés alatt az apályos zátonyon egy női test feküdt mozdulatlanul, nedves, hiányos öltözetben. Elfelejtve mindent, lerohant a töltésről. Szive a torkában kalapált az izgalomtól. Hogyan kerülhetett oda? Egy gödörben felbukott, amit sás takart el a szeme elől, de már ott is volt és letérdelt előtte. Kezei hideg testet érintettek. Megvillant fejében. Ez is egy öngyilkos. Most hamar megforditotta a hátára és arcába nézett. Ahogy csapzott haját félrehajtotta egy csinosnak mondható tizennyolc éves lánynak látszott. Nem gondolkodott egy pillantig sem tovább, tudta, hogy mit kell tenni. Gyorsan a kezeket: fel, hátra, előre. Ugy és tán már a hatás is látszik. Gyorsabban, csak gyorsabban. Már magához tért. Tétova mozdulatot tesz.

A fiu csendesen félve figyeli. Oly idegenszerü is ez a helyzet, hogy nem meri megszólitani sem. Közben telik egy pár perc és a lány fölfigyel. Majd mellére fordul és zokogni kezd. A fiu fejében zavaros gondolatok és ötletek adtak egymásnak helyet. És mi lesz most? Ingadozó természete gyors elhatározásra késztette. Levetette a nagykabátját és a lányt betakarta vele.

— Ne sirjon — mondta meleg részvéttel. — Hogyan jutott ide?

— Nem tudom — volt a csöndes válasz. — Én öngyilkos akartam lenni, leugrottam a moloról a vizbe. — Hát nem ön mentett ki?

— Nem én mentettem ki, csak itten találtam. Hiszen a moló itt van az orrunk előtt s talán az ár, vagy ilyesmivel lehet magyarázni. Hogy valaki kimentette és itten hagyta volna, az alig hihető. Lassan fölkeltek és hosszu szótlan töprengéssel telt sétába kezdtek, hogy a leány felmelegedjen. Kifáradtan csendesen mentek. Egymáshoz nem szóltak és mégis minden gondolatuk egymásról beszélt. Hogy ki és milyen a másik? Kivül érezték magukat a nagy Formán, a társadalmon és ez őszintére mosta lelküket.

— Mit csinálunk most? — kérdezte végre tétován a fiu.

— Én meg akarok halni — szólt felzokogva a leány. — Nem akarok élni.

— De hát miért? — kérdezte rémülten a fiu és most hihetetlennek tünt fel neki, hogy valaki öngyilkos legyen.

— Miért? Nyomorgott talán, ugy mint én? Kenyérgondok?

— Jómódu szüleim vannak. Egészen más okom van rá.

— De hát miért?

— Elég annyi, hogy unom, utálom az életet és ne is akarjon lebeszélni. Lelkiismeretem mardos egy tettemért, szabad akarok lenni. Meg akarok halni.

Fokozódó izgalommal hallgatta. Bánatos orcával észbontóan szépnek találta most a lányt. Ő vele még egyszer érdemes volna élni. Fantáziája már csillogtatott, szinezett is egy káprázatosan boldog jövőt. És hitte is fenntartás nélkül, hogy igaz. Most minden célja egy gyönyörteljes vágyban egyesült. Megmenteni magának ezt a leányt. Egy kimosott gyökerü fának a tövében leültek. Kezei átkarolták az összegörnyedt leányt.

— Magácska nem fog meghalni. Nem szabad. Nézze csak, én is azért jöttem ide. Mi is vagyonosak voltunk valamikor. Tönkrementünk. Nyomorogtam. Nem birtam a nyomort. És egyedül voltam. Rettenetes volt. Nem akartam bevárni a legvégsőt. Jöjjön velem. Próbálja meg. Hiszen nem veszit vele semmit.

— Ugyan — szólt a leány rezignáltan — hát azt mondta, hogy a nyomor kergette magát is ide. Most meg engem is hi a maga életét mégjobban megterhelni. Vallja be, hogy rettentő butaságot beszél.

— Óh, ne higyje. Még egy teljes hónapig lett volna segélyem, lakásom. És aztán a legrosszabb esetben beállok napszámos munkára, amig nem kapok ujra a szakmámban.

— Miért akart mégis öngyilkos lenni? —szólt csöndes váddal. De már az uj élet szava volt ez. Már uj célt érzett és a régi komor énje beláthatatlan messziről tiltakozott feléje. A kölcsönös forró vágy ugy eggyé olvasztotta őket, mintha évek óta házastársak lennének.

— Élni, élni! — ez a forró vágy önt el, hogy látlak. Mi legyőzöttek, mi is megkapaszkodunk még egyszer az élethe és elpusztithatatlan türelemmel fogjuk várni, amig egy kis védettebb tető alá tudunk jutni. Ugy-e elmegyünk oda szivem?

— A nyomoruságba? — sóhajtott fel a leány. Nem fogom kibirni. Maga... te sem birtad.

— Ne hidd ezt. Én csak egyedül nem birtam. Nem tudtam senkivel sem barátkozni azok közül. Egy borzasztó sivatagban éltem és fojtogatott az egyedüllét. A házaknak több életet tulajdonitottam, mint az embereknek. Annyire kivülem voltak. *Egyedül voltam az egész világon.* De most más lesz. Mink egy külön világot fogunk alkotni. És annyi gyönyörüséget fogunk nyujtani egymásnak, hogy az ki sem fejezhető. Ugy-e jössz velem oda azok közé?

— Igen, gyerünk vissza az életbe! — és felálltak... Nesze, vedd fel a télikabátomat és a kalapomat, igy senki sem látja hiányos ruhádat. Hajad ugyis rövid és azt hiszik, majd hogy a barátom vagy, amikor bemegyünk a lakásba. Holnap azután majd rendezzük a dolgot, ahogy lehet.

A letünt holdfénynél sötéten, lassan másztak fel a töltésre. Az egyetlen kikötőlámpa irányába lassan imbolyogva távozott az árnyékuk, beleolvadva és szaporitva a sötétséget.

Szinházi kistükör

Az idő álom — Lenormand drámája Száz meztelen nő — Egy szinésznő s egy szinigazgató tragédiája

Lenormand az *Álomfaló* s a *Vörös fog* cimü darabok szerzője, aki a szinpadon a belső igazságot tükrözteti, ebben a darabjában az idővel foglalkozik. Az idő voltakép nem is létezik, az csak álom, mely lelkünket elfogja. Mult, jelen, jövő egyszerre létezik.

A cselekmény Hollandiában játszik, ahol a ködben, a csöpörgő esőben kis házikók lapulnak egymás mellé. Nicolas egy ideges, kétkedő fiatalember Jáva szigetéről tér haza, a *napfény* országából. Minekelötte haza jön, egy Romea nevü leány, (aki később jegyesévé lesz) látja, hogy ama ház mellett, melyben Niclolas majd lakni fog, valaki belefullad a tóba. A lány azt érzi, hogy ez igaz is meg nem is. A fuldokló egész közel van hozzá, de ugy rémlik, hogy nagyon messze van. Különös látományát közli Niolas hugával s az *ugy magyarázza*, hogy a távolság talán nem is a térben volt, hanem az időben. Olykor képek jelennek meg előttünk, melyek a multban történtek meg. Lehet, hogy valamikor csakugyan belefulladt ebbe a tóba egy ember. Hogy nem a jelenről *van szó, azt az is bizonyitja*, hogy abban a tóban, melyben az az alak megfulladt, nem volt nád s tükrén egy zöld csónak himbálódzott.

Nicolas megérkezik s Romea fölismeri benne azt az embert, aki belefulladt a tóba. A két leány most lázasan keresi, hogy ez a szerencsétlenség csakugyan megtörtént-e a multban, vagy pedig a jövőre *vonatkozik-e*. Nicolas a keleti fakirok jövőbelátásáról beszél. Elmeséli, hogy egy napon csakugyan *öngyilkességot* akart elkövetni, fölkötötte magát a csürben, de a kötél leszakadt.

Később kivágja a tó nádját, egy zöld csónakot vásárol. Jegyese és huga kétségbeesik. Romea szemrehányással illeti magát, hogy gondolata lassanként testté válik, kiindulási pontjává egy igazi tragédiának. A szenvedélyek s az álmok — ugy hiszi — *mindenesetre* megváltoztatják a jövendőt. Nicolas azt mondja, hogy elutazik, de valamiért hazajön. Nagyon ideges. A valóságot már szinte nem is érzékeli, rémképek üldözik s idegességében bele veti magát a tóba, pont azon a helyen, ahol Romea pár hónappal ezelőtt a fuldoklót pillantotta meg.

*

Az *Olimpia*-szinház most mutatta be *Falconi* és *Rideati* háromfelvonásos drámáját.

Levarroy, egy párisi operettszinház igazgatója a fönti cimen uj operettet mutat be, melytől döntő anyagi sikert remél. A bemutató estéjén azonban a szinpadon nem jelenik meg a száz meztelen nő, csak kilencvenkilenc. Egy kardaloslány nem mert, nem akart meztelenül a *szinre jönni*, az utolsó pillanatban elszégyelte magát, megtagadta az engedelmességet. Ez egy szegény, nagyon csinos, tisztességes leány. Az igazgató szemrehányást tesz a kis szinésznőnek, elbocsátással fenyegeti, de a beszélgetés során megismeri szomoru fiatalságát, nagyon megszánja. Ebből a szánalomból szerelem keletkezik, a szerelemből házasság. A házasság hire nagy port ver föl a városban, a lapok sokat irnak a századik nőről, akit az igazgató elvett feleségül.

Az igazgató boldogan él feleségével, elutazik vele. Miután visszatér, folytatja régi életét a szinház kis és nagy csillagai között. Valentine — igy hivják feleségét — szenved férje hütlensége miatt. Az operett, melytől az igazgató annyit várt, nem megy, a közönség csalódott benne. Ebben a válságos időben ismerkedik meg az igazgató egy görög milliomos szinház igazgatóval. Ez szemet vet Valentinére, arra gondol, hogy ez a nő, aki nem akart meztelenül megjelenni a szinen, nagyon érdekelné a közönséget, sok pénzt lehetne vele keresni. Valentine fölháborodva utasitja vissza a lélekvásárt, erre a görög megsugja a tervet kollégájának, aki mármár a tönk szélén áll. Az kénytelen-kelletlen bele megy. Próbálja rávenni feleségét. Valentine hallani se akar felőle s mikor férje kényszeriteni akarja, faképnél hagyja őt. Akkor környékezi meg a görög, akinek a boldogtalan nő — kétségbeesésében — enged. De bosszuból nem férje szinházában lép föl, hanem Leonidász szinházában.

Amikor föllép, a nézőtéren ott ül volt ura, tönkrementen, csalódottan, nézi a nőt, aki az övé volt s már nem az övé. Igyekszik közeledni feleségéhez, de az visszautasitja. Ő kényszeritette, hogy ott hagyja az igazi és szép életet, melyben szerelem van s a hazugság világát válassza, ahol csak bün és káprázat van, ahol minden csinálmány, játék, őrület. A káprázat e világából Levarroy nem tudja megszerezni a nőt, aki mint lázas látomány rebben el előle...

ORVOSI DOLGOK

Diétás konyha

3.

A beteg gyomor

Amikor egy beteg mások előtt elpanaszolja baját, mindig akadnak amatőr-kuruzslók, akik nyomban készek a tanáccsal, az orvossággal és egymással vetélkednek, hogy melyikük ajánlatát fogadja el a beteg. Valósággal boldog az, aki látja, hogy a szenvedő beteg követi tanácsát, beveszi az »ajánlott« orvosságot. »a biztos szert«, amelytől már X ur is meg Y asszony is meggyógyult. Ha a beteg történetesen *gyomorpanaszokkal* hozakodik elő, akkor az ajánlott szer vagy szódabikarbóna, vagy fájdalom esetén: pálinka.

Eddig még csak elmegy az amatőr-kuruzsló »potya« tanácsaival, de ha a »paciens« azt találja kérdezni, hogy mit szabad enni és mit nem, ennél a pontnál csütörtököt *mond* a *tudomány* és *még* a becsületes profikuruzsló is ezt válaszolja:

— Hja! — azt kérdezze meg az orvosától.

Bizony: a diétetika labirintusában könnyü eltévedni a hozzá nem értőnek, mert ahányféle a gyomorbaj, annyiféle a diéta. A laikus, a gyomorra vonatkozó minden panaszt gyomorbajnak minősit. Kezdődő *tüdőbajnál*, amikor a beteg még nem köhög, de a tuberkulózis mérge már megmérgezte a szervezetet és apró lázak jelentkeznek *lázások* alakjában, a *beteg mindig a gyomrára panaszkodik*. *Fáj a gyomra, étvágytalan.* Az étvágytalanságot az alattomos hőemelkedés, a gyomorfájást pedig a gyomor falának rossz vérellátása, a gyomormirigyek hiányos müködése, a gyomorfal petyhüdtsége okozza. A laikus tanácsadónak ilyenkor kész a véleménye, bölcs tanácsa: »*csak jól koplalja ki magát, aztán egész biztosan megjön az étvágya.*« Nos: a koplalással ilyenkor nemcsak, hogy nem jön meg az étvágy, hanem *a beteg még jobban legyengül, a betegség előrehalad, terjed, aminek következtében az étvágy ujra — romlik*. Ilyenképen a beteg tönkre megy. A tüdőbajosok egyébként az orvos előtt is hangsulyozzák hogy nem a tüdejük »fáj«, hanem a gyomruk. Sulyos tüdőbetegek meg vannak szentül győződve, hogy ők tulajdonképen gyomorbajosok.

A *gyomorideg esség* is teljesen utánozza a különböző gyomorbetegségeket Gyomoridegességnél a gyomor fala elszerkezete teljesen normális, szervi elváltozás nem mutatható ki rajta, mégis fájdalmakról, »*elviselhetetlen« fájdalmakról panaszkodik a beteg*. A neuraszténiás gyomorbeteg enni nem mer, fél a fájdalomtól, ha pedig nem eszik, akkor még erősebb fájdalmakat érez. A hisztériás beteg mindenfajta gyomorbetegséget *utánozhat*, anélkül, hogy a gyomra beteg volna. Idegeseknél a gyomorfájás hirtelen jelentkezik — rendszerint lelki izgalmak, depressziók után — de ép oly hamar el is mulik. *Ideges gyomorbajoknál nem a gyomrot, hanem az idegességet kell gyógyitani. Jellemző, hogy idegesek, ha utaznak, szórakoznak, egészen megfeledkeznek »gyomorbajukról« és a legnehezebb ételeket is könnyen emésztik meg.* Nervózus gyomorpanaszoknál a vizkurás és diétás szanatóriumok érik el a legszebb eredményeket.

Sokan azt hiszik, hogy a hányás és a bevont fehér nyelv már gyomorbetegség jele. Érzékeny embereknél, főleg gyermekeknél és asszonyoknál teljesen egészséges gyomor mellett hányás jelentkezhetik testi fájdalmaknál, lázaknál, lelki izgalmaknál. Ilyen esetekben a hányást nem a beteg gyomor, hanem az agyban lévő hányási központ ingerlése váltja ki. A bevont nyelv se bizonyit mindig gyomorbaj mellett.

Amit a laikus *gyomorgörcsnek* nevez és pálinkával gyógykezel, tulajdonképen nem önálló betegség, *hanem mindig más* betegség *kisérő tünete*. Tudnivaló dolog, hogy *az elsődleges gyomorgörcs rendkivül ritka*. Gyomorgörcsökről panaszkodik a beteg vakbélgyulladásnál, epekőnél, vese és bélnyálmirigykőkolikánál, vándorvesénél, ólommérgezésnél, női bajoknál, érelmeszesedésnél és *nikotinmérgezésnél* is. Bizony sokszor a tapasztalt orvosnak sem sikerül az első pillanatban megállapitania, hogy mi okozza a gyomorgörcsöt és igy ő is csak a fájdalmas tünetek enyhitésére szorul, miután a háziszerek, köztük a jó öreg *Hoffmanncseppek* is, felmondták a szolgálatot. Hiszen, hogy többet ne emlitsünk: a hátgerincsorvadás is sokszor gyomorfájdalmakkal, hirtelen fellépő éktelen fájdalmakkal kezdődik és emellett a gyomor *teljesen egészséges*.

A legközönségesebb gyomorbetegség az ugynevezett *gyomorrontás*, amelynek oka: a gyomor nehezen emészthető ételekkel való *tulterhelése*. Ennek a bajnak egyetlen gyógyszere a *koplalás*, a gyomor kimélése. Nálunk mindennapi: az *iszákos ember gyomorpanasza*. A nagymérvü ivás folytán a gyomor kitágul, a fala megnyulik, petyhüdt, hurutos lesz, a beteg gyomorfal nem fogadja be a szilárd ételeket. Ismerünk alkoholistákat, akik kizárólag szeszes italokból élnek már évek óta és az ételre rá se tudnak nézni.

Mi ezuttal nem sorolhatjuk fel az összes gyomorbajoknál követendő diétás eljárásokat, csak a leggyakoribb, ugy nevezett mindennapi esetekre szoritkozunk.

A legsürübben előforduló betegségek egyike: *a gyomorsav tultengése*. Az elválasztásos *gyomorneurózis* ezen fajtájánál sincs *szervi elváltozás*, sőt mondhatjuk, hogy a gyomor »*tul egészséges*« és a bajt a fokozott gyomorsav elválasztás okozza. A tünetek gyomorégéssel, savanyu felböfögéssel, fájdalommal, kellemetlen, nyugtalanitó közérzéssel járnak. A kóros szimptomák csak fokozódnak, ha a beteg félelmében »visszatartja magát« az evéstől és a koplalással a fölös gyomornedvet szabadjára hagyja.

Gyomorsav tultengésnél tanácsos naponta többször, legalább ötször-hatszor táplálkozni. A *diétánál* olyan tápláló ételekre kell forditanunk figyelmünket amelyek nemcsak, hogy megkötik a gyomorsavat, hanem a savelválasztást is megakadályozzák. Előnyös: tojás, főzelékek, tej, tejes ételek, sajtok fogyasztása. A betegek a *tésztaféléket* is jól türik, a kenyerek közül a piritottat. Husételek közül inkább a főtt husokat favorizáljuk, emellett bőségesen adhatunk vajat, zsirokat, olajos ételeket, tojássárgáját is. A gyümölcsfélék közül ajánlatos a dió, mandula, mogyoró, kókuszdió. Kerüljük *a savanyu ételeket, főzelékeket*, ecetes uborkákat, a savanyu, leveses gyümölcsöket, a citromos teát, a feketekávét, az alkoholokat, a huslevest és a dohányzást.

Diétaséma gyomorsavtultengésnél:

Reggeli: tej, kakao, kétszersült.

Tizórai: tojás, sonka, piritott kenyér, vajjal.

Ebéd: rántott leves, főtt hus, vagy vagdalt hus, burgonyapüré, vagy rizs, tej.

Délután: kakao, kétszersült, vaj.

Vacsora: hideg hus, nyelv, sonka, vagy lágytojás, esetleg tejbe rizs, dara.

Sulyos esetekben előfordul, hogy a gyomornedv elválasztás *állandó*. Ilyenkor figyelnünk kell arra, hogy a gyomor *sohase legyen üres és még* éjszaka is tanácsos a beteggel egy kevés tejet, esetleg rochitsi vizet itatni.

Ennek a bajnak épen az ellenkezője *a gyomorsav elégtelensége*, amely főként *vérszegény*, beteges egyéneknél, rosszul fejlett sápkóros gyermekeknél fordul elő. A gyomorsav elégtelensége étvágytalansággal, gyomornyomással, fájdalommal jár. Az ilyen beteget már messziről meg lehet ismerni: sáppadt, sárga, behorpadt arcu, rosszkedvü, olyan, mint akiből *minden* életkedv *hiányzik*. Csak akkor érzik jól magukat, ha nem kell enniök, ha nem látnak ételt maguk előtt.

A diéta: könnyü, *változatos legyen*. Gyomorsavhiányban szenvedők kerüljék a nehezen emészthető husokat, zsiros ételeket, igyekezzenek többször naponta és mindig keveset enni, az ételt jól rágják meg. A szénhydrátokat, édességeket aránylag jól türi az ilyen gyomor, különösen a felfujtakat, a piskotatésztákat, a könnyü, nem sok vajjal készitett *tortaszeleteket* és a piritott kenyeret. Ajánlatos ételek: vagdalt fehérhusok, füszeres, pikáns eledelek, könnyü főzeléket, a lencse, bab és borsópüré alakjában, a halak közül a pisztráng, fogas, süllő, kecsege, kaviár, aspik, savanyu garnirungok, mustár, saláták, lágytojás, aludt tej, *tarhó*. Nem türi az ilyen gyomor a nehéz husokat, a szalámit, a zsiros kolbászokat, a kelt tésztákat és a friss kenyeret. A diétában a legfőbb szerepet a *pépes ételek* viszik. *A betegek ne egyenek se tul hideg, se pedig tul meleg ételeket* és tartózkodjanak a nyers és füstölt husoktól.

Abnormális nagy evőkből néha hiányzik a jóllakottság, a teltség érzése, sohase tudják, hogy mikor elég és csak a hozzátartozóik figyelmeztetésére hagyják abba a zabálást. A tultáplálkozás következménye a *gyomortágulás*, a gyomortágulás pedig sok esetben — tultáplálkozáshoz vezet, ami viszont csak fokozza a gyomorfal tágulását. Gyomortágulást okoz az is, ha a gyomor kivezető kapuja valamilyen oknál fogva el van zárva és az étel a gyomorban hosszu ideig pang.

Előfordul, hogy a vacsora maradványai még másnap is megtalálhatók a gyomorban és csak egy alapos *gyomormosás könnyit a betegen*. Iszákosok gyakran szenvednek gyomortágulásban. A nagymérvü alkoholfogyasztás bénitólag hat az elválasztó mirigyekre és a gyomor mozgató apparátusára is.

A diétánál a fő elv: gyakori, kismennyiségü táplálék-felvétel, a folyadékok erélyes redukálása, elvonása. Kerülni kell a nehezen emészthető zsiros, vörös husokat, a hüvelyes veteményekből készült főzelékeket, a kelt tésztákat és a nyers rostos gyümölcsöket. Ép ugy vonjuk el a betegtől a leveseket, a tejet, teát, a leveles salátát, a savanyu káposztát és az alkohol tartalmu italokat.

Étrend minta:

Reggeli: zsemlye vajjal vagy gyümölcsizzel.

Tizórai: lágytojás, vagdalt borjuhus, vagy sonka, piritott zsemlye.

Ebéd (leves nélkül): vagdalt fehér husfélék, friss zöld főzelék, burgonyapüré, borsópüré, piskóta tészta, kompót, durva, korpás lisztből készült fekete kenyér.

Délután: kétszersült vajjal vagy gyümölcsizzel, kefir.

Vacsora: sonka, vagdalt hus, lágytojás vagy főzelék és kompót.

A női nem betegsége a *gyomorsülyedés*, amit a veleszületett hajlam mellett a gyakori szülésekkel, hirtelen lefogyással, a füző és a derékon kötött szoknya viseléssel hoznak összefüggésbe. A gyomorsülyedéshez gyakran gyomortágulás is társul, a gyomorttartó szalagok meglazulnak, megnyulnak és a gyomor leszáll egész a medencéig is.

Az étrend: könnyü, tápláló legyen. Fogjuk a beteget *hizókurára*, amit heteken keresztül fekvőkurával kell egybekötni. A gyomoremésztést száraz meleg borogatásokkal segitsük elő. Óvjuk az ilyen beteget a divatos fogyókuráktól, mert a lefogyás csak sulyosbitja a bajt. Hasкötők, hastartók viselése lényegesen enyhit a panaszokon. A táplálkozásnál fő-

sulyt a könnyen emészthető, magas tápértékü ételekre kell fektetni. A napi hatszori étkezésnél, az étrend összeállitásánál mindig figyelembe kell vennünk a beteg kivánságait is.

Gyomorsülyedésnél, a gyomoriai megbetegedéseinél: gyomorfekélynél, gyomordaganatoknál a modern sebészet ma már csodákkal határos eredményeket tud produkálni.

Dr. Munk Artúr

Baj van a házasság körül

Az élet, az irodalom, a szinpad, minden házassági drámáktól hangos. Dráma alatt itt természetesen csak a műfajt értjük, mert bár a kibontakozás sajnos gyakran tragikus, szerencsére nagyon sokszor vigjátékot, sőt bohózatot is produkál az élet. Tényleg rosszabbak lettek-e a házasságok, mint voltak valamikor a régi jó, és főleg nyugodalmasabb időkben, vagy csak az emberek idegesebbek, türelmetlenebbek egymás iránt, erre a kérdésre nehéz volna határozott választ adni. De az ok végre is mellékes, a tényt viszont, hogy a házasság intézménye körül komoly bajok vannak, nemcsak az elfogulatlan, hanem még az elfogult szemlélők sem tagadhatják le. És mert a házasságok kérdése többé vagy kevésbbé mindenkit érdekel, sőt bátran mondhatjuk, hogy a bajok kevés kivétellel mindenkinek a bőrére mennek, hát nem csoda, hogy oly általános érdeklődés kiséri Karin Michäelis asszonyt, aki már másod izben járja be Európát, hogy a házasság problémáiról beszéljen. Mindenki kiváncsi mondanivalójára, mert ő nemcsak a bajok megállapitását igéri, hanem a kibontakozás felé vezető ut megjelölését is.

A házasság megreformálójának lelkes prófétája fehér haju asszony. Bár testi terjedelmét a karcsuságtól rengeteg kiló választja el, mégis olyan élénk, fürge és temperamentumos, hogy az öreg jelző igazán semmiképen sem alkalmazható rá. Viszont annyi humor van benne, oly kedvesen, jóizüen és közvetlenül beszél, hogy a komolyabb hölgy elnevezését sem érezzük találónak. Zavarunkból csakis a franciák tudnak bennünket kisegiteni, ők ugyanis »egy bizonyos kort elért« jelzéssel határozzák meg a legszebb férfikorban levő hölgyek korát.

Amikor Karin Michäelis mosolyogva a pódiumra lép és beszélni kezd, mindenki elcsodálkozik, aki csak könyveiből ismeri a dánok világhirü irónőjét. Erről a kissé tulzottan terebélyes némileg bőbeszédü néniről ugyanis mindenki szivesen elhinné, hogy társaságának okos, jókedvü központja, minden pletyka alapos ismerője, azt is, hogy hires és erélyes háziasszony, viszont regényeinek iróját igazán egészen másnak képzeltük. Pedig mégis az utóbbi állt előttünk, a veszedelmes életkor, a Neta, a Hét nővér irója, akiről elmondhatjuk, hogy egyike azoknak az iróknak, akik a legjobban beleláttak a női lélekbe. Legmélyebben nézett bele a női lélek elrejtett zugaiba is, és legkiméletlenebbül legbátrabban tárta fel annak utkait.

Karin Michäelis alaposan ismeri a női lelket. És miután többször volt férjnél, nézetei a házasságról legalább is részben tapasztalatok alapján alakultak ki benne. Nem is emleget ködös elméleteket, nem hivatkozik filozófiára. Nem hirdeti, hogy ennek a bünös emberiségnek amely elégedetlen mer lenni a házasság ősi intézményével, csak a világ vége lehet méltó büntetése. És nem reméli, hogy valami csodálatos lelki megujhodás véget vet minden bajnak, csoda módon megjavitja a házasságokat. És nem álmodozik olyan gyógymódokról, amelyek a távol jövőben éreztetik majd hatásukat, hanem azon gondolkozik, hogy mivel lehetne most, rögtön, azonnal segiteni a házasság ezer bajától nyögő emberiségen. És a lelki élet finom tollu irója egy nemzetközi biztositó társaság segitségével gondolja a házasság véres sebeit meggyógyitani.

Ugye, furcsa? De Karin Michäelis oly meggyőzően mondja, hogy szó nélkül elhisszük neki. Pedig egyetlen nagykévü frázissal sem támogatja mondani valóját. Abból indul ki, hogy a házassági félreértések, bajok legnagyobb részének oka és eredete anyagi kérdésekre vezethető vissza. A házastársaknak kevés a pénze, mindenesetre kevesebb, mint amennyire szükségük volna. Ez azután a nézeteltérések kiapadhatatlan forrása, mert a rendelkezésre álló összeget a férj is, meg a feleség is másképen szeretné beosztani. És ezek a viták ugy elmérgesitik a házasságot, hogy azon már csak válás segithet. Viszont a válás anyagi okokból nagyon gyakran lehetetlen. A házastársak tehát kénytelenek együtt maradni, mint az összeláncolt gályarabok ahelyett hogy az egyik jobbra, a másik meg balra mehetne.

Ezt a nehézséget óhajtja Karin Michäelis a válás esetére kiküszöbölni. Azt mondja, hogy az emberek szivesen fizetnek egy életen át járulékot azért, hogy betegség, betörés, tüz, jég és sok más szomoru eshetőség ellen valahogy biztositsák magukat. Ugyanilyen alapon kellene magát minden embernek elválás esetére is biztositani. A járulékot már a szülők kezdenék fizetni és fizetné mindenki, aki nőtlen, illetve hajadon és a házasok. Elválás esetén azután a biztositó társaság fizetné az asszony tartásdiját. A férjnek tehát nem kellene egész életén át elvált feleségéről gondoskodni, viszont az asszony nem volna kénytelen attól az embertől, akivel nem tudott együtt élni pénz elfogadni, ami még akkor is lealázó helyzet, ha a féri könnyen fizet. Ez azonban kivételes állapot, mert a legtöbb asszony csak a legrémesebb herce-hurca alapján tud elvált férjétő tartásdijat kicsikarni. És mert a biztositás folytán könnyü lesz elválni, talán nem is lesz az az embereknek olyan fontos, mint manapság, amikor ugy érzik, közös börtönben sinylődő rabok.

Karin Michaelis olyan meggyőzően magyarázza pénzügyi reformját, hogy hallgatói azt valósággal Kolombus tojásának érzik, ami egyszeriben Éden kertjévé varázsolja a házasság lefeketébb poklát is. A dolgot igazán csak az teszi némileg gyanussá, hogy a jó üzletre mindig éhes vállalkozók egyáltalán nem törik magukat, hogy ezt a nagyszerü ideát megvalósitsák. Ugy látszik hát, hogy valami baj mégis van a kréta körül. De az mindenesetre érdekes jelenség, hogy olyan irónő, mint Karin Michaelis nem a lelkeken keresztül, hanem biztositási kötvényekkel próbál a házasság némileg roskatag intézményébe uj erőt önteni.

Benedek Rózsi

Az „istentelen“

Voltaire-nek, mint minden igazán nagy embernek, sok ellensége volt. Ezeknek egyike — Pater Nonotte — a halhatatlan iró »veszedelmes« tanai ellen hatalmas arányu, két jókora kötetre terjedő ellenirat ot szerkesztet, amely később ezen a cimen: *Voltaire ur tévedései* (Les erreurs de Voltaire) meg is jelent. A könyvkiadó, akinek a szerző a müvét kinyomatás végett átadta, lojális férfiu volt s titokban talán tisztelője is a megtámadott nagy irónak, amit abból lehet következtetni, hogy levelet irt hozzá, a melyben törül-hegyre megismertette vele a polémikus irás tartalmát s hajlandónak nyilatkozott annak a megjelenését meg is akadályozni.

— Ha megér Önnek kétezer frankot — irta a konyvárus — hogy ez a két kötet sose lásson napvilágot, akkor az nem is fog megjelenni, s az Ön neve oly szeplőtelenül fog ragyogni nemzeti irodalmunknak az égboltján, mint ha P. Nonotte a támadását meg se irta volna.

Voltaire abban az időben már értékes ingatlanok tulajdonosa és mindenképpen gazdag ember volt, akinek kétezer franknak az előteremtése annál kevésbbé okozhatott gondot, mert elég könnyen bánt a pénzzel, amelynek mindig bővében volt, — de mégse ment bele az »üzlet«-be. Válaszában azt tanácsolta a jóakarójának, hogy a világért se nyomja el a »kétségkivül nagyon érdekes« müvet, amelyet minden bizonnyal igen sokan fognak olvasni (ő is alig várja, hogy hozzá jusson, — lehetőleg az első példányokból kér egyet és pedig bekötve) s a kiadó, meg meri jósolni, nem kétezer frankot fog rajta keresni, hanem sokkal többet. Ő legalább — Voltaire — a maga részéről mindent el fog követni a könyv sikeres terjesztése érdekében s levelét azzal az őszintekivánsággal fejezte be, hogy a vállakozása szentül eredményesebb legyen.

Az »istentelen« Voltaire-nek nem ez volt az egyetlen önzetlen cselekedete. Alapjában »istenes«-ebb volt sokaknál, akiknek az Isten szent neve mindig az ajkukon van s ha másfél század távlatából öt és az ellenségeit nézzük, kénytelenek vagyunk megállapitani, hogy nem okvetlenül azok a legkitünőbb férfiak, akik a legszorgalmasabban járnak templomba. A »Candide« szerzője a vallásokról nem nyilatkozott mindig azzal a tisztelettel, mint az az ellensége, aki a tévedéseiről nyolcszáz lapot összeszerkesztett, de a cselekedetei (csak a Calas-esetre meg a Sirven-pörre kell gondolnunk) közelebb állottak a Nagy Uralkodó szelleméhez, mint sok antivoltériánusé. Aki a zsarnokság és embertelenség ellen harcot indit, az elnyomottak ügyét a hatalmasokkal szemben védelmezi s vagyont, hazát, szabadságot kockáztat, hogy ilyféle kegyetlenségeket jóvátegyen, az Istennek tetszőbb munkát végez, mint az, aki talán többet imádkozik, de ölbe teszi a kezét, amikor valamelyik embertársa igazságtalanul szenved.

A Voltaire nagy hatása még ma is érezhető s az nemcsak az irásaiból s a tanaiból árad felénk, hanem azokból a nemes akciókból is, amelyekkel kettős halhatatlanságot vivott ki magának: azt, amelyet a könyveivel s azt, amelyet a keresztényi cselekedeteivel szerzett.

Magyar nyelvre aránylag kevés van leforditva a müveiből. Annál őszintébb az örömünk, hogy e sorozatba fölvehettük a halhatatlan költő egy remek kis regényét is pompás forditásban, müvészi illusztrációkkal.

A Minerva könyvosztálya által forgalomba hozott olcsó könyvek tizedik sorozatában Voltaire-nak egyes könyvét is meg lehet kapni.

A sorozatok a következők:

I. CSOPORT
10 dinár

Hermann Bang: A pincér
Anatole France: Boldizsár
Mann: Kis Friedemann ur
Schnitzler: Hütlen feleség

II. CSOPORT
20 dinár

Biró Lajos: Szerelem iskolája
Hatvany Lajos: Gyalu grófnő
Johanna Nahmer: Hetera levelek
Tersánszky Jenő: Kakuk Marci

III. CSOPORT
30 dinár

Gedő Lipót, Gellért Lajos: Száz szinész egy sorban
Reuss: Nelson, a trafalgári hős
Szép Ernő: Az Isten is János
Hermann Bang: Négy ördög
Swieft: Pamfletek

IV. CSOPORT
30 dinár

Bródy Sándor: Szerelem lélektana
Biró Lajos: Álarcok
Szép Ernő: Vőlegény

V. CSOPORT
30 dinár

Lacratelle—Hatvany: Silbermann
Biró Lajos: Bazini zsidók
Dosztojevszkij: Zsidó kérdés

VI. CSOPORT
40 dinár

Enciklopédia zsebatlasz
Incze: Rádió

VII. CSOPORT
50 dinár

Ady Endre: Margitta élni akar
Ady Endre: Még egyszer
Ady Endre: Könyv

VIII. CSOPORT
50 dinár

Ady Endre: Párisi noteszkönyv
Ady Endre: Párisi levelek
Földessy: Ady tanulmányok

IX. CSOPORT
50 dinár

Eötvös József: Gondolatok
Szemere: Jelenkori filozófia főbb irányai

X. CSOPORT
50 dinár

Anatole France: Nyársforgató Jakab meséi
Karinthy Frigyes: Két mosoly.
Krudy Gyula: Nagy kópé.
Voltaire: Vadember.
Szép Ernő: Haldokló hattyu.

XI. CSOPORT
50 dinár

Casotte: Szerelmes ördög.
Fireunzola: Szerelmi szép históriák.
Sachs: Farsangi komédiák.
Tersánszky Jenő: Havasi selyemfiu.

XII. CSOPORT
250 dinár

Petrovich: Ujakról és régiekről.
Van Gogh levelei.
Kállay: Uj magyar piktura.
Walden: Expresszionizmus.

Kapható a Minerva könyvosztályánál, minden csoportra 5 dinár portóköltség küldendő. Szállitás a megrendelés sorrendjében.

Meghalni

Meghalni, elpattanni hirtelen
Mint a buborék futó vizszinen,
Vagy mint a rezgő hur a hegedün.
Hirtelen válni el mindenkitől,
Kiknek szivével összecsendül.
Megértéssel csendül össze szivünk,
Mint kis harang zengése visszazeng
A másik ércében: cseppet se fáj.

Letörni, mint terméketlen virág,
Mint kiszáradt galy, zörgő kerti ág
Gyermektelen, gyümölcsözetlenül:
Talán nem is nehéz.

Meghalni, mikor szép az élet,
Mikor a sziv szerelemre megérett,
Üdén, fiatalon, mig annyi lány,
Perdül szivünkbe Ámor kis nyilán,
Mikor mint érett gyümölcs hullik,
Hullik ölünkbe az édes gyönyör:
Olyan költőies.

Meghalni, lassan sorvadozni el,
Mikor nem segithetünk semmivel
Bajunkon s tudjuk, hogy meg kell halni;
Meghalni, mikor a göndör kis gyerek
Fülünkbe lágyan, csengőn csicsereg;
Itt hagyni vagyont, asszonyt, gyermeket,
E gondolatra lelkünk megremeg.
Szivünk megtört siralomházi rab:
Gyors, pergő perceit
Éles, tüzes vasak sütögetik
Bélyegként rá. Oh ez könyörtelen.

De élni hosszu életet,
S elmulni lassan, békén, csendesen
Midőn szárnyára eresztettünk gyermeket
Mikor már elmulásunk nem lészen
Fájdalmára senkinek.
Tudni, hogy a halálban nincs halál,
Hogy csak enyhe nyugalomra talál
Gyötrött testünk a sir ölében,
Hogy a titokzatos öröklét
Utjai ott tovább vezetnek,
S vége-hossza nincs a menetnek,
De mindig friss, uj változatban,
Mig szikraként egykor kinottan
Az élet, s uj, uj lángra lobban:
Óh ez megnyugtató.

Temerin, 1927.

KOVÁCS ANTAL

„SLUŽBENE NOVINE“
részére feladott hirdetéseinél a pontos megjelenést utólagos fizetés s l is garantálom, ha legalább 15 nap al előbb kézhez kapom
KARDOS hirdetővállalat
NOVISAD, Vilsonov trg 7. Telefon 3—70
Hirdetéseket eredeti kiadóhivatali áron, kedvező feltételekkel felveszünk az összes lapokra
3480

Morgó Mackó esetei

Irta: Kubán Endre

Huszonhetedik fejezet,

amelyben megtudjuk, hogy Morgó uram és Muncurkó elmentek a bucsura, ott nagyszerüen mulattak, ringlispilre ültek, karikát dobáltak és sokféle szórakozást megpróbáltak. Végül pedig verekedésben kikaptak.

Muncurkó, aki délelőtt a városban volt, nagy örömujongással jött haza a szállodába és ujságolta a nemzetes urnak:

— Papa kérlek, mindenütt azt beszélik az emberek a városban, hogy holnap a templomtéren nagy bucsu lesz. Minthogy már többeknek mondtuk, hogy nemsokára hazautazunk, lehetséges, hogy a bucsut a mi tiszteletünkre rendezik.

Muncurkó azt hitte, hogy anemzetes ur megörül a hirnek, nagyon csudálkozott azonban, mikor a nemzetes ur se szó, se beszéd, ugy pofonvágta, hogy a szeme is káprázott bele. Morgó nemzetes urnak ugyanis eszébe jutott, hogy miképen járt nemrég a kabaré bucsuelőadásával, melyről maga is hitte, hogy a tiszteletére rendezik és aminek az lett a vége, hogy a rendőrség botránycsinálásért száz dinárra büntette.

Muncurkó éktelenül bőgött.

— Brühühü, azt hittem, hogy örülni fogsz, mert azt beszélik az emberek, hogy a bucsun lesz mindenféle mulaság és te most engem ártatlanul pofonversz. Brühühühühüüü.

A nemzetes ur aztán mégis csak lecsittitotta Muncurkót azzal az igérettel, hogy kijelentette, nem bánja, majd megnézik azt a bucsuünnepélyt.

Másnap vasárnap volt és Morgó nemzetes ur és Muncurkó ünneplő ruhájukba öltözve elmentek a templomtérre a bucsura Rengeteg embert láttak ott és mindenféle sátrak voltak. Az első sátornál mindjárt megállottak, mert ott tormás virslit árultak és melléje friss sört mértek. Ettek virslit és ittak sört, a mitől jókedvüek lettek. A második sátorban mézeskalácsot árultak. Természetes hogy itt is megállottak. Vettek mindenféle kalácsot és jóizüen ettek.

— Nagyszerü — mondotta Muncurkó.

— Úhüm, — felelte a nemzetes ur, — olyan édes, mintha a Hümmöge Zsuzsánna szakácsné méztermésünket ennek a mézeskalácsosnak adta volna el.

Mikor már nem birtak több mézeskalácsot enni, tovább mentek. A mézeskalácsos azonban észrevette, hogy Muncurkó egy piros sziv felé nyulkál és igy szólt:

— Legyen szive uraságodnak és vegye meg fiának ezt a szép szivet.

Morgó uram a szivet megvette és Muncurkó kijelentette, hogy azt elviszi az erdőre és ajándékul adja unokahugának.

Nemsokára eljutottak a ringlispilhez. Elnézték, hogy fiuk és lányok felülnek elefántokra, tevékre, lovakra és körben forognak. Muncurkó addig könyörgött a nemzetes urnak, hogy ő is akar felülni egy fából való lóra, amig megkapta rá a pénzt. Büszkén ült a paripán és még büszkébb volt, mikor szépen forgott körben. Mikor vége volt a forgásnak, a ringlispiles ember kijelentette:

— Tessék leszállni, vagy ujra fizetni.

Muncurkó megint könyörgött a nemzetes urnak, mig az ujból pénzt adott. Azonban maga is kedvet kapott a ringlispilre. Látott ott egy hintót és gondolta, hogy uri méltóságához az való. Fürgén felszállott tehát a ringlispilre és belevetette magát a hintó ülésébe. Abban a pillanatban recsegés-ropogás támadt. Az egész ringlispil féloldalra billent, a hintó pedig leszakadt a nemzetes urral együtt, aki a következő pillanatban a földön csücsült.

— Mordizomadta, — kiabált, — micsoda hitvány ringlispil ez, hogy leszakadt.

— Hogyne szakadna le, — felelt vissza a ringlispiles, — mikor valaki olyan nehéz, akár egy medve.

Morgó uram ezért meg volt sértve és fogta Muncurkót a kezénél fogva és tovább akart menni. A ringlispiles ember azonban ordított, hogy fizesse meg a kárát, különben rendőrt hív. A nemzetes urnak elég baja volt már a rendőrséggel, hát inkább fizetett.

Nemsoká a aztán elértek egy helyre, mely kötéllel volt elkerítve. A kör közepén egy állványon bicskák voltak

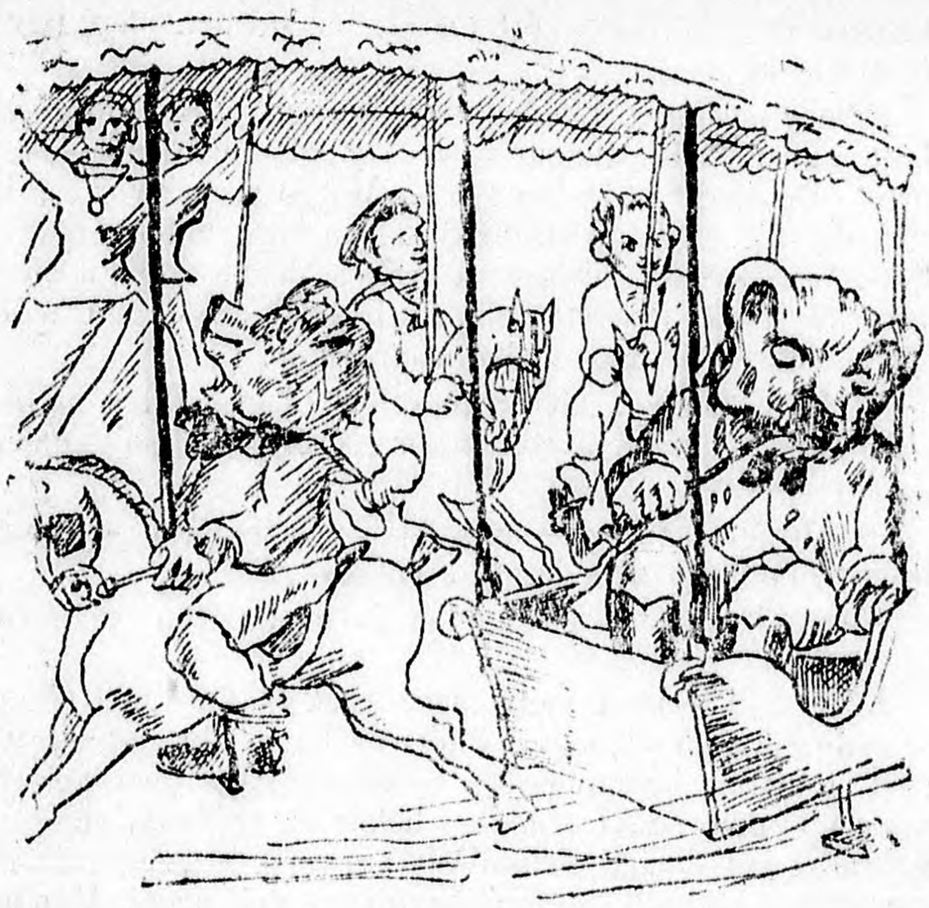

deszkába szúrva, azonkívül boros üvegek is állottak ott sorba.

— Tessék tessék, meg ne vesszék, — kiáltozott egy ember — Öt karika egy darab kenyérért vesz, az jól jár, ha rádobja a bicskára, vagy a szép boros flaskára, az övé a nyeremény, tessék, tessék, van remény.

Az emberek vették a karikákat, dobáltak és bizony olykor nyertek is. Morgó uramnak kedve szottyant bort nyerni. Muncskának pedig bicskára fájt a foga. Vettek hát karikákat, dobáltak is őket, de se boros üveget, se bicskát nem találtak el, végre bosszúsan mentek odébb.

— Papa, — sugta Muncurkó a nemzetes urnak, — ha már nem is nyertünk, de legalább hoztam magammal emlékbe két karikát. Ezeket majd disznek az orrunkra aggatjuk, mint azt odahaza Bundási Álmos bácsi hordja.

— Te golyhó, — sugta vissza a nemzetes ur, — azt nem fogjuk tenni, mert akkor majd azt hiszik az erdőn, hogy a városban táncoló medvék voltunk. Bundási Álmos bácsi is az volt valamikor és a karikát azért füzték az orrába, mert ugy vezették láncon.

Erre visszamentek a két karikával és egyet Morgó uram dobott, egyet pedig Muncurkó. És csudák csudája, mindketten nyertek. De nagy volt a bosszuság. Morgó uram nyerte a bicskát, pedig neki volt, Muncurkó meg a bort, holott neki nem kellett. Morgó uram dühösen az árokba akarta dobni a bicskát, Muncurkó pedig éppen a flaszterhez készült vágni a boros üveget, mikor a karikás ember megszólalt:

— Ejnye, ejnye, mit elégedetlenkednek? Ha a másiknak az kell, amit az egyik nyert, akkor cseréljék ki a nyereményeket egymás között.

— Mordizomadta, — morgott a nemzetes ur, — hogy ez nekünk magunktól nem jutott eszünkbe.

Kicserélték a nyereményeket és mindketten meg voltak elégedve.

Egy másik helyen, mely ugyancsak kötéllel volt elkeritve egy ember három szamárral állott és ha valaki lefizetett két dinárt, öt percig lovagolhatott. Gondolhatjátok gyerekek, hogy Muncurkó nem hagyott addig békét az apjának, amig nem adott neki két dinárt. Felszállott az egyik szamárra és olyan nagyszerüen lovagolt, hogy gyönyörüség volt nézni. Már majdnem eltelt az öt perc minden baj nélkül, amikor arra jött egy suszterinas és bottal rácsapott a szamárra. A szamár ettől megvadult, kiugrott a körből és az orditó Muncurkóval eliramodott. Nem messze onnan egy fazekas árulta a maga tányérjait, tálait és korsóit, meg egyéb készitményeit. Ott állottak azok sorban a földön. A vágtató szamár belegázolt ezekbe és mikorra az emberek a szamarat meg tudták fékezni, akkorára a fazekas minden áruja pocsékká volt törve.

Morgó uram örült, hogy Muncurkónak nem történt baja és tovább akart vele menni. Azonban a fazekas kiabált, hogy tessék előbb megfizetni a kárát.

— Mordizomadta, — kiabált vissza a nemzetes ur — nem

fizetek semmit, mert nem az én szamaram taposta össze »

— De a maga szamara ült azon a másik szamáron, — orditotta vissza a fazekas.

— Maga a szamár, tudja, mordizomadta, — káromkodott a nemzetes ur, — maga a szamár és a maga fia a szamár. A kárát pedig fizesse a szamaras ember.

Ebbe beleszólt már a szamaras ember is:

— Nem fizetek, nem mondtam, hogy az a szamár az én szamarammal idevágtasson.

A lárma egyre nagyobb és hangosabb lett. Végül a fazekas mester fogott egy dorongot és Morgó uramra ütött. Ugyanakkor a szamaras ember is ütött. Ezt aztán már nem hagyta magán száradni a nemzetes ur és mindkettőnek visszavágott. A verekedésbe beleavatkozott Muncurkó is. Általános püfölés következett. Szerencse, hogy mindjárt ott termett öt rendőr és az egész társaság a rendőrségre került. Ott mindegyiknek mindjárt le kellett szurkolni husz dinár büntetést. Morgó nemzetes urnak ezenkivül a fazekas kárát is meg kellett tériteni.

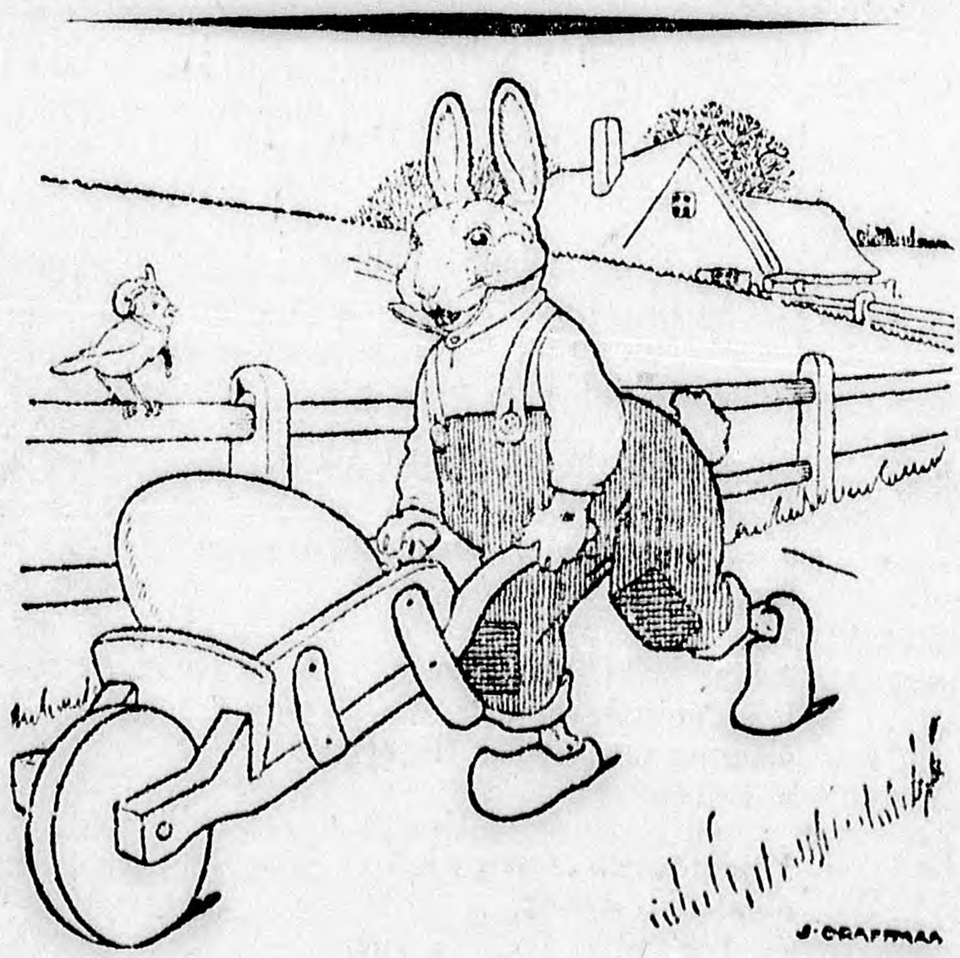

Morgó Mackó simmit tanul

A jó Morgó Mackó bácsi
a váro ba készül,
egy nagy u i társaságba
meghivták vendégül.

És mert tudja Morgó uram
hogy ott táne is lészen,
a legujabb modern táncot
tanulja merészen.

Frakk feszül a fess testére,
la'kc'pő van a lábán,
elegánsan megyen oda,
nem rorgyosan s gyáván.

De mielőtt utra kelne,
a simmit tanulja,
hiszi hogy a tánemestert is
könnyen felü'mulja.

Lépegett hol jobbra, balra
hol hátra, előre,
forog erre, forog arra,
szinte szédül tőle.

Csetl k-botlik, kipked-kapkod,
el se tudja hinni,
hogy oly nehéz, körülményes
legyen az a simmi.

Addig járja próbálgatja
lejti morgó szóra,
amig végül, zsupsz, lepottyan
a kemény padlóra.

Fájdalommal tapogatja
oldalát testének,
és kimondja, hogy a simmi
nem való medvének

Kóró Pál.

Hogyan kapott hintalovat Mica Cica

Mica Cica kedves kis cicaleányka volt, viszont Cica Mica vidám cica urfi. Testvérek voltak, ami nem zárja ki azt, hogy nagyon szerették egymást és hogy pompásan tudtak együtt játszani. Sohasem irigykedtek egymásra, ha például Mica Cica cukrott kapott, hiven megosztotta a Cica Micával, viszont Cica Mica is megengedte, hogy hugocskája az ő játékaival játszék.

Volt Cica Micának egy ügyes kis falova, amit tavaly karácsonyra kapott, azt különösen szerette Mica Cica. Ha egyet sajnált, az az volt, hogy a lovacska nem volt hintaló.

— Milyen kár, hogy nem hintaló — mondta a cica kisasszony bánatosan — milyen pompásan esne rajta a hintázás!

— Bizony kár — hagyta rá cica urfi is, de aztán hirtelen homlokára csapott,

— Hopp, megvan!

— Mi?

— A hintaló — mondta nevetve Cica Mica.

— Van egy hintalovad? — csodálkozott Mica Cica.

— Még nincs, de lesz hamarosan — felelte jókedvüen Cica Mica.

Ezzel se szó, se beszéd, befutott a félszerbe és előgurított onnan egy hordófedelet.

— Ez lesz a hintaló? — kérdezte csalódottan Mica Cica, mert semmiképpen sem volt bizalma a hordófedélhez.

— Várd sorját — mondta Cica Mica, aztán elővette a kézifürészt és kétfelé fürészelte a hordófedelet.

Most már világosság kezdett derengeni az aggodalmaskodó cicakisasszony agyában.

— Nagyszerü! — kiáltott kacagva és még nagyot tapsolt is hozzá.

— Várd sorját — mondta ujból Cica Mica — még nem tudom, fog-e ugy sikerülni a dolog, ahogy én szeretném.

— Egészen bizonyosan! Oh, milyen pompás fickó vagy te Cica Mica.

Cica Micát büszkévé tette ez a dicséret és még nagyobb buzgalommal látott neki a fürészelésnek. S nem tartott sokáig, a hordó fedele két részben feküdt a földön.

— No most hamar, szögeket — adta ki Cica Mica a parancsot — és megtörölte a fáradtságtól gyöngyöző homlokát.

Mica Cica nem is futott, hanem röpült a házba, hogy kihozza onnan a szegeket.

Uj összerakó játék

A képen látható egyes darabokat vágd ki és ragaszd rá egy kartonlapra ugy, hogy a sok apró darabból egy kép legyen

A Habostortában minden második vasárnap közlünk összerakó képet. Az, aki karácsonyig minden összerakó képet helyesen összeállitva elküldi Balázs bácsinak, gyönyörü ujévi ajándékot kap.

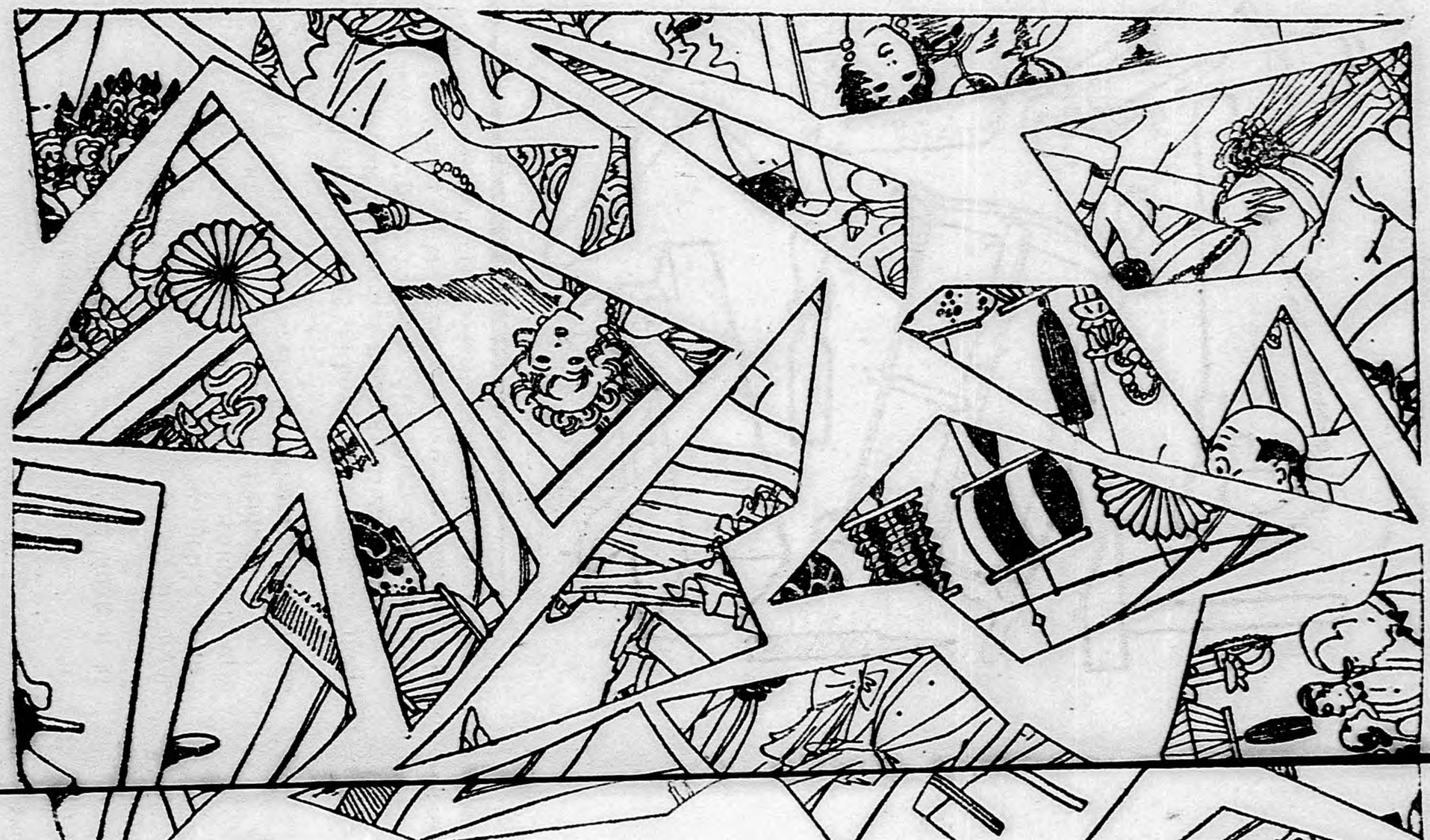

Pár pillanat mulva már vissza is tért.

— Tessék — mondta lihegve és átadta bátyjának a kivánt holmit.

Cica Mica most ráállitotta a falovacskát a két hordófélkörre, aztán nekifogott a szögezésnek. Bizony nehéz munka volt, mert a félkör ide-oda mozgott és Mica Cicának is erősen kellett segitenie, mig meg tudta azt rögziteni.

De végre is sikerült. Az egyszerü kis falovacskából pompás hintaló lett.

Előbb Cica Mica próbálta ki, hogy elég erős és megbizható és mert annak találta, hát ráültette Mica Cicát.

Az volt aztán a pompás mulatság! Mica Cicának csak ugy ragyogott az arca a boldogságtól, hogyne, mikor ilyen nagyszerü beteljesedést nyert a kivánsága.

Rajzold utána

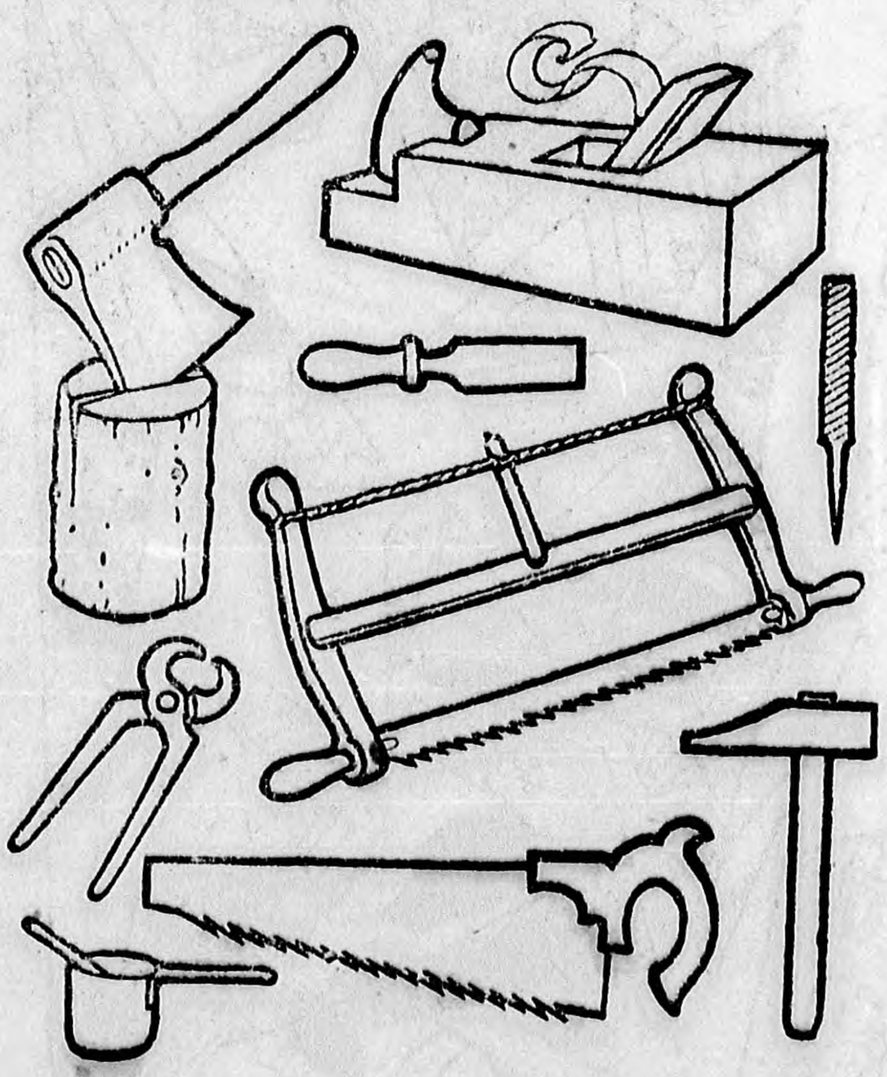

A jó testvér

Özvegy Ambrus Istvánnénak két gyermeke volt. Az idősebbet Margitnak hívták, a fiatalabbat Ilusnak. Jó kis lányok voltak, szófogadók, engedelmesek és egymást nagyon szerették. Szorgalmasan tanultak s ha leckéjüket elvégezték, édesanyjuknak segítettek. Ha pedig nem volt munka a ház körül, leültek a szobában s kötöttek, horgoltak vagy varrtak. Édesanyjuk egyformán adta ki a munkát, meg is mondta mikor kell megcsinálniok. Margit gyorsabb volt, keze frissen mozgott, akár a gép. A kis Ilus lassan jutott előre munkájában. Igen lassan, mert Ilus gyenge volt, beteges...

Ha kezébe vette a kötést, nagy buzgósággal forgatta a tűket, ám nem birta sokáig. Karja lehanyatlott, a kötés kiesett kezéből s szeme álomra zárult. Mit tett erre vajszívű testvére? Folvette a kötést s dolgozott, dolgozott...

A maga munkája az asztalon hevert, a beteg testvérke harisnyája pedig — akár tündérek dolgozak volna — a befejezéshez közeledett. Amire fölébredt a kis beteg, kérdő szemmel tekintett Margitra:

— Én kötöttem?

— Te — mondta Margit. — a jó tündér segített rajtad.

Megölelte testvérkéjét, megcsókolta és munkájához látott, hogy el ne maradjon. Persze, ez így meat napról-napra és bizony megtörtént az hogy Margit gyengélkedni kezdett. Megárt neki a sok munka. De ha nem is érezte magát jól, mégis segített Ilusnak. S ki tudja, meddig tartott volna ez így, ha egyszer ki nem esik az olló a kezéből... elfáradt szegényke, ujjai nem birták a nehéz tárgyat, nagyot csörrent, amire benyitott édes anyjuk.

— Ejnye Margit, nem szégyenled magadat? Te az egészséges, lustálkodsz, beteg testvéred meg dolgozik? Mi van veled kis lányom?

Margit nem szólt, fejét lehajtotta, hogy édes anyja ne vegye észre előtörő könnyeit. Dolgozott, dolgozott, de nem birta sokáig, napról-napra erőtlenebbé vált...

Édes anyjuk aggodalommal nézte Margit lányát s amikor sápadt arcát vizsgálgatta, azt mondta magában:

— Itt valami baj van, megfigyelem Margitot.

Nem szólt két leányának semmit. Egyik délután a függöny mögé állt. A kis lányok nem is sejtették, hogy édes any-

juk figyeli őket. S mi történt? Az, ami minden délután. A testvérek az asztalhoz ültek, hozzáfogtak a munkához. Alig is dolgoztak valamit, elfáradt a gyenge Ilus, amire Margit elvette a kötést s szaporán forgatta beteg testvérkéje tüit ...

Édes anyjuk csak nézte, nézte s hirtelenében érezte, hogy szeme megtelt könnyel ... félretolta a függönyt, de Margit nem vette észre. Egy ideig ott állt az édes anya némán, majd odalépett Margithoz, karjába zárta, szivéhez szoritotta s meg-megcsukló hangon szólott:

— Te aranyosszivü kis lányom ...

Amikor felébredt Iluska, egyszeribe tisztában volt mindennel, fölugrott, megölelte növérkéjét s melegen csókolgatta. S mig Margitot babusgatta, boldogan szólt:

— Te vagy a jó tündér ...

Hófehérke

III. FELVONÁS.

(Szin ugyanott.)

(Hófehérke ül a ház előtt egy kis padon, egyszerre jön a királynő jobbról egy fa mögül, almát áruló aszonynak öltözve. Elővesz egy tükröt.)

KIRÁLYNÓ: Kis tükröcském mond meg nékem, Hófehérkét hol lelhetem ?

A TÜKÖR: Kettőt lépsz és ott vagy nála, ez itt a törpéknek háza.

KIRÁLYNÓ: *(Elteszi a tükröt és Hófehérkéhez megy):* Tessék szép almát venni. Finom alma, jó alma, olcsó alma.

HÓFEHÉRKE: Köszönöm szépen, néni, de nekem nem szabad semmit sem elfogadnom , mert megtiltották nekem. Multkor is, hogy virágot szedtem az erdőben, egy öreg asszony jött és egy fésüt kinált, amelyet mikor a fejembe

nyomta, rögtön elájultam és majd meghaltam. Mert az én mostohám volt az, a ki a fésüt kinálta és az gyülöl engem és már sokszor meg akart öletni. Azért nem szabad semmit elfogadnom, ha nincs itthon valaki a törpék közül.

KIRÁLYNŐ: De, szép kisasszony én nem vagyok a maga mostohája, azt sem tudom ki a maga mostohája.

HÓFEHÉRKE: Az én mostohám a királynő. És azért nem szeret engem, azt mondták nekem, mert szebb vagyok mint ő és mert a vőlegényem nem őt szereti, hanem engem.

KIRÁLYNŐ: Ez igaz.

HÓFEHÉRKE: Maga is tudja?

KIRÁLYNŐ: No nem, csak ugy gondolom. Hát kóstolja meg szép kisasszony ezt az almát. Nézze, hogy nem mérges, én is beleharapok. *(Beléharap).*

HÓFEHÉRKE: Maga jó asszonynak látszik, adja ide. *(Beléharap az almába azután felsikolt, szivéhez kap és elterül.)*

KIRÁLYNŐ: Ugy, most végre megszabadultam tőled. Most már szerethed a vőlegényed, te kigyó. Végre elértem a célom. *(Előveszi a tükröt.)* Most hát tükör, mond meg gyorsan, ki legszebb az országomban.

TÜKÖR: Te vagy a legszebb, királynő!

KIRÁLYNŐ (**meglöki Hófehérkét**): Hahaha, mégis csak én! **(Elmegy.)**

(Kis vártatva jönnek a törpék. Mikor meglátják Hófehérkét mozdulatlanul feküdni, szörnyen megijednek. Körülállják, mozgatják, nézegetik és azután leülnek csendesen köréje és sirni kezdenek.)

ELSŐ TÖRPE: Megint itt volt a mostohája.

MÁSODIK TÖRPE: És most azt sem tudjuk, hogyan tört reá.

— HARMADIK TÖRPE: De, itt van egy darab alma.

NEGYEDIK TÖRPE *(megszagolja az almát)*: Mérges volt az alma.

ÖTÖDIK TÖRPE: Mi vagyunk az oka, Valakinek állandóan itthon kellett volna maradnia, hogy vigyázzon rá.

HATODIK TÖRPE: Most ki lesz a mi kis gazdasszonyunk? Már ugy megszoktuk.

HETEDIK TÖRPE: Már hogyan megszerettük. *(Ülnek és sírnak.)*

(Első bemegy a házba és egy fehér fátyolt hoz ki. Megigazítják a fekhelyét Hófehérkének és fátyolt lőnek a fejére. Második és harmadik szintén bemegy és két nagy égő gyertyát hoznak ki. Negyedikés ötödik szintén bemegy és két nagyon nagy gyertyatartót — kandelábert — hoz. Hatodik egy koszorút tűz a hajába, a hetedik törpe pedig a házba megy, kihoz egy alabárdot és azzal Hófehérke lábához áll, mintha őrködne. A többi törpe köröskörül csoportosulva áll.)

HARMADIK TÖRPE: Most három napig virrasztunk fölötte és azután eltemetjük.

(Függöny.) *(Folytatjuk.)*

Rejtvényeink helyes megfejtése: *Ébenfa.* Helyesen megfejtették: Kornél László, Bobrik Zsófia, Kun Pannika, Baesák Magduci és Margitka, Temunov Éva és Bonka, Korom Tibor és Korom Lea, Fenyves Péter, Fenyves Pál, Fritze Sári, Spitzer Gyurka és Spitzer Ervin, Steiner György, Révész Imre, Révész Anna, Radnics Jóska, Szikora Nándor, Miskolczy testvérek, Schiller Magda, Thierring József, Tichy Béla, Dietrich Heini és Ady, Jakabffy Gizi, Szügyi Margitka és Bonka, Tripolszki Erzsi, Czobor Erzsike és Esztike, Schossberger Tibor, Grabanszki Erzsi, Pintér Irénke, Buligovics Janika és Bözsike, Komlós Csöpi, Kósa Jenő, Gilde Baby, Singer Elza, Gergely Kató, Antalik Irénke, Vig Laci, Blum Vera, Klenauc Gyuszi, Csányi Vilma, Kasza Mariska, Kovács Ibolya, Pfeiffer Nusi, Lédeczy Pálika, Vida István, Sperer Laci, Vencel Vili, Veil Anti, Lévay Juliska, Gartmann Anna és Évike, Pioker Feri és Zoli.

A jutalmat *Kovács Ibolya* (Mari[illegible] kapta.

ÜZENETEK.

Horvát Vadóc. Rejtvényeid nem tudom megfejteni. A

mesét küld be, ha jó lesz leközöljük a Habostortába. Csak szépen írd le. —*Klauzer Gyula.* Annak én is örülök, hogy te örülsz a Habostortának. Haragudni nem szoktam a jó kis fiukra. — *Vida István.* A rejtvényed jó, majd leközöljük. — *Ábrahám Ilonka.* Miután megnyugtattál, nem szégyelem magam, hogy nem tudtam kitalálni a rejtvényedet. Viszont te sem tudtad megfejteni a Habostorta rejtvényét. Máskor jobban ügyelj Ilonka. — *Kasza Mariska.* Hip, hop! Itt van már is a Hófehérke folytatása. A rejtvényed nagyon ügyes, majd legközelebb felhasználjuk. — *Csányi Vilma.* Köszönöm az érdeklődésedet, jól vagyok, különösen akkor érzem jól magam, ha sok sok levél jön a kis olvasóimtól. Gratulálok a bizonyítványodhoz, csak tovább is szorgalmasan tanulj. Örülök, hogy neked is tetszik a Hófehérke. — *Pioker Feri.* Jobb lesz, ha az összerakható képet magatok gyüjtitek össze és egyszerre küldítek be. — *Grabinszki Erzsike.* A csukamáj olaj nagyon jó, csak rendszeresen kell használni egy két évig. Ámbár nem vagyok orvos, de azt tudom, hogy mindentől lehet hizni, ha jól esik. Próbáld meg kislányom, egyél sok szalonát, tejet forralatlanul kenyérrel, sok gyümölcsöt, főzelékeket és kevést hust. Majd meglátod hogy meghizol. — *Ney Mancika.* Nem veszem rossz néven kislányom, viszont a beküldött rejtvényeid még nem jók. Mágikus kockát is lehet beküldeni, csak jó legyen. — *Tichy Béla.* A keresztsoros rejtvényt majd átnézem és ha jó, közöljük. — *Temunovics Ilonka.* Majd rád is sor kerül kis lányom. — *Sebők Lilike.* A rejtvényeid átnézem. Ha bejössz Szuboticára, csak keress fel, megtalálsz a Bácsmegyei Napló szerkesztőségében. A kért Habostortákat majd kikeresem és elküldöm. A levonóképet, amelyet nekem igértél, nagyon köszönöm. — *Szinger Elza* és *Gergely Kató.* A kért Habostortát majd elküldöm. A másik kívánságod már is teljesült, nézd meg a Habostortát. — *Robicsek Ibi.* Most más regényt közlünk, mert annak már vége. Vigyázz magadra, ne légy beteg. — *Biermann Ibolyka.* Biztosan nem kaptam meg a leveled, mert máskülönben válaszoltam volna. — *Waldmann Ági.* Majd utána nézek, hogy miért nem kaptad meg a jutalmat. — *Lévay Juliska.* A képet megkaptam. A megfejtéssel elkéstél. — *Steiner György.* A nyomdász bácsi biztosan rosszul szedte ki a nevedet. — *Söregi Valika.* Ejnye, ejnye, hát te már főzni is tudsz? Rejtvényed átnézem. — *Schossberger Tibor.* Meg vagyok elégedve veled. Jól van Tibi. — *Locher Lajos.* Az összerakott képeket

egyszerre küld be te is. — *Schlésinger Ferike* Belacrkva. Nagyon örülök, hogy olyan szorgalmasan olvasod a Habostortát, annak ellenére, hogy német az anyanyelved. A képeket összegyüjtheted és együtt küldheted be. Várom legközelebbi leveledet, *magyar* nyelven. Csak próbáld meg bátran! Testvérkéidet is üdvözlöm.

Keresztsorosrejtvény

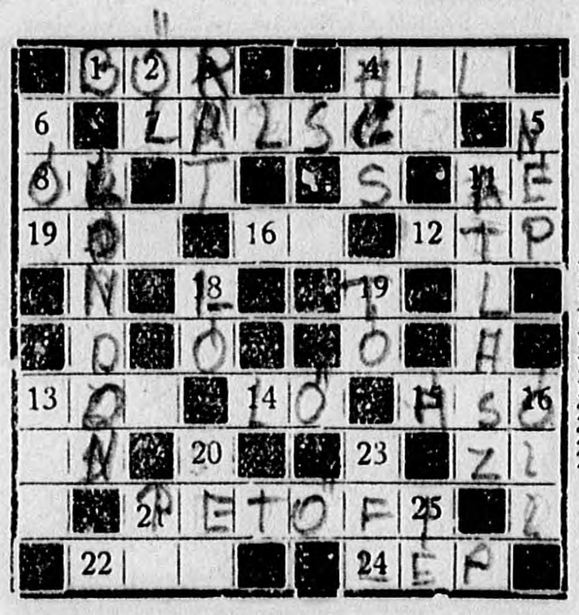

VIZSZINTES:

1. Ebből készül a cipő
4. Ül ellentéte
7. Fiú név
8. Disznó lakása
10. A ruhában van
12. Becéző női név
13. Kérdő névmás
14. Vadász teszi
15. Evvel ásnak
17. Egy erdei állat
21. Híres költő
22. Juh más néven
24. Megy más szóval

FÜGGŐLEGES

2. Evvel mérik a fát
3. Csunya más néven
4. Mester ember
5. Sok ember igen
6. Régi székesegyház
9. Világ város
11. Sok térkép van benne
16. Ezzel vágunk
18. Házi állat
19. Álló viz
20. Csinos másszóval
23. Névnél szokottlenni

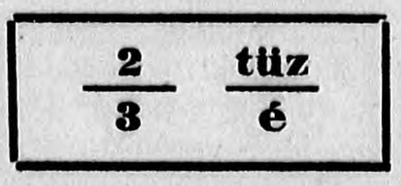

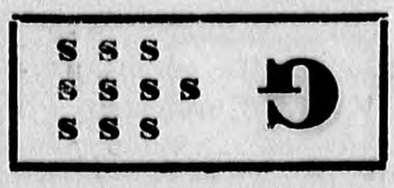

Beküldte Vida István

Tüzifa, porosz darabos szén vagontételekben üzemek, magánosok részére. — Szolid kiszolgálás! **„Ignis“ J. Wirth**
tüzifanagykereskedésnél. Iroda: SUBOTICA, Agina ul. 13. Telefon 503 2459

Husvéti ajándék!
1 liter fehér vagy siller bor
1 liter kistöltött zött pálinka
vagy 10 üveg sör
½ liter finom tea-rum
összesen 100 D.

Franck Pál
borpincéjében
Oslobodjenja (Sančanski) 34.
Telefon 2-70 3168
Vigyázzon a címre!

Olcsón eladó
egy teljesen uj 35 HP.
14 személyes
AUTÓBUSZ
Schwarz Testvérek
fakereskedőknél
Novisad, Ribnji trg 11.

Uri öltönyöket
kizárólag elsőrendü angol szövetekből legjutányosabban készit
Kunák Jordán
Sombor
3446

Molnársegéd
szorgalmas, józan szakember, biztos állandó alkalmazásra
felvétetik
Ajánlatok
Hartner Gőzmalom
3445 Murska-Sobota

KERAMIT
és
CHAMOTTE
Ing. Solarović 203
Novisad, Futoški put 47.

Cukrászok!
Fagylalt készitőgép, ha verőgép, dió- és mandulaőrlőgép és minden más felszerelés kapható. Árak konkurrencia nélkül. Elsőrendü, szakszerü kivitel
VLADA LANG
SMEDEREVO
3272

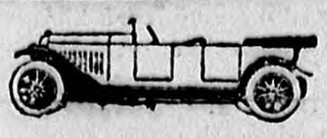
Autó- és kocsifény zést tapeciro ást szakszerüen készit
SZKALA MIHÁLY
kocsifényező
Senćanski put 23. szám

Eladó 3394
1 Röck István-féle 54 effektiv lóerős stabil gőzgép kondenzatorral és egy 10 légkörnyomásu Röck István és első brünni gépgyár rt. Babkoch-Wilcox forrcsöves gőzkazán. A kazán 1918—1926-ig üzemben volt. Tüzfelület 63 m2. — A gőzgép és a kazán tökéletesen jó állapotban vannak
Bővebb felvilágositással szolgál
Wittmann és Glaser
motormalom
Kn'ćanin (Banat)

Szobafestést
külföldről érkezett mintái szerint legolcsóbban, legmodernebbül végez
Gyulai Bleszák-telep 12. Rendeléseket elfogad
Ostrogonac és Kenedić
3167 Cara Dušana ul.

Vigyázzon a szemére!
Csak szaküzletben vásároljon!
A valódi „ZEISS“ szemüvegek gyári lerakata
A. MAYERHOFF
Vel. Bečkerek
Aleksandrova ulica 10.
Subotica, Aleksandrova ul. 9

Kerékpárt, kerékpáralkatrészeket, külső és belső gummit, varrógépet, gramofont, gramofonlemezeket, footballlabdát legolcsóbb áron szállit
Em. Fischer
Zagreb
Sudnička ulica 3/17
Nagy képes árjegyzék 3 dináros évél élyeg ellenében ingyen és bérmentve 1572

Háziasszonyok figyelmébe!
Olcsóbb, mint bárhol
Sphinx I-a koral és öntött
VASEDÉNYEK
kefék, sziták, piaci utazó és papir
KOSARAK
virág és kézimunka állványok
METEOR-KÁLYHÁK
tüzhelyek és kályhatálcák
LÁBTÖRLŐK
nagy választékban
Ehrenfreund Géza
háztartási és konyhafelszerelési üzletében, Rudić ul. 1

Mázoló és fényező munkát a legegyszerübbtől a legszebb kivitelben készit
MEZEI
Subotica, Hirska ulica
Kakas iskolánál. 916

Zongorák Pianinók a világ legjobb márkái. Hosszu lejáratu részletfizetésre a legnagyobb raktár az országban
KAIN
hangszerkészitő Subotica, Városháza épület.

REJTVÉNY

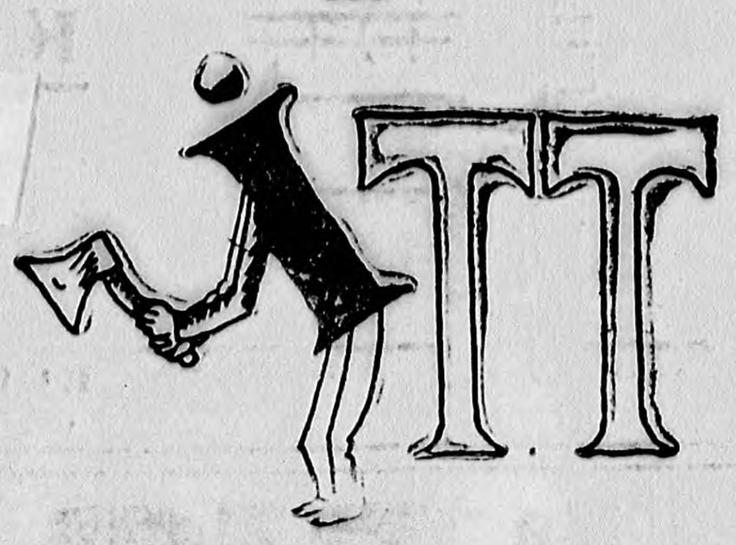

Mágikus kocka

A mult vasárnapi számban közölt mágikus kocka helyes megfejtése:

1. Marad, 2. Anita, 3. Rival, 4. Atala, 5. Dalai.

KERESZTSOROS REJTVÉNY

A mult vasárnapi számban közölt keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:

Vizszintes: 1. Három árva sir magában, 17. Emil, 18. Láng, 19. Moáb, 20. Róla, 21. Vindsor, 23. Gea, 25. Zsombék, 27. Amaz, 28. Good, 29. Smukk, 31. Tar, 33. Slöjd, 36. Filé, 37. Solon, 39. Onus, 40. Póz, 42. Ein, 44. Di, 45. Vh, 46. Füt, 47. Enu, 49. Tabu, 52. Abdul, 56. Tébe, 60. Oliva, 62. Est, 63. Liter, 64. Rath, 65. Kéte, 66. Mariola, 70. Inn, 72. Teremtő, 77. Ádáz, 78. Oliv, 80. Varr, 82. Narr, 83. Góg és magógfia vagyok.

Függőleges: 1. Hév, 2. Ami, 3. Rin, 4. Old, 5. Álomkép, 6. Rárak, 7. Vn, 8. Agg, 9. Ima, 10. Ro, 11. Mázos, 12. Absolon, 13. Árm, 14. Bob, 15. Alé, 16. Nak, 22. Saul, 24. Egal, 26. Odön, 29. S. f. 30. Mi, 31. Tó, 32. Ro, 34. Ju, 35. D. S. 37. Szita, 38. Nevel, 41. Odu, 43. Inn, 46. Fuvalom, 48. Utiterv, 49. Tó, 50. Al, 51. Biró, 53. Be, 54. Dsin, 55. Ut, 57. Éter, 58. Be, 59. Er, 61. Atala, 63. Létra, 66. Mág, 67. Adó, 68. Rág, 69. Izé, 70. Ivó, 73. Eng, 74. May, 75. Tro, 76. Örk, 79. Ig, 81. Ai.

Egyedüli üzem gyorditott árura!
BOHRER JÁNOS
forditott varrott házicipők üzeme
Pesterzsébet, Széchényi-ucca 5
(Magyarország)
***
Ajánlja elsőrendü férfi-, női- és gyermekslippereit, fa- és börsarkos házicipőit minden szinben és kivitelben
Szolid árak!
Pontos kiszolgálás!
A tavaszi mintavásáron résztvesz
3308

„TOBLER“
a világhirü
csokoládé-, cukorka és kakaógyár
gyártmányai az ország területén 2000 üzletben kaphatók. Az utolsó évben vevőinknek 1200 gyönyörü 3400
jutalmat adtunk ki.
Vezérképviselet és raktár „OBORAT“ Beograd Trgovačka — Telefon 31—89.

Szédertálak!
valódi chinaezüstből
olcsón kaphatók
ÁDÁM
ékszerésznél Subotica, Rudičeva ulica 6.

Hentesáruk
legolcsóbbak és legizletesebbek, valamint friss marha-, borju- és sertéshusok kaphatók
SZABADOS-nál, hentes és mészáros
Gradska kuća. 581

Teljesen jókarban levő használt
Ford
személy- és teherautó
eladó
Megtekinthető
WEITZENFELD i DRUG cégnél, Subotica
V sonova ulica 7. 3434

1 liter kitünő siller bor 6 din.
1 liter kitünő fehér bor 7 din.
Tearum, cognac, liqueur, pálinkafélék kimérve és palackokban leszállitott árban kaphatók 152
Szilasi Sándornál,
Trumbićeva ul. 16, csirkepiac

NYOMDA
legmodernebb berendezéssel és a legtökéletesebb felszereléssel 300 kg. betüanyaggal, 1/4, 2/4 és teg 4/4 részben
ELADÓ
Felvilágositással szolgál:
Milan Gjorgjević
Sen a, Vojvode Bo ovića ul. 9.

Tisztelettel értesitem az ös zes paroso ai, va amint a n. é. közönsé e , hogy
uj festéküzletet
nyitottam, ahol mindennemü festékek, lak ok és ecs tek olcsón szer zhetők be. A n. é. közönség szi es pártfogását kéri
Virág J nos
trossmajerova ul. 9.
Hu piac. 2460

Perneti ző,
pálinkafőző kazánt
jótállás mellett
készitek és javitok
HOVÁN LÁSZLÓ
rézmüves
Zrinjski trg 24.
(Zárda mellett)

Maradék nagy kiárusitás
férfi- és női szövetekből
Lejko Bélánál
Rudić ul. Átjáró-ház

Uj cipőüzlet!
KOCH ÁRMIN
Jelačić va ul. kiskápolna mellett
Őszi választék a legmodernebb férfi és női tavaszi divatcipőkből rendkivül olcsó árakon. Javitásokat vállal: férfi talpalás 45 din.
női „ 35 „

Jókarban levő
jégszekrény
195 cm magas, 170 cm széles
81 cm mélységü
eladó 3553
Bővebbet Budimácz Vince mészáros Sombor Apatinska ul. 36

Husvéti ajándékul

órát, ékszert
legolcsóbban vásárolhat
Fiedor Gyulánénál
Subotica, Jelačićeva ul. 11

Cipőimet
ra tárfeloszlatás miatt teljesen kiárusitom!
RÓKA
divatcipészete
Zrinjski trg 2. 953

Tavaszi és nyári kalapmodelljeim megérkeztek
„DAME“
kalapszalon, Subotica
Bárányi ös 14.
Áta akitásokat divatos fazonokra olcsón vállalok 2315

J. SPITZER
Szobafestő
Mázoló
SUBOTICA
Strosmajerova ul. 8. 2042

ELŐNYOMDÁT
MODERNÜL FELSZERELVE, LEGOLCSÓBBAN SZÁLLIT
Leopold Sámuel
előnyomda berendezési gyára
Senta 4812

Épület - mübutor - parkett
állandó raktár
FISTER 12075
gőzerőre berendezett épület- és mübutor üzemében
Subotica, Gajeva 38
Tel. 4-20. Árajánlatot ad ingyen.

FUTÓ URI és NŐI ANGOL SZABÓSÁG
SZUBOTICA
II. Mlinkova ul. 6. Posta és Bank között 5. sz. 98

Legolcsóbb husvéti locsoló parföm **KAICS** **illatszertárban kapható**
Nagyban és kicsinyben —Rudićeva ulica—

Jégszekrények

1095

mészárosok, hentesek, vendéglősök és magánháztartások részére

40% jégmegtakarítás

BRAĆA GOLDNER
SUBOTICA
TELEFON: 134.

TELJESITŐKÉPESSÉG
3000 TÉGLA NAPONTA
A „RAPID" KÉZITÉGLAPRÉSSEL
kifogástalan téglákat készit 3 munkás
tiszta földből
viz bekeverése nélkül

IDŐ- és PÉNZMEGTAKARITÁS — HOSSZANTARTÓ JÓTÁLLÁS

RAPID

ügynökség és bizomány
A szab. „RAPID" kézitéglaprés vezérképviselete
VELIKI BEČKEREK
1507 **Obala Princeze Jelene 4.**

Képviselet és raktár Bácska részére:
Sam. Löbl i Sin, Bačka-Palánka

Képviselet és raktár a Bánát részére:
Braun Marcel, Veliki-Bečkerek
Steiner Béla, Velika-Kikinda
Marer Gyula, Pančevo
Zoffmann Artur, Vršac

Képviselet és raktár Slavonia és Baranya részére:
Pučka Štediona i Založni Zavod d. d. Osijek
Desatičina ul. 27.

Rövid idő óta már sok 100 gép van üzemben

3302

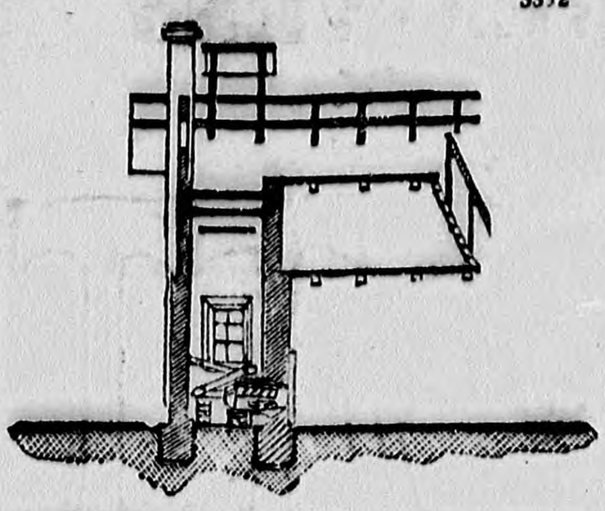

KOMLÓTERMELŐK!
Komlószáritókat

vegyenek idejekorán, mert az idő halad, **a vasárak emelkednek és itt is áremelkedés várható**

A LEGRÉGIBB és LEGJOBB **„LORBER"** rendszerü komlószáritóból **több mint 800 van használatban**

Árajánlattal szivesen szolgál a

ECKSTEIN HENRIK vezérképviselő
NOVISAD Jevrejska ul. 2. ✱ Tel. 440

Kész vizmentes cséplő-, waggon és kocsiponyvák

I^a SISAL — MANILLA KÉVEKÖTÖZŐ

3253 kgkint **19** dinár

AVRAM SCHIFF

zsák-, zsineg- és ponyvanagykereskedőnél **NOVISAD.** Telefon: 403. — Sürgönycim: **Jutaáif**

KOMLÓZSINEGEK

minőség szerint kgkint 26 D-tól feljebb

Len-, kender- és jutazsákok cséplésihez

Gazdák!

A valódi

Zöldpor

½ kgos csomagokban **„Aeroplan"** védjeggyel, mint itt láthatós, jön forgalomba

Viszonteladóknak szállitja:

Kemikalija Novisad
Futoški put 27.

OLCSÓ KÖNYVSOROZATOK

V. csoport

Lacretelle—Hatvany: Silbermann
Biró Lajos: Bazini zsidók
Dosztojevszkij: Zsidó kérdés

Mindahárom könyv ára
30 dinár
Portókölcsönség 5 dinár

MINERVA
KÖNYVOSZTÁLYA
SUBOTICA

KÉRJEN MINDENÜTT REKORD

gummi cipősarkot,

amely elsőrangu amerikai és angol nyersanyagból, a legjobb kidolgozásban készül és ennek folytán a használatban a legjobb és tartósság tekintetében felülmulhatatlan, amelyről mindenki az első próba után meggyőződhet. 1253

REKLAMÁRAK!

„JUGOPROTEZIA" ZEMUN

KÉSZIT:

Mülábakat és mükarokat
Ortopéd apparátusokat beteg vagy korcs és görbe végtagokra
Ortopéd fűzőt ferde és görbenövésü testrészekhez
Különféle kötőket és bandázsokat az alsó test különböző elváltozásaihoz. Sü yedés, sérv és köldöknek

Hygienikus fűző a test formálására és fűzésére. Az összes cikkeket az egészség apo ásához és a betegség gyógy tásához. **Speciális kidolgozá:** Minden orvosi felügyelet mellett. — Orvosi rendelők és kórházi berendezések. Kivitel tekintetében ugy a külföldön, mint a belföldön konkurrencia nélkül.

VILÁGSZABADALOM!
JÉGGYÁRI
ÉS HŰTŐHÁZI BERENDEZÉSEK

Folytonos jég- (A—S) és hűtőautomata

Kezelés nélkül. Anyag hozzá soha sem kell.
NAPONTA GYÁRT 1—30 mm JÉGET
Szállítható 4 héten belül. Üzemben látható és kapható
NAGY SÁNDORNÁL BÁCS-TOPOLA
Gellert Ignác Budapest, Fohári-ucca 4.

2971

Pathe Bäbi-Kamera!!

Amateurök!

Filmezni könyebb mint fényképezni!
Mindenki lehet egyedül is kin.-operateur!
A mozgó- és élőképeké a jövő!

Ne készitsen merev (holt) képeket, amikor ugyanazért az árért és kevesebb fáradságért élőképet kaphat. A Pathe Bäbi-Kamera egy csapásra meghódi otta a világot. Felvilágositással szolgál minden jobb fényképészeti szakuzlet vagy a

Pathe Cinema S. A. Paris
vezérképviselete
T. Subašić és Társa droguerie
Beograd, Knez Mihajlova 25.

Ez a valódi
Daruváry Krém

Háromsarkos piros dobozban. Ne fogadjon el mást. Kapható minden jobb üzletben. Ahol nem kapható rendelje postán a készitőnél.

Blum gyógyszertár, Subotica
1327 Főpostával szemben.

SREBRNJAK SZANATORIUM
ZAGREB

Uj belgyógyászati szanatórium nyilt meg Srebrnjakon 62. szám alatt, a Medjašna ulicai villamos állomástól 10 percnyire, alacsony dombon, ideális helyen fekszik. Körülötte szőllők és erdők. Gyönyörü kilátás a Száva völgyére és a zagrebi hegyekre. Az összes belsőbajok részére, kivéve a fertőző és elmebajokat. Dietetikus, fizikalis és medikamentalis gyógyitás a legmodernebb terapiai módszerek szerint.

Főorvos: **Dr. Franjo Kavčić.**

Mérsékelt árak! 11243 **Telefonszám 23 8**

A LEGIZLÉSESEBB URIDIVAT CIKKEK

Vukovics Gerő Subotica

Férfi fehérnemüek és nyakkendők dus választékban. 1124

A vezető világmárkáju **P. & C. Habig kalapok** és az **L. B. O. harisnyák** egyedüli lerakata. Azonkivül olasz és bécsi márkáju **kalapok** valamint **Borsalino, Panizza, Hückel** és **Borsi kalapok**

az idei husvéti szezónban igen olcsó árakon

Ford-autó tulajdonosok figyelmébe!

Tekintettel arra, hogy a Ford-gyártmányok egyes lelkiismeretlen volt képviselői egyes alkatrészeket állitólag jelentékenyen olcsóbb árakon hozzák forgalomba, ezuton hivjuk fel mindenkinek a figyelmét, hogy a fentemlitett alkatrészek

hamisitványok

melyek sokkal rosszabb minőségüek és amelyek egyáltalán nem felelnek meg céljuknak. Az

eredeti Ford-autó alkatrészek

legolcsóbb árakon csakis az

„Autocar" Novisad, Trifkovićev trg 5.

A LINCOLN-FORD-FORDSON-gyárak Novisad és környéke részére autorizált képviseletnél kaphatók.
Megérkeztek a legujabb tipusu

Ford-teherautók

két tonna teherbirással, hosszabbitott CHASSIEVAL, 4 rugós, 3. és 4. sebességgel. — Azonkivül legujabb tipusu

teherautók és autóbusz-chassiek

is érkeztek.

3544

Nagy raktár angol szövetekben!

Eddig nem létezett olcsó árakon készíti a legszebb öltönyöket

SZÉKELY A.
uri divatszabó
Szubotica, huspiac

Faragó mészáros házában

3177

Nagy raktár angol szövetekben!

Meghivó

A NOVISZÁDI HITELEZŐ VÉDEGYLET

III. rendes évi közgyülésére

1927. május 1-én, vasárnap Novisadon, saját helyiségeiben, Njegoševa ul. 1/a, a következő

NAPIRENDDEL:

1. Az igazgatóság jelentése a mult évi müködéséről és felmentvény megadása az igazgatóság részére.
2. A folyó évi költségvetés megállapitása.
3. Az igazgatóság egyik részének és a számvizsgálóknak megválasztása.
4. Esetleges inditványok.

Novisad, 1927. április 8.

A NOVISZÁDI HITELEZŐ VÉDEGYLET IGAZGATÓ ÁGA

1543

Winter Hermann R. T.

Budapest

V. Vilmos császár ut 72. I.

Telefon: 25—62, 112—67, 112—68, 112—69. Táviratok: 2562 Winter Budal

Porosz-, lengyel- és cseh szenek jugoszláviai egyedárusitói.

Bányák:

Max: a herceg Hohenlohe bányamüvekből, a legszebben osztályozott legkeményebb darabos szén.

Hoym: mosott ipari szenek, speciális osztályozások, téglagyárak (körkemencék), malmok, hajókazánok, szárító-berendezések részére.

Königin Louise és Sosnitza: Poroszország legjobb gázszenei

Ostrau-Karwin: gázszenek, darabos érczöntő-koksz, kovács-koksz kétszer mosott kovács-szén (I. nacz).

Kizárólag első kategóriáju bányák termékeit szállitjuk, mindig változatlanul egyforma kitünő minőségben és egyenletes osztályozásban.

Saját rakodótelepek Komarnoban (Csehszlovákia). Uszályszállitásokat legyorsabban bonyolitunk le a legolcsóbb dijtételek mellett.

Kérje ajánlatunkat, vagy székhelyéhez legközelebb eső képviseletünk megnevezését

3052

Budapesti Nemzetközi Vásár

1927 április 30—május 9

Rendezi a 938

Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara

Féláru utazás Budapestre és vissza ugy a jugoszláv, mint a magyar vasutakon és hajójáratokon.

A vásárigazolvány felmutatása mellett a magyar határ

vizum nélkül

léphető át. - A magyar vizum Budapesten lólag szerezhető be féláron

Az utazáshoz szabályszerü és a magyarországi utazásra is érvényes SHS. utlevél szükséges

A vizumnélküli határátlépés és a féláru utazási kedvezmény csak a vásárigazolvány birtokosait illeti meg

A vásárigazolvány ára 40 din.

Kiállitóknak és látogatóknak felvilágositást nyujt, valamint vásárigazolványt árusit:

Suboticán: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, a Közgazdasági Bank, az általános Hitelbank és a Jugoszláv Bank

Somborban: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete

Batina, Crvenka, Hodság, Kula és Novi Vrbason: A Zemaljska Kreditna Banka

Belgradban: A jugoszláviai központi tiszteletbeli képviselő: Dr. Szilágyi Géza, a beogrédi magyar külkeresk. megbizott, Palata Akademije.

A VILÁG MINDEN NÉPE

megegyezik abban, hogy a

fogápolás szükséges

Erős, fehér fogak nemcsak a szépséget emelik, hanem az egészség fentartásának legfontosabb előfeltétele. — Az egészség ápolása a helyes fogápolással kezdődik

Óvja fogait!

használjon

PEBECO-t!

A **PEBECO** egészen különleges, nem édeskés, de nem is iztelen, hanem nagyon frissitő és rendkivül hatásu. Ne felejtse el a **PEBECO-t!**

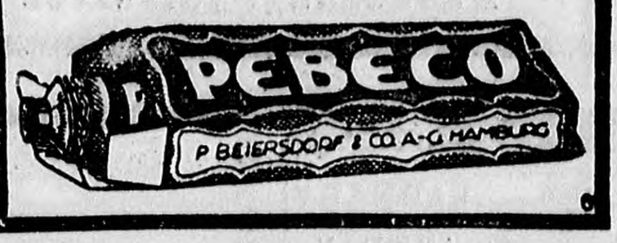

Tüzifa

100 kg.-ként

Elsőrendü bükkhasábfa	33·—
Elsőrendü bükkhasábfelvágva és apritva	38·—
Bükkfa felvágva apritva	34·—
Kötegelt fürészhulladék	26·—

Gyors és pontos kiszolgálás legkisebb mennyiséget is házhoz szállitok.

I. ETVEŠ

Paja Kujundžićeva ul. 45.

(Wesselényi-ut)

164

90 dinártól

konyha és szobafestést, azonkivül előnyösen vállal templom ész kápolnafestést

Horváth Almáski József

Skotus Viator ul. 7[illegible]. 2544

180 lánc prima szántó

egy tagban, Bánátban, a Temes mellett, árvizmentes, jó fekvéssel, épületekkel és teljes felszereléssel **eladó.**

Irásbeli kérdezősködéseket „163" jelige alatt a **Jugoszláv Rudolf Mosse r.-t.** Beograd, továbbit. 2870

Szerb és jugoszláv

NEMZETI-ZÁSZLÓK

tiszta gyapju, szine viz és nap ellen garantálva

Szállit nagyban és kicsinyben minden nagyságban

KLEIN i VINKLER SUBOTICA

Trumbićeva 22 **Kérjen árajánlato**

500

OSIJEKI VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.

OSIJEK

Mielőtt komlószáritót vesz, kérjen tőlünk árajálatot uj rendszerü

komlószáritónkról

Nagy teljesitőképesség. — Olcsó ár — Szolid kivitel

Vezérképviselő:

Reith Mihály, Novi-Futog

2541

Siremlékek

WEIGNER KÁROLY

Óriási választékban gránit- és márványsirkövek Sirkeresztek, kőszobrok készitése. Műkövek, betoncsövek, cementlapok meglepő olcsó áron beszerezhetők

gépüzemre berendezett sirkőipartelepén és műkőgyárában

STARIBEČEJ

3550

ÓVAKODJÉK LELKIISMERETLEN REKLÁMOKTÓL

MINDENKINEK SAJÁT ÉRDEKÉBEN ÁLL A SZÜKSÉGLETÉT ITT FEDEZNI.

Mindenkor legnagyobb választék csakis utolsó divatu ruhakelme különlegességekben.

Jó áru, tisztességes kiszolgálás és szabott árak a

LEGJOBB REKLÁM

amelyet megtalálhat

3542

STEVA M. DUNDJEROV

elsőrendü divatáruházában

FŐTÉR **NOVISAD** **KRALJA PETRA UL. 13.**

Dusgazdag választék mindenféle selymekben és szövetekben női és férfi ruhák részére

HADNAGY ISTVÁN

szabó

készit polgári és minden hitfelekezeti papi ruhákat

Subotica,

Sučićeva ulica 10

2650

Mindenki érdeke

hogy üzletünk **50 éves** fennállása alkalmából rendezett **jubileumi vásárt,** mely **május 21-ig** tart, kihasználja, mert ezen idő alatt az összes raktáron levő árukat, u. m.:

tavaszi szövet és selyemköpenyeket, blouseokat és modelleket, selyemruhákat, férfi és fiu felöltőket és ruhákat

vám elengedésével ugyszólván **beszerzési áron** árusitjuk ki. — Ezzel akarjuk hálánkat igen tisztelt vevőinkkel szemben leróni

Róth Manó és Fiai Novisad, Wagner palota

3363

3257

Jégszekrényeket

elsőrendü kivitelben készit és raktáron tart

Milošević Veljko

Sombor,

Zlatna greda ul. 2

Hihetetlen olcsó árak! Prospektust ingyen küldök

Type XII. 6 hengeres

A legideálisabb városi és turakocsi

3476

Steyr-Automobilok

Kitünő rugózás
Minimális fogyasztás
Maximális teljesitmény

Vajdasági képviselet:

VELOX AUTO-IMPORT, SUBOTICA

I., SOKOLSKA UL. 18